

2773

Ս. ՊՈՊՈՎԱՆՅԱՆԻ Ա. Ս. ՊԵՆԵԿՈՎ

ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ
ՅԵՎ
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

511(076)
7-84

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ

1938

2 SEP 2006
20 MAY 2010

511(576) Ն. Ս. ՊՈՊՈՎԱՆ Ե Ս. Ս. ՊԶԵԼՅԱՆ
7-84

48

ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ
ՅԵՎ
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ IV ԴՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ԲՆԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ե ՌԵՃՍՆԸ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ԿՈՂՄԻՑ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՑԵՐԵՎԱՆ 1988

6073
38

Ն Ա. Խ Ա. Բ Ա. Ն

4-րդ դասարանի թվաբանական խնդիրները և վարժությունների ներկա ժողովածուն կազմված են մինչ այս հրատարակված 2 դրքից՝ 1) Ն. Ս. Պոպովա — «Թվաբանական խնդիրները և վարժությունները ժողովածու 4-րդ դասարանի համար», Վ մաս և 2) Ն. Ս. Պոպովա ու Ա. Ս. Պչեկո — «Թվաբանական խնդիրները լրացուցիչ ժողովածու», դասընթացի բոլոր բաժինների զգալի փոփոխություններով և լրացումներով:

Լուծման հատուկ յեղանակ և մոտեցում պահանջող խնդիրներից սույն ժողովածույի մեջ մտնում են՝

ա) Պարզ յերկից կանոններին վերաբերող այն խնդիրները, վորոնք լուծվում են միավորի վերածման և հարաբերական յեղանակներով. № № 196, 197, 200, 250—252, 290—292, 295, 404, 418, 420, 425, 426, 628—630, 883. Բանավոր՝ 43—46:

բ) Խնդիրներ—բարդ յերկից կանոններին վերաբերող. № № 328 — 334, 409, 892, 893, 927:

գ) Խնդիրներ՝ համեմատական բաժանումներին վերաբերող՝ № № 261—265, 421—424, 516—519, 952, 957. Բանավոր՝ 47/48:

դ) Խնդիրներ, վորոնցով պահանջվում է, դանել թվերը, յերբ հայտնի յեն նրանց գումարն ու տարբերությունը. № № 266—268, 441—443, 520—526, 614, 615, 896, 902, 907, 929, 942, 945, Բանավոր՝ 12, 57—64:

ե) Խնդիրներ, վորոնցով պահանջվում է դանել թիվը, յերբ հայտնի յեն նրանց գումարն ու քանորդական հարաբերությունը. № № 269—274, 440, 449—451, 527—535, 895, 900, 901, 904, 933, 946, Բանավոր՝ 65—70:

զ) Կոմբինացիայով խնդիրներ դ) և ե) տիպերի № № 536—541, 935, 936, 942. Բանավոր՝ 73:

է) Խնդիրներ, ուր անհայտը լուծվում է յերկու մեծությունների տարբերություն յեղանակով. № № 256—260, 446—448, 886, 887, Բանավոր՝ 71:

ը) Խնդիրներ, վորոնք լուծվում են մեծություններից մեկի հեռացման յեղանակով. № № 454—457, 939, 940, 949:

թ) Խնդիրներ, վորոնք լուծվում են տվյալների հավասարման յեղանակով. № № 557—560, 894, 908, 911, 912, 915, 937:

ժ) Խնդիրներ՝ յենթադրական յեղանակի. № № 561—569, 923, 930, 931, 944, 961; Բանավոր՝ 70—79:

ժա) Շարժման վերաբերող խնդիրներ. № № 276—282, 437—439, 542—553, 919, 921, 941, 943; բանավոր՝ 50, 51:

ժբ) Խնդիրներ, վերոնք լուծվում են սպյալները փոփոխման յեղանակով. № № 414—417, 886, 889, բանավոր՝ 52, 53, 72:

ժգ) Ծավալներ հաշվելու խնդիրներ. № № 593—610, 929:

Բանավոր հաշվումների նյութերը տրված են պրքի վերջում. դա դասուսուն պետք է սմբողջ ուսումնական տարվա ընթացքում ոգտագործի ըստ սվյալ դասարանի թվաբանության ծրագրի:

ԿԱՄԱՎՈՐ ՄԵԾՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲՈՂԶ ԹՎԵՐԻ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՆԱՎՈՐ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հաշվել միլիոններով մինչև 10 միլիոնը, տասնյակ միլիոններով՝ մինչև 100 միլիոնը և հարյուր միլիոններով՝ մինչև 1000 միլիոնը:

2. Անվանել այն թվերը, վերոնք բաղկացած են՝

ա) 3 հարյուր միլիոնավորից և 2 տասնմիլիոնավորից;

բ) 8 հարյուր միլիոնավորից և 5 միլիոնավորից;

գ) 6 հարյուր միլիոնավորից և 9 միլիոնավորից:

3. Քանի միլիոնավորից, տասնմիլիոնավորից և հարյուր միլիոնավորից են բաղկացած հետևյալ թվերը՝ 378 միլիոն, 905 միլիոն, 540 միլիոն:

4. 1000 միլիոնը կազմում է 1 միլիարդ:

Հաշվել միլիարդներով մինչև 10 միլիարդ, միլիարդներով՝ մինչև հարյուր միլիարդ և հարյուր միլիարդներով՝ մինչև 1000 միլիարդը:

5. Անվանել այն թվերը, վերոնք բաղկացած են՝

ա) 5 հարյուր միլիարդավորից և 6 տասնյակ միլիարդավորից;

բ) 8 հարյուր միլիարդավորից, 3 տասնյակ միլիարդավորից, 4 միլիարդավորից;

գ) 6 հարյուր միլիարդավորից և 5 միլիարդավորից:

6. Քանի միլիարդավորից, տասնյակ միլիարդավորից և հարյուր միլիարդավորից են բաղկացած՝

ա) 504 միլիարդը, 790 միլիարդը, 456 միլիարդը և 935 միլիարդը:

7. Անվանել այն թվերը, վորոնք բաղկացած են՝

ա) 345 միլիարդից և 248 միլիոնից;

բ) 400 միլիարդից և 736 միլիոնից;

գ) 680 միլիարդից և 24 միլիոնից;

8. Անվանել այն թվերը, վորոնք բաղկացած են՝

ա) Առաջին դասի 385 միավորից;

բ) Յերկրորդ դասի 508 միավորից;

գ) Յերրորդ դասի 743 միավորից;

դ) Չորրորդ դասի 214 միավորից;

9. Անվանել այն թվերը, վորոնք բաղկացած են.

ա) Յերրորդ կարգի 56 միավորից և յերկրորդ կարգի 380 միավորից;

բ) Չորրորդ կարգի 5 միավորից և յերրորդ կարգի 25 միավորից;

գ) Չորրորդ կարգի 1 միավորից, յերրորդ կարգի 300 միավորից, յերկրորդ կարգի 286 միավորից և առաջին կարգի 85 միավորից:

ԳՐԱՎՈՐ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

1-րդ դաս միավորներ			3-րդ դաս միավորներ			2-րդ դաս հազարներ			1-ին դաս միավորներ		
12-րդ կարգ միլիարդավորներ	11-րդ կարգ տասնյակ միլիարդավորներ	10-րդ կարգ միլիարդավորներ	9-րդ կարգ հարյուր միլիոնավորներ	8-րդ կարգ տասնյակ միլիոնավորներ	7-րդ կարգ միլիոնավորներ	6-րդ կարգ հազարավորներ	5-րդ կարգ տասնյակ հազարավորներ	4-րդ կարգ հազարավորներ	3-րդ կարգ հարյուրավորներ	2-րդ կարգ տասնյակներ	1-ին կարգ միավորներ
1	7	5	2	3	4	3	2	5	4	2	3
		5	3	2	7	8	3	5	3	2	4
		3			3			3			3

10. Անվանել աղյուսակի յուրաքանչյուր թվի դասը և կարգը ու կարգալ թվերը:

Աղյուսակի յուրաքանչյուր թիվը գրել տետրում:

11. Կարգալ հետևյալ թվերը՝ 15 038, 10 906, 95 030, 70 050, 560 300, 102 000, 10 400, 700 020, 800 005:

12. Կարգալ հետևյալ թվերը՝ 2 000 326, 9 004 040, 27 062 500, 30 030 030, 236 150 140, 100 010 100:

13. Կարգալ հետևյալ թվերը՝ 2 020 354 786, 75 000 568 000, 235 050 000 600, 800 004 008 020, 101 001 010 100, 237 389 596 115:

14. Կարգալ հետևյալ տվյալները՝ յերկրորդ հնգամյակի 4 տարում Նորհրդային կառավարութունը բանվորական բնակարանների շինարարության վրա ծախսեց 3 056 800 000 ուրլի, հանգստյան տների, կուրորտների և սանատորիանների վրա՝ 1 317 500 000 ուրլի, ապահովագրվածների յերեխաների սպասարկման վրա՝ 1 845 800 000 ուրլի:

15. Գրել թվանշաններով հետևյալ թվերը՝

ա) Մեկ միլիարդ մեկ միլիոն;

բ) Յերեք հարյուր քսան հինգ հազար վեց հարյուր տասն և ութ;

գ) Ութ միլիոն քսան յերեք հազար յերեք հարյուր;

դ) Հինգ հարյուր միլիոն հինգ հարյուր;

ե) Չորս միլիարդ տասը միլիոն մեկ հազար մեկ;

զ) Տասը միլիարդ ինն հարյուր վեց հազար;

է) Ութսուն միլիոն յոթ հազար յերեսուն:

16. Հետևյալ թվերի զանազան թվանշանները վր կարգերի 6 են պատկանում՝ 563, 6798, 207 886, 2 326 728, 20 192 837, 35 796 234 865:

17. Գրել իբրև մեկ թիվ՝

ա) $2\,000\,000 + 40\,000 + 400 + 30 + 5$;

բ) $20\,000\,000 + 3\,000\,000 + 700\,000 + 8000 + 200 + 5$;

գ) $300\,000\,000 + 4\,000\,000 + 50\,000 + 600 + 8$;

18. Վերածել թվերը գումարելիների, ըստ նրանց կարգերի՝ 32 750, 148 004, 250 070, 2 435 600, 750 420 045:

19. Ընդամենը քանի՞ տասնյակ կա հետևյալ թվերի մեջ՝ 34 560, 145 634, 2 000 000, 34 567 230, 142 345 675:

20. Ընդամենը քանի՞ հազարավոր կա հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրի մեջ՝ 32 010, 60 518, 212 268, 504 308, 760 390.

21. Ընդամենը քանի՞ տասնյակ հազարավոր կա հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրի մեջ՝ 100 000, 245 624, 1 000 000, 345 673 10, 1 000 000 000. 384 104 500 000:

22. Թվանշաններով նշանակել այն թվերը, վորոնք ունենա

ա) վեց հարյուր քառասուն ութ հարյուրյակ;

բ) մեկ հազար յերկու հարյուր վաթսուն յերկու տասնյակ;

գ) յերեսուն հինգ հարյուր հազար;

դ) տասնյոթ տասնյակ հարյուր;

ե) յերկու հազար հինգ հարյուր յերեսուն չորս հարյուրյակ յերեք միավոր:

23. Գրել՝

ա) վեցանիշ թիվ, վորի հարյուրյակների կարգի միավորները բացակայում են;

բ) ութանիշ թիվ, վորից բացակայում են հազարավորները կարգի միավորները;

գ) տասանիշ թիվ, վորում բացակայում են տասնյակ հազարավորի կարգի միավորները:

24. Գրել՝

ա) ամենավոք քառանիշ թիվը;

բ) ամենամեծ յոթանիշ թիվը;

գ) ամենավոք հնգանիշ թիվը:

25. Գրել այնպիսի թիվ, վոր բաղկացած լինի յերեք դասից, յերկու դասից, չորս դասից:

26. Հետևյալ տվյալները գրել թվանշաններով.

ա) 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին ԽՍՀՄ իննսուներորս միլիոն հարյուր յերեսուն ութ հազար հարյուր հիսուն ինն ընտրողներից ԽՍՀՄ-ի Գերագույն Խորհրդի պատգամավորների ընտրություններին մասնակցել են իննսուներեք միլիոն հարյուր տասներեք հազար հարյուր հիսուն յերեք մարդ:

բ) 1924 թ. մինչև 1936 թ. ժամանակաշրջանում Խորհրդային իշխանությունը ժողովրդական տնտեսության մեջ ներդրեց հսկայական միջոցներ. մեկ հարյուր ութսուն միլիարդ յերեք հարյուր միլիոն ուլրի:

27. Ցարական Ռուսաստանում 1913 թվին հալել են ընդամենը

մեկը 4 միլ. 216 հազ. սոնն թուշ, իսկ 1936 թվին ԽՍՀՄ միայն 3 զործարաններում հալեցին 4 միլ. 236 հազար սոնն: Գրե այլ թվերը նշեցով:

28. Գրել համընդ զրո՝ 345; 345 000; 2400; 25 400; 25 475; 20 020; 1 400 705:

29. Գրել համընդ զրո՝ 32 ո. 50 կ. 740 ո. 32 կ.; 5427 ո. 35 կ.; 6008 ո. 5 կ.:

30. Հետևյալ թվերը կլորացնել մինչև հազարը՝ 145 374 և 145 680; 21 450 և 21 550; 76 459 և 76 511:

31. Մինչև միլիոնը կլորացնել՝ 115 620 000, 115 450 000, 28 742 000, 28 327 000, 28 942 000, 28 327 000:

32. Մինչև միլիարդը կլորացնել 5 780 000 000, 6 460 000 000, 87 047 560 000, 84 915 036 000:

ԱՆՁՄԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

33.
$$\begin{array}{r} +3786 \\ +4827 \end{array} \quad \begin{array}{r} +42\ 573 \\ +53\ 527 \end{array} \quad \begin{array}{r} +528\ 645 \\ +891\ 768 \end{array} \quad \begin{array}{r} +39\ 405\ 675 \\ +3\ 024\ 869 \end{array}$$

34.
$$\begin{array}{r} +1\ 018\ 367\ 082 \\ +2\ 098\ 483\ 049 \end{array} \quad \begin{array}{r} 23\ 563 \\ +78\ 485 \\ 64\ 847 \end{array} \quad \begin{array}{r} 944\ 608 \\ +980\ 804 \\ 264\ 546 \end{array} \quad \begin{array}{r} 4\ 456\ 891 \\ +7\ 650\ 209 \\ 6\ 987\ 540 \end{array}$$

35.
$$\begin{array}{r} 7\ 000\ 358\ 064 \\ +689\ 933\ 968 \\ 1\ 890\ 057\ 586 \end{array} \quad \begin{array}{r} 132\ 204\ 356\ 720 \\ +508\ 060\ 824\ 293 \\ 70\ 008\ 396\ 458 \end{array}$$

36.
$$\begin{array}{r} 546447 \\ 228306 \\ +89511 \\ 67029 \\ 8906 \end{array} \quad \begin{array}{r} 57 \\ 284 \\ 4398 \\ +78960 \\ 396784 \end{array} \quad \begin{array}{r} 63530 \\ 930 \\ 2070 \\ +4788 \\ 5101324 \end{array} \quad \begin{array}{r} 13742 \\ 137 \\ 7308 \\ +39874 \\ 28 \end{array}$$

37. $1\ 384\ 167\ 502 + 8\ 554\ 630 + 16\ 086\ 010 + 30\ 456:$

38. $2705 + 48 + 32\ 964 + 528 + 86\ 001 + 6396:$
 $30\ 478 + 1375 + 59 + 100\ 724 + 90\ 312\ 168 + 775:$

39. Գտնել 2 գումարելիների գումարը՝ ա) 15786 և 4359-ի, բ) 638 և 1308:

40. Գտնել յերեք գումարելիների գումարը՝ 9786. 395 և 1006:

41. Առաջին գումարելին՝ 8364 և, յերկրորդ գումարելին 768 միավորով ավելի յե առաջինից, իսկ յերրորդը — հավասար և առաջին յերկու թվերի գումարին: Ի՞նչի յե հավասար այդ 3 թվերի գումարը:

42. Յերկու գումարելիների գումարը 8356 և, նրանցից մեկը 3460 և: Գտնել մյուս գումարելին:

43. Յերկու թվերի գումարն և 6000, առաջին թիվը 2417 և: Գտնել յերկրորդ թիվը:

44. Յերեք գումարելիների գումարը 16740 և: Առաջին գումարելին 10040 և, յերկրորդ գումարելին՝ 1035: Ի՞նչի յե հավասար 3-րդ գումարելին:

45. Գտնել անհայտ գումարելի x -ը.

$$\begin{array}{rcl} x + 875 & = & 1200 \\ x + 913 & = & 1600 \\ x + 470 & = & 1500 \end{array} \quad \begin{array}{rcl} 728 + x & = & 1500 \\ 725 + x & = & 1800 \\ 915 + x & = & 1613 \end{array}$$

$$x + 368 = 2113$$

$$848 + x = 1715$$

$$x + 305 = 1708$$

46. Գումարել և ստուգել (գումարումով և հանումով).

ա) $2\ 345\ 742 + 734\ 508$; բ) $547\ 208 + 1\ 342\ 862$;

գ) $7\ 342\ 582 + 734\ 286$;

47. Յերկրորդ հնգամյակի 4 տարում ԽՍՀՄ քաղաքներում նոր կառուցված են 2941 դպրոցներ, իսկ գյուղական վայրերում 10843 դպրոցով ավելի: Ընդամենը քանի՞ դպրոց և կառուցված ԽՍՀՄ-ում յերկրորդ հնգամյակի 4 տարվա ընթացքում:

48. Դնեպր գետն ունի 2265 կմ յերկարություն, Վոլգան 1429 կմ-ով յերկաբ և Դնեպրից, իսկ Յենիսեյը 1506 կմ-ով յերկաբ և Վոլգայից: Գտնել Յենիսեյի յերկարությունը:

46. Մոսկվայից — Սվերդլովսկ յերկաթգծով 1822 կմ և, Սվերդլովսկից — Նովոսիբիրսկ — 1523 կմ, Նովոսիբիրսկից — Իրկուտսկ 1851 կմ և Իրկուտսկից մինչև Վլադիվոստոկ 4141 կմ: Քանի՞ կիլոմետր և յերկաթգծով Մոսկվայից մինչև Վլադիվոստոկ:

50. Շտեմարանից սկզբում վերցրին 8900 գ ցորեն, հետո 6780 գ ավելի: Դրանից հետո շտեմարանում մնաց 3815 գ: Քանի՞ ցենտներ ցորեն կար շտեմարանում մինչ հանելը:

51. Դյուղատնտեսական աշխատանքների համար ԽՍՀՄ-ում առ յերբորդ հնգամյակի սկիզբը պատրաստված են՝ 84 502 շոֆեր, շոֆերներից 54 900 մաքրով ավելի կոմբայնավարներ, իսկ տրակտորավարներ՝ 1 055 955 մաքրով ավելի, քան կոմբայնավարներ: Ընդամենը քանի՞ շոֆեր, կոմբայնավարներ և տրակտորավարներ են պատրաստված դյուղատնտեսության համար:

52. Ասիայում բնակվում և 1 130 000 000 մարդ, Յվրոպայում բնակվում և 495 000 000 մարդ, Ամերիկայում բնակվում և 250 000 000 մարդ, Աֆրիկայում բնակվում և 143 870 000 մարդ, Ավստրալիայում ապրում և 6 680 000 մարդ:

Հաշվել ամբողջ յերկրագնդի վրա բնակվող մարդկանց քանակը:

53. 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին քվեարկությանը մասնակցեց ընտրողների հետևյալ քանակը.

Հանրապետություն անունը	Ընտրողների քանակը
Ռ. Խ. Ս. Ֆ. Հ-ից	58 622 335
Ուկրաինական ԽՍՀ	17 156 273
Բելոռուսական ԽՍՀ	2 929 666
Ադրբեջանական ԽՍՀ	1 577 117
Վրացական ԽՍՀ	1 866 189
Հայկական ԽՍՀ	596 675
Թուրքմենական ԽՍՀ	651 962
Ուզբեկական ԽՍՀ	3 319 216
Տաճիկական ԽՍՀ	738 099
Ղազախական ԽՍՀ	2 901 072
Կիբգիզական ԽՍՀ	753 548

Հաշվել 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին քանի՞ ընտրողներ քվեարկեցին:

54. ա) Մինչ հեղափոխությունը ՌեֆՍՆ-ում կար 107 թաա-
րոն, իսկ ՈւՆՍՆ—35, ընդամենը քանի՞ թաաբոն կար այս հան-
բապետություններում մինչ հեղափոխությունը:

բ) Խորհրդային իշխանության 20 տարում թաաբոնների
թիվը ՌեֆՍՆ-ում ավելացավ 339-ով, իսկ ՈւՆՍՆ-ում 48-ով:
Ողավելով նախորդ խնդրի պատասխանից՝ գտնել թաաբոնների
թիվը, ՌեֆՍՆ և ՈւՆՍՆ Հոկտեմբերի 20-րդ տարեդարձին:

55. Գտնել 340 և 420 թվերի գումարը:

Ի՞նչ կլինի այդ գումարը, յեթե՝

ա) առաջին գումարելին մեծացնենք 60-ով;

բ) յերկրորդ գումարելին փոքրացնենք 20-ով;

գ) առաջին գումարելին մեծացնենք 49-ով, իսկ յերկ-
րորդը 31-ով;

դ) առաջին գումարելին փոքրացնենք 35-ով, իսկ յերկ-
րորդը 50-ով;

ե) գումարելիներից մեկը մեծացնենք 25-ով, իսկ մյուսը
փոքրացնենք 45-ով:

56. Յերկու թվերի գումարը 800 է, ինչ փոփոխության
կենթարկվի այն, յեթե գումարելիներից մեկը մեծացնենք 50-ով,
մյուսը փոքրացնենք 70-ով:

57. Գումարելիներից մեկը մեծացրած է 50-ով, ինչ ա-
նել մյուսի հետ, վորպեսզի նրանց գումարը ավելանալ 80-ով:

58. Ինչպես կփոխվի գումարը, յեթե մի գումարելուն
ավելացնենք 16, իսկ մյուսին 24, մի գումարելուն ավելացնենք
84, իսկ մյուսից հանենք 100, յերկու գումարելիներին ավելաց-
նենք 24-ական, իսկ 3-րդից հանենք 48:

59. Գումարելի թվերը, կտրացնելով մեկ կամ յերկու
գումարելիները. $427 + 297$; $398 + 299$; $598 + 387$; $498 + 397$;
 $602 + 198$; $703 + 197$. $101 + 299$:

60. Յերկու վազոնում կար 9358 կգ բեռ: Ճանապարհի
կայարաններից մեկում առաջին վազոնի բեռին ավելացրին 300
կգ, իսկ յերկրորդ վազոնից բեռնաթափեցին 500 կգ: Ընդամենն
ինչքան բեռ մնաց 2 վազոնում:

$$61. \quad \begin{array}{r} 3453 \\ - 2187 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 2852 \\ - 1756 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 41\ 560 \\ - 29\ 780 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 4\ 345\ 697 \\ - 1\ 637\ 908 \\ \hline \end{array}$$

$$62. \quad \begin{array}{r} 32\ 384\ 117 \\ - 18\ 494\ 249 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 325\ 623\ 545 \\ - 238\ 724\ 686 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 463\ 752\ 131\ 346 \\ - 163\ 678\ 961\ 489 \\ \hline \end{array}$$

$$63. \quad \begin{array}{r} 7068 \\ - 3498 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 3004 \\ - 1825 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 45\ 003 \\ - 14\ 895 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 38724 \\ - 9035 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 15826 \\ - 6080 \\ \hline \end{array}$$

$$64. \quad \begin{array}{r} 20101 \\ - 8795 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 30103 \\ - 6274 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 101\ 010 \\ - 65\ 432 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 1\ 001\ 001 \\ - 999\ 999 \\ \hline \end{array}$$

$$65. \quad \begin{array}{r} 1\ 035\ 006 \\ - 904\ 978 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 8\ 100\ 100 \\ - 7\ 056\ 234 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 20\ 000\ 002 \\ - 8\ 643\ 577 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 42\ 000\ 100 \\ - 1\ 000\ 200 \\ \hline \end{array}$$

66. Պակասեցնել՝

ա) 1860-ը 325 միավորով, բ) 3040-ը 1070 միավորով:

գ) 2364-ը 1218 » ; դ) 2100-ը 1645 »

67. Գտնել հետևյալ թվերի տարբերությունը՝

ա) 15 008-ի և 3750-ի; գ) 52 300 և 8060-ի;

բ) 20 001-ի և 4365-ի; դ) 10 346 և 9305-ի:

68. Քանիսով

1) 4738-ը մեծ է 2369-ից; 3) 965-ը փոքր է 2200-ից;

2) 5707-ը » 1800-ից; 4) 424-ը » 1080-ից:

69. Վճար թվին պետք է ավելացնել 360, վորպեսզի ստաց-
վի 1788, Վճար թվի հետ պետք է գումարել 1625-ը, վոր-
պեսզի ստացվի 4000:

Ի՞նչքան պետք է ավելացնել 812-ին, վորպեսզի ստաց-
վի 3500:

70. 8328-ի և 4126-ի տարբերությանը ավելացնել նը-
բանց գումարը:

71. 10 132-ի և 610 տարբերությունից հանել 1100:

72. Նվազելին 3746 է, հանելին 1393: Գտնել տարբերու-
թյունը:

73. Հանելին 1200 է, տարբերությունը 1878: Գտնել նվա-
զելին:

74. Նվազելին 3200 է, տարբերությունը 1533: Ինչի՞նչ յե հավասար հանելին:

75. Ի՞նչի յե հավասար նվազելին, յեթե հանելին 38 է, իսկ տարբերությունը՝ 62:

76. Ի՞նչի յե հավասար հանելին, յեթե նվազելին 100 է, իսկ տարբերությունը՝ 15:

77. Նվազելին հանելից ավելի յե 30-ով: Ի՞նչի յե հավասար տարբերությունը:

78. Գտնել x -ը.

$$\begin{array}{ll} \text{ա) } x - 642 = 182 & \text{բ) } 8500 - x = 568 \\ x - 56 = 972 & 7260 - x = 1435 \\ x - 603 = 518 & 2200 - x = 1400 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} \text{գ) } x - 986 = 4300 & \\ 2806 - x = 408 & \\ x - 250 = 750 & \end{array}$$

79. Կատարել հանում և ստուգել

3 600 000	1 000 000	2 800 400	3 500 000
- 1 756 482	- 734 005	- 977 456	- 800 301

80. 3817-ից 1736 հանելուց հետո ստացվել է 2081, Ստուգել հանման ճշտությունը յերկու ձևով:

81. Լենա գետի յերկարությունը 4600 կմ է: Որ գետը 250 կմ-ով կարճ է Լենայից, իսկ Ուրալ գետը 1970 կմ-ով կարճ է Ուր գետից. Ի՞նչ յերկարություն ունի Ուրալ գետը:

82. Մի քաղաքում կար 28 765 տուն, վորից 19 800 տունը քորաշեն եր, մնացածը—փայտաշեն: Այդ քաղաքում վճիռ տեսակ տնից շատ կար և քանիսով:

83. Վառելափայտի պահեստում կար 30 210 խոր. մ. սոճի փայտ և 7294 խոր. մ. պակաս հաճարի փայտ: Ձմեռվա ընթացքում սոճի փայտից վաճառեցին 26 084 խոր. մ., իսկ հաճարից՝ 9126 խոր. մ-ով պակաս: Վճիռ տեսակից քիչ մնաց և վճիռքանով:

34. Կոլտնտեսական դաշտերում յերրորդ հնգամյակի սկզբում աշխատում եր՝ 367 000 տրակտոր, կոմբայններ—264 400-ով պակաս տրակտորներից, բեռնատար մեքենաներ՝ 42 300-ով պա-

կաս, քան կոմբայնները: Ընդամենը գյուղատնտեսական քանի մեքենա յեր աշխատում կոլտնտեսական դաշտերում:

85. Ցարական Ռուսաստանի տարրական և միջնակարգ դպրոցներում սովորում ելին 8 025 000 յերեխաներ: Առաջին հնգամյակի սկզբում ԽՍՀՄ-ում կար արդեն 12 604 000 սովորող, իսկ յերկրորդ հնգամյակի վերջում—28 842 000 սովորող: Համեմատած ցարական Ռուսաստանի հետ, քանիսով ավելացավ ԽՍՀՄ սովորողների թիվը առաջին հնգամյակի սկզբում: քանիսով շ-րդ հնգամյակի վերջում:

86. ԽՍՀՄ Գերագույն Սորհրդի ընտրություններին քվեարկելու ձայնի իրավունք ունեցող 94 138 159 մարդուց հիվանդություն և այլ պատճառներով չեն մասնակցել ընտրություններին միայն 3 025 606 մարդ: Գերագույն Սորհրդի ընտրությունը քանի մարդ մասնակցեց:

87. Ըստ պլանի յերկրորդ հնգամյակի վերջում ԽՍՀՄ աշխատավարձի ֆոնդը պետք է կազմեր 50 700 000 000 ռուբլի, սակայն իրականում այդ ֆոնդը բարձրացավ և հասավ մինչև 80 000 000 000 ռուբլու: Քանի ռուբլով է գերակատարված պլանը:

ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՓՈԽՎԵԼԸ

88. Կոլտնտեսությունից աղումը կահավորելու համար բաց թողին 5000 ռուբլի: Սրանից 3200 ռուբլի ծախսեցին կահավորանքների վրա, իսկ մնացածը—գրադարանի: Քանի՞ ռուբլի ծախսեցին գրադարանի վրա:

Ուշուվելով պատասխանից, գտնել՝ քանի՞ ռուբլի կծախսեյին գրադարանի վրա, ա) յեթե բաց թողնված գումարը 200 ռուբլով ավելի լիներ: բ) յեթե կահավորման վրա ծախսված գումարը 150 ռուբլով պակաս լիներ:

89. Նվազելին 450 է, հանելին՝ 300: Գտնել տարբերությունը:

Նվազելին մեծացնենք 50-ով: Ի՞նչ կլինի տարբերությունը: Նվազելին փոքրացնենք 20-ով: Ի՞նչ կլինի տարբերությունը:

90. Լուծել և բացատրել յուրաքանչյուր որինակը.

ա) 3427 — 1936

(3427 + 432) — 1936

(3427 — 321) — 1936

բ) 8400 — 2786

(8400 + 5214) — 2726

(8400 — 1114) — 2786

91. Նվազելին 280 է, հանելին՝ 150: Գտնել տարբերությունը:

Հանելին մեծացնենք 20-ով, ի՞նչ կլինի տարբերությունը:

Հանելին փոքրացնենք 20-ով, ի՞նչ կլինի տարբերությունը:

92. Լուծել և բացատրել յուրաքանչյուր որինակը.

ա) 8000 — 1742

8000 — (1742 + 750)

8000 — (1742 — 330)

բ) 5786 — 342

5786 — (342 + 35)

5786 — (342 — 45)

93. Նվազելին 2563 է, հանելին՝ 1322: Գտնել տարբերությունը:

Նվազելին մեծացնել 250-ով: Ի՞նչ կլինի տարբերությունը:

Նվազելին և հանելին մեծացնենք 250-ով, ի՞նչ կլինի տարբերությունը:

94. Յերկու թվերի տարբերությունը 25 է: Ի՞նչ փոփոխություն կունենա այդ տարբերությունը յեթե՝ նվազելին մեծացնենք 35-ով: յեթե հանելին մեծացնենք 15-ով: յեթե նվազելին փոքրացնենք 10-ով, յեթե հանելին փոքրացնենք 20-ով: յեթե նվազելին և հանելին մեծացնենք 12-ով: Յեթե նվազելին և հանելին փոքրացնենք 18-ով:

95. Նվազելին մեծացրած է 35-ով, ի՞նչ պետք է անել հանելին, վորպեսզի տարբերությունը չփոխվի:

96. Հանելից վերցրին 25: Ի՞նչ կերպ պետք է վարվել նվազելի հետ, վոր տարբերությունը մնա նույնը:

97. Նվազելին մեծացրին 25-ով, իսկ հանելին փոքրացրին 25-ով: Ի՞նչ յեղավ տարբերությունը:

98. Տվյալները կորացնելով՝ կատարել հանում.

457 — 197

597 — 325

398 — 197

599 — 398

868 — 499

698 — 262

797 — 498

898 — 597

727 — 298

899 — 428

597 — 298

497 — 299

ԳՈՒՄԱՐԱՆ 8ԵՎ ՀԱՆՄԱՆ ԿՐԿՆՈՒԹՅՈՒՆ

99. 35 675 250 000 + 8 275 250 000 — 7 427 854 000
48 913 440 000 — 27 486 569 300 + 17 348 000 000
17 300 001 000 — 7 450 009 020 — 3 685 700 076

100. 52 010 002 000 — 28 360 081 905 — 23 585 300 195
(30 450 000 + 12 350 000) — (8 750 000 + 4 850 000)
(30 450 000 + 8 750 000) + (12 350 000 — 4 850 000)

101. (1 000 000 — 9) + (10 000 — 9991)
(10 000 — 3) + (600 000 — 69 997)
(1 000 000 + 1) — (100 000 — 99 999)
(100 000 + 6) — (30 000 — 24 994)

102. Ռայոնը պլանով պետք է ունենար 19 895 կով և 13 680 յեղ և հորթ: Հաշվառումից պարզվեց, վոր ռայոնում կա 35 240 գլուխ յեղջերավոր անասուն: Ռայոնում պլանը ի՞նչքանով է գերազատարված:

103. Տնային վարչությունը վերանորոգեց տունը: Դրա համար նյութեր գնեց 2678 ռուբլու, վճարեց քարտաշներին 1605 ռուբլի, հյուաններին՝ 918 ռուբլով պակաս, քան քարտաշներին, և մյուս բանվորներին՝ 1300 ռ.: Այս բոլոր ծախսերից հետո տնային վարչության մոտ մնաց 2030 ռ.: Քանի՞ ռուբլի յեղ բաց թողած տան վերանորոգման համար:

104. Մի գյուղխորհուրդ ուներ 1 100 հա մարզադետին. դրանից 736 հա-ով պակաս տնամերձ անտեսություն, անտառ — 1000 հա, անհարմար հողեր 868 հա-ով պակաս մարզադետինից: Մնացած հողերը ցանքահողեր եյին: Վորքման ցանքահող ունեյին, յեթե ամբողջ հողային տարածությունը 7 458 հա եր:

105. Անցյալ տարի գործարանը ծախսեց 215 600 s ածուխ և 135 800 s նավթ: Այս տարի ածուխի և նավթի ծախսը միասին կազմում է 398 400 s: սակայն նավթի ծախսը անցյալ տարվա համեմատությամբ ավելացավ 106 700s: Վերջանով պակասեց այս տարի ածուխի ծախսը:

106. Խորհանտեսության նախրից մորթելու համար վերցրին 337 գլուխ անասուն, հետո ավելացրին նույն նախրին 150

դրուլն ցեղական անասունն: Դրանից հետո նախորում յեղով 2000 գլուխ: Քանի գլուխ անասուն կար նախորում սկզբում:

107. Դրամարկդից սկզբում վերցրին 28 760 ու., հետո 3005 ու. և ապա դարձյալ 30 786 ու.: Դրանից հետո նույն դրամարկդը մոռեցին 3600 ու., վորից հետո դրամարկդի գումարը դարձավ 7309 ու.: Ինչքան փող կար դրամարկդում սկզբում:

108. Շանթարգելի գյուղում արված է 1753 թվին: Դրանից 160 տարի առաջ հնարված է հեռագրատակը, իսկ հեռագրատակի գյուղից 150 տարի առաջ արված է գրքի տպագրության գյուղը: Վեր թվին է արված յուրաքանչյուրը այդ գյուղերից և բանի տարի յե անցել մինչ ներկա ժամանակը:

109. Յերկրորդ հնգամյակի չորս տարում ԽՍՀՄ-ում կառուցված է 16 725 դպրոց: 1933 թվին սրանցից կառուցված է 3 587 դպրոց: 1934 թվին 478 դպրոցով ավելի: Մնացած դպրոցները կառուցված են 1935—1936 թվերին: Քանի դպրոց է կառուցված 1935—1936 թվերին:

110. Յերկրորդ հնգամյակի վերջին ԽՍՀՄ մանկապարտեզներում կար 4 271 000 յերեխա: Այդ նույն ժամանակ Սովետական Միացյալ Նահանգների մանկապարտեզներում կար միայն 639 000 յերեխա, Ֆրանսիայի մանկապարտեզներում—232 000 յերեխայով պակաս, քան ՀԱՄՆ-ում, իսկ Ճապոնիայում 264 000 յերեխայով պակաս, քան Ֆրանսիայում: ԽՍՀՄ մանկապարտեզներում յերեխաները քանիսով ավելի էյին, քան ՀԱՄՆ-ը, Ֆրանսիան և Ճապոնիան միասին վերցրած:

ԲԱԶՄԱՆԻԾ ԹՎԵՐԻ ԲԱԶՄԱՂԱՏԿՈՒՄԸ

111. 6438×8	112. 38 049×4	113. 2 423 789×4
4738×7	82 305×6	1 975 803×8
3579×6	37 063×7	4 364 092×3
5646×9	47 874×3	5 283 954×7
7948×4	86 568×9	7 570 932×9
114. 365×32	115. 530×64	116. 5335×676
826×23	805×93	7887×767
638×45	407×58	6263×483
841×34	904×67	7676×975

758×68

679×79

703×96

609×81

8585×763

9797×851

117. 2385×505

3214×707

2143×606

3543×804

8769×906

9654×708

118. 4005×304

5016×709

6008×506

7038×809

8009×903

9046×805

119. 10 501×202

30 608×303

40 304×404

60 705×505

70 609×606

90 407×708

120. 43 251×5469

63 422×7858

57 643×3976

68 754×4587

74 685×6395

86 966×5943

121. 2009×9001

3004×8003

5003×7006

6009×5008

7004×4007

8006×6004

122. 5300×67

4800×38

8800×58

9400×35

7500×96

6900×87

123. 248×1600

156×2400

367×3700

574×8900

783×9700

698×6800

124. 430×530

560×470

840×650

790×290

380×950

560×870

125. 5200×130

3800×760

2900×850

450×3700

630×4900

940×6800

126. 34 567×1 0

8275×1 00

3892×1 000

546×1 0 000

711×1 00 000

28×1 000 000

127. 3040×5060

4050×360

2000×408

4500×6070

5060×8010

6350×3200

128. 7200×9000

5326×1000

8823×4000

7516×8000

3420×7000

5600×3000

18 300×2700

24 700×3600

19 000×4800

35 700×3500

1 46 000×1900

209 000×4800

129. $(287\ 643 + 408 + 36\ 010) \times (1\ 000\ 006 - 994\ 966)$
 $(30\ 010\ 004 - 9\ 605\ 096 + 805\ 102) \times (10\ 000 - 9999)$
 $(200\ 100 - 8036) \times (814 : 814) - 192\ 064$

130. Մեծացնել՝

ա) 284-ը 38 անգամ դ) 6325-ը 128 անգամ
 բ) 3560-ը 58 ռ) 3285-ը 50 անգամ
 ե) 125-ը 10 ղ) 38-ը 1000 անգամ
 348-ը 100 անգամ 276-ը 10 000 անգամ;

է) կրկնապատկել 3576-ը; ը)՝ յեռապատկել 714:

131. Ի՞նչ թիվ կստացվի, յեթե

8452 կրկնել իբրև գումարելի 26 անգամ;
 1790 » » 65 անգամ:

132. Գտնել այն թիվը՝ ա) վորը 540-ից մեծ է 12 անգամ, բ) 275-ից մեծ է 75 անգամ, գ) 648-ից մեծ է 24 անգամ:

133. Մոսկվայի մեարդուլիտենն իր աշխատանքի յերկրորդ տարում բաց եր թողնում որական 578 գնացք, յուրաքանչյուր գնացքում միջին հաշվով 630 մարդ: Քանի՞ ուղեվոր է տեղափոխել մի տարում:

134. Յերկրորդ հնգամյակի փոխառության վեցերորդ խաղարկության ժամանակ 200 տոմս շահեցին 3000-ական ուրբի, 1000 տոմս շահեցին 1000-ական ուրբի, 10 000 տոմս շահեցին 500-ական ուրբի, 200 000 տոմս շահեցին 200-ական ուրբի, 848 800 տոմս շահեցին 150-կան ուրբի: Ընդամենը քանի՞ շահում յեղավ և ի՞նչ գումարի:

135. 1913 թվին ցարական Ռուսաստանում մեքենաշինության վրա ծախսվել եր 748 000 000 ուրբի, իսկ 1936 թվին խորհրդային իշխանության ուրոք՝ 28 անգամ ավելի: Ի՞նչքան գումար է ծախսված մեքենաշինության վրա 1936 թվին:

136. Մինչ հեղափոխությունը կոշկեղենի բոլոր գործարանները տարեկան 8 200 000 գույգ կոշկեղեն էյին տալիս: Յեթե այդ թիվը մեծացնենք 4 անգամ, ապա կստացվի այնքան, վորքան արտադրում են այժմ խորհրդային միայն յերեք ամենամեծ գործարանները: Կոշկեղենի խորհրդային բոլոր գործարանները տարեկան հինգ անգամ ավելի կոշիկ են արտադրում, քան

այդ յերեք գործարանները: Տարեկան քանի՞ գույգ կոշկեղեն են տալիս խորհրդային բոլոր գործարանները:

137. Մի նավի 135 հոգիանոց սպասարկու կազմի համար պարենամթերքի 128 որվա պաշար է պատրաստված: Քանի՞ որ կրավականացնիր այդ պարենամթերքը մի մարդու համար:

138. Լուսինը Յերկրից 380 000 կմ հեռավորության վրա յե գտնվում, իսկ Արեգակը Յերկրից մոտ 400 անգամ ավելի հեռու յե գտնվում, քան Լուսինը: Հաշվել Արեգակի հեռավորությունը Յերկրից:

139. Արտադրյալը հավասար է 100-ի, իսկ բազմապատկիչը—5-ի: Ինչի՞ յե հավասար բազմապատկելին:

բ) Բազմապատկիչը հավասար է 15-ի, արտադրյալը՝ 1260: Հաշվել բազմապատկելին:

140. ա) Հաշվել բազմապատկիչը, յեթե արտադրյալը հավասար է 60, իսկ բազմապատկելին՝ 12:

բ) Բազմապատկելին հավասար է 135-ի, արտադրյալը՝ 2295-ի: Ինչի՞ յե հավասար բազմապատկիչը:

141. Ստուգել արտադրիչների և արտադրյալի միջև յեղած կախումը, հետևյալ վարժությունների լուծման վրա.

85×24	96×22	48×63	64×44
$2040 : 85$	$2112 : 96$	$3024 : 48$	$2816 : 64$
$2040 : 24$	$2112 : 22$	$3024 : 63$	$2816 : 44$

142. Գտնել անհայտ արտադրիչը՝

$x \times 16 = 240$	$14 \times x = 210$	$18 \times x = 360$
$x \times 9 = 567$	$15 \times x = 540$	$x \times 15 = 360$
$x \times 24 = 576$	$32 \times x = 384$	$46 \times x = 690$

143. 365 բազմապատկել են 24-ով և ստացել արտադրյալում 8760: Ստուգել արդյունքը:

144. 284-ը 16-ով բազմապատկելուց ստացվել է արտադրյալում 4544: Ստուգել դրա ճշտությունը:

ԱՐՏԱԴՐՑԱԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒՄԸ

145. 5 հա հողամասից ստացան միջին հաշվով 15-ական ց բերք հեկտարից: Ի՞նչքան եր ամբողջ բերքը:

Հաշվել այդպիսի մակերես ունեցող փոքրձևական դաշտի ամբողջ բերքը, յեթե յուրաքանչյուր հեկտարից ստացվեց կրկնա-
կի ավելի: Հաշվել 2 անգամ ավելի մեծ հողամասից ստացված
բերքը, յեթե ստացվեց նախկին չափով բերք:

146. Ուղղանկյան յերկարությունն ու լայնությունը 3 մ
և 2 մ է: Հաշվել նրա մակերեսը: Ուղղանկյան յերկարությունը
կրկնապատկեցին (մեծացրին 2 անգամ): Հաշվել մակերեսը:
Ուղղանկյան յերկարությունը յեռապատկեցին, իսկ լայնու-
թյունը—կրկնապատկեցին: Քանի՞ անգամ մեծացավ մակերեսը
(պատրաստել գծագրերը):

147. Ուղղանկյան մակերեսը 1152 քառ. մ է, իսկ յերկա-
րությունը — 96 մ: Գտնել լայնությունը:

Մյուս ուղղանկյան մակերեսը նույնքան է, իսկ յերկա-
րությունը 3 անգամ պակաս է առաջին յերկարությունից:
Գտնել լայնությունը:

148. Բազմապատկելին 24 է, բազմապատկիչը՝ 5: Հաշվել
արտադրյալը:

Ի՞նչ կլինի այդ արտադրյալը, յեթե բազմապատկելին մե-
ծացնենք 3 անգամ, յեթե բազմապատկելին փոքրացնենք՝ 3 ան-
գամ:

149. Հետևյալ որինականների լուծմամբ պարզել՝ ինչպես է
փոխվում արտադրյալը բազմապատկելին փոխելուց.

$$\begin{array}{lll} \text{ա)} 72 \times 5 & \text{բ)} 36 \times 3 & \text{գ)} 24 \times 4 \\ (72 \times 2) \times 5 & (36 \times 2) \times 3 & (24 \times 3) \times 4 \\ (72 : 4) \times 5 & (36 : 6) \times 3 & (34 : 6) \times 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} \text{դ)} 48 \times 2 & \text{ե)} 90 \times 2 \\ (48 \times 3) \times 2 & (90 \times 3) \times 2 \\ (48 : 4) \times 2 & (20 : 6) \times 2 \end{array}$$

150. Բազմապատկելին 30 է, բազմապատկիչը՝ 2: Հաշվել
արտադրյալը:

Ի՞նչ կլինի արտադրյալը, յեթե բազմապատկիչը մեծացնենք
5 անգամ, յեթե բազմապատկիչը փոքրացնենք 2 անգամ:

Ի՞նչ կլինի արտադրյալը, յեթե բազմապատկելին մեծաց-
նենք 2 անգամ, իսկ բազմապատկիչը փոքրացնենք 2 անգամ:

151. Հետևյալ որինականների լուծմամբ պարզել՝ արտադրել-
նեք փոփոխելուց ինչ փոփոխության է յենթարկվում արտա-
դրյալը.

$$\begin{array}{lll} 36 \times 5 & 24 \times 4 & 20 \times 15 \\ 36 \times (5 \times 2) & 24 \times (4 \times 2) & 20 \times (15 \times 3) \\ 36 \times (5 \times 4) & 24 \times (4 \times 2) & 20 \times (15 : 3) \\ 16 \times 8 & 30 \times 15 & \\ (16 \times 4) \times (8 : 4) & (30 \times 3) \times (15 : 3) & \\ (16 : 2) \times (8 \times 2) & (90 : 5) \times (15 \times 5) & \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 60 \times 12 & 80 \times 16 \\ (60 : 4) \times (12 \times 4) & (80 : 8) \times (16 \times 8) \\ (60 \times 3) \times (12 : 3) & (80 \times 4) \times (16 : 4) \end{array}$$

152. Հաշվել ծանրության տեղափոխումը ձիով, բռնասառ
մեքենայով և շագինավով ու բացառել՝ ինչն արդյունքները
չեն փոխվում:

	Ի՞նչ և՞ով	Բաշը		1 և արժեքը		Գոհարավարձի արժեքը
1.	Ձիով	250 ռ		72 կ.		?
2.	Բռն. մեքենայով	750 ռ		24 կ.		?
3.	Շագինավով . . .	3 000 ռ		06 կ.		?

153. Ի՞նչ կլինի արտադրյալը, յեթե արտադրիչներից 1-ը
մեծացնենք 5 անգամ, իսկ մյուսը փոքրացնենք 5 անգամ:

154. Ցերկու ինքնաթիռ թռան այնուդրոմից: Նրանցից մե-
կը թռավ 1 200 կմ: Քանի՞ կմ թռավ մյուսը, յեթե նրա արագու-
թյունը 2 անգամ ավելի էր, իսկ թռիչքի ժամանակը 2 անգամ
պակաս:

155. Բազմապատկելին փոքրացված է 15 անգամ: Ի՞նչ է
արված բազմապատկիչի հետ, յեթե արտադրյալը մնացել է նու-
յն փոփոխ:

156. Ցերկու թվերի արտադրյալը 96 է: Ի՞նչպես կփոխվի
արտադրյալը, յեթե արտադրիչներից մեկը մեծացնենք 3 ան-

դամ: Յեթն արտադրիչներից մեկը փոքրացնենք 2 անգամ, յեթն մեկը մեծացնենք 4 անգամ, իսկ մյուսը փոքրացնենք 4 անգամ:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

157. 844 : 4 696 : 3 555 : 5 936 : 3	158. 368 : 4 637 : 7 728 : 8 819 : 9	159. 1592 : 4 4825 : 5 5874 : 6 5742 : 9	160. 35 008 : 4 11 215 : 5 23 064 : 8 67 809 : 7
161. 9033 : 3 5055 : 5 8084 : 4 4082 : 2 6096 : 3 6006 : 6 7007 : 7	162. 90 030 : 3 50 050 : 5 80 040 : 4 60 600 : 3 40 800 : 2 80 800 : 2 50 500 : 5	163. 18 117 : 3 46 949 : 7 63 256 : 8 21 042 : 6 51 856 : 7 68 072 : 8 62 139 : 9	
164. 16 056 : 8 36 042 : 6 4 042 : 7 18 081 : 9 36 054 : 6 64 072 : 8 45 036 : 9	165. 147 : 21 114 : 19 184 : 23 261 : 29 243 : 31 333 : 37 287 : 41	166. 3870 : 43 2820 : 47 4770 : 53 4720 : 59 2660 : 38 7560 : 64 5250 : 75	
167. 1 744 : 436 4 576 : 572 3 465 : 693 5 222 : 746 3 312 : 368 24 750 : 495 33 750 : 375	168. 9 768 : 2412 12 708 : 2118 22 712 : 5678 14 070 : 2345 24 192 : 3456 365 360 : 4567 611 010 : 6789	169. 1 691 : 19 1 554 : 21 2 205 : 49 3 417 : 51 19 840 : 31 45 360 : 63 78 850 : 95	
170. 4 171 : 43 3 901 : 47 3 869 : 53	171. 26 528 : 32 50 524 : 68 25 605 : 45	172. 30 619 : 67 33 64 : 76 345 390 : 87	

44 890 : 67
35 890 : 37

30 351 : 56
31 135 : 65

301 080 : 78
308 830 : 89

173. 52 730 : 306 367 316 : 458 370 481 : 527 110 213 : 359 229 425 : 285 335 104 : 476 328 251 : 539 255 625 : 625	174. 48 096 : 24 144 216 : 36 288 384 : 48 325 585 : 65 171 399 : 57 272 612 : 68 376 282 : 47 219 584 : 73	175. 81 120 : 39 140 760 : 46 236 060 : 58 325 120 : 64 368 680 : 52 2 985 700 : 73 5 545 800 : 79 6 675 200 : 83
176. 379 264 : 64 23 078 : 82 271 382 : 58 164 544 : 48	177. 1 245 144 : 348 2 166 377 : 463 3 247 020 : 548 4 841 661 : 759	178. 2 700 : 340 5 250 : 750 35 840 : 2 560 48 580 : 3 470
179. 112 656 : 2 347 350 154 : 7 146 2 094 370 : 5 738 3 278 250 : 6 975 33 830 010 : 4 986 88 566 192 : 9 867	180. 4 600 : 920 34 000 : 8 500 25 200 : 3 600 56 400 : 9 400 420 000 : 15 000 700 500 : 16 700	
181. 5 521 : 2 29 104 : 6 37 045 : 8 48 337 : 9 17 843 : 4 22 154 : 5	182. 6 846 : 12 9 125 : 38 26 228 : 57 62 312 : 93 513 923 : 64 8 885 : 76	183. 87 512 : 25 418 736 : 58 491 404 : 78 427 260 : 89 110 408 : 92 254 802 : 98
184. 3 970 565 : 132 11 616 247 : 232 22 754 033 : 568	185. 73 600 208 : 245 9 630 084 : 320 66 194 100 : 735	

186. Առանց բաժանում կատարելու գտնել քանորդը և մնացորդը հետևյալ թվերի բաժանումից.

168:10	31 724:1000	18 760 359:1000
2365:100	85 968:10 000	92 837 031:100
4718:100	94 326:10 000	10 030 005:10

187. Խնչ թվով պետք է բաղմապատկենք 24-ը, վերապետ-
դի ստանանք 576: Վեր թիվը պետք է բաղմապատկել 25-ով,
625 ստանալու համար:

188. ա) Քանի 16 է պարունակում 448-ը, բ) քանի 32 յե
պարունակում 672-ը, գ) քանի 15 է պարունակում 225-ը, դ) քա-
նի 24 է պարունակում 576-ը ե) քանի 14 է կրկնվում 156-ի
մեջ:

189. Փոքրացնել՝ 864-ը 27 անգամ, 45 900-ը 45 անգամ,
1050-ը 55 անգամ, 1428-ը 14 անգամ:

190. Քանի անգամ 1) 41 286-ը ավելի յե 983-ից, 2) 48 096-ը՝
24-ից:

191. Քանի անգամ 1) 53-ը փոքր է 869-ից, 2) 47-ը՝
376 682-ից:

192. Գտնել՝

1) 40, 68, 96, 128, 180, 240, 300-ի կեսը:

2) 60, 84, 96, 126, 189, 210 և 330-ի յերրորդ մասը:

3) 32, 72, 88, 108, 164, 248 և 320-ի չորրորդ մասը:

4) 54, 78, 90, 150, 192, 240 և 378-ի վեցերորդ մասը:

5) 480, 960, 240 և 144-ի 24-երորդ մասը:

193. Վեր թիվն է 6 անգամ փոքր 120-ից, 4 անգամ փոքր
330-ից, 16 անգամ փոքր 320-ից:

194. Գտնել 120-ի $\frac{3}{4}$ մասը, 360-ի $\frac{3}{8}$ մասը, 210-ի $\frac{2}{5}$ մասը,
240-ի $\frac{4}{5}$ մասը, 120-ի $\frac{5}{8}$ մասը, 1000-ի $\frac{3}{10}$ մասը, 2690-ի
 $\frac{7}{10}$ մասը:

195. Շոգենավը պետք է անցներ 1944 կմ: Նա անցավ այդ
տարածության տասներկու յերրորդ մասը: Քանի ժամ գնաց շո-
գենավը, յեթե նա 1 ժամում անցնում էր 18 կմ:

196. 37 մ մահուդի համար վճարված է 2405 ուրլի: Քա-
նի մեար կարելի յե գնել մահուդից 1652 ուրլով:

197. Խանութը առաջին օրը հուլյն տեսակի մահուդից վա-
ճառեց 7920 ուրլով, իսկ յերկրորդ օրը՝ 10 560 ուրլով: Յերկ-
րորդ օրը քանի մեար մահուդ վաճառեց, յեթե առաջին օրը
վաճառել էր 144 մեար:

198. Յարական Ռուսաստանում Թուրքմենիայի զպրոցնե-
րում սովորում էյին 7000 աշակերտ, իսկ յերկրորդ հնգամյակի
վերջում Թուրքմենական ԽՍՀ զպրոցներում սովորում էյին
161 000 սովորող: Քանի անգամ մեծացավ սովորողների թիվը
Թուրքմենական ԽՍՀ-ում յերկրորդ հնգամյակի վերջում:

199. Մի կոլտնտեսություն 150 հա հողամասից ստացավ
2700 գ ցորեն, իսկ մյուս կոլտնտեսությունում — 30 հա հողա-
մասից 1080 գ ցորեն բերք ստացան: 2-րդ կոլտնտեսության մի
հեկտարի բերքը քանի անգամ բարձր էր առաջինից:

200. 270 բանվորի համար տեսնված է 30 օրվա պարենի
պատրաստություն: Քանի օր կբավականացնի այդ պատրաս-
տությունը 160 բանվորի համար:

201. Գրաշարը 120 ժամում ձեռքով շարեց 180 000 տառ,
իսկ մեքենայով՝ 675 000 տառ 75 ժամում: Մեքենայի աշխա-
տանքը քանի անգամով արագ է ձեռքի աշխատանքի արտա-
դրողականությունից:

202. Բազմի շրջանում մեկ տարում հանված է 23 800 000
ս նավթ, Գրոդնո և շրջանում՝ 7 անգամ պակաս Բազմի շրջանից,
իսկ Իշխմբայեում՝ 2 432 000 ս պակաս Գրոդնո և շրջանից:
Քանի տոնն նավթ է հանված մի տարում Իշխմբայեի շրջ-
անում:

203. 1936 թվին 6 ամսվա ընթացքում ԽՍՀՄ շատ յերե-
խաներ ունեցող մայրերին վճարված է 203 400 000 ուրլի ո-
ժանդակություն, իսկ 1937 թվի 9 ամսվա ընթացքում 875 700 000
ուրլի: Քանի ուրլով էր ավելացել ոժանդակություն ամա-
կան միջին վճարումը 1937 թվին նախորդ տարվա համեմատու-
թյամբ:

204. 1937 թվին կոլտնտեսությունների համար գնված են
հացահատիկների զաման մեքենաներ 11 219 000 ուրլով, իսկ
1938 թվին ձեռք է բերվելու նույն մեքենաներից 33 657 000
ուրլով: Քանի անգամ է ավելանում 1938 թվին հացահատիկ-
ների զաման մեքենաներ գնելու համար կատարվող ծախսը:

205. Բաժանարարը 18 է, քանորդը 4: Գտնել բաժանելին: Գտնորդը 124 է բաժանարարը՝ 15: Գտնել բաժանելին:

206. Քանորդը 36 է, բաժանելին 5004: Հաշվել բաժանարարը: Բաժանելին 864 է, քանորդը 24: Գտնել բաժանարարը:

207. Քանորդը 15 է, բաժանարարը 28 և մնացորդը 15: Ինչի՞նչ յե հավասար բաժանելին:

208. Բաժանելին 1869 է, քանորդը 24, մնացորդը՝ 69: Գտնել բաժանարարը: Բաժանելին 1856 է, քանորդը՝ 45, մնացորդը 21: Գտնել բաժանարարը:

209. Գտնել x -ը

$$\begin{array}{lll} x:72=15 & 2400:x=96 & 1176:x=28 \\ x:72=12 & 1584:x=99 & 1088:x=32 \\ x:44=15 & 1024:x=64 & x:12=58 \end{array}$$

210. Կատարել բաժանում և ստուգել (բաղմադատական է բաժանման միջոցով 1) 13 815 : 45; 2) 351 138 : 86; 3) 49 373 : 97:

101. Կատարել բաժանում ստուգումով, 1) 100 : 6; 2) 360 : 50; 3) 420 : 6; 4) 280 562 : 7; 5) 720 246 : 12; 6) 36 541 : 18:

ՔԱՆՈՐԴԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

212. Բաժանելին 120 է, բաժանարարը 4: Գտնել քանորդը: Բաժանելին յեթե մեծացնենք 3 անգամ, ինչ կլինի քանորդը: Բաժանելին յեթե փոքրացնենք 6 անգամ, ինչ կլինի քանորդը:

213. Հետևյալ խնդիրների լուծմամբ պարզել ինչպես է փոխվում քանորդը, բաժանելին փոփոխելու հետևանքով.

$$\begin{array}{lll} \text{ա)} 180:12 & \text{բ)} 225:5 & \text{գ)} 4605:96 \\ (180 \times 2):12 & (225 \times 3):5 & (4608 \times 4):96 \\ (180:3):12 & (225:3):5 & (4608:4):96 \\ \text{դ)} 8424:36 & \text{ե)} 4032:56 & \\ (8424:9):36 & (4032:12):6 & \\ (8424 \times 5):36 & (4032 \times 6):56 & \end{array}$$

214. Բաժանելին 240 է, բաժանարարը՝ 12: Գտնել քանորդը: Ինչ կստացվի քանորդում, յեթե բաժանարարը մեծացնենք

5 անգամ: Ինչ կստացվի քանորդում, յեթե բաժանարարը փոքրացնենք 2 անգամ:

215. Հետևյալ որոնականները լուծելով, պարզել թե բաժանարարի փոփոխությունը հետևանքով, ինչպես է փոխվում քանորդը:

$$\begin{array}{lll} \text{ա)} 96:4 & \text{բ)} 432:36 & \text{գ)} 9999:303 \\ 96:(4 \times 2) & 432:(36 \times 3) & 9999:(303 \times 3) \\ 96:(4:2) & 432:(36:3) & 9999:(303:3) \end{array}$$

216. Բացատրել քանորդի փոփոխվելը հետևյալ որոնականներում՝

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} 1872:72 & \text{գ)} 2288:88 \\ 187200:72 & 228800:88 \\ \text{բ)} 97500:75 & \text{դ)} 52800:88 \\ 97500:7500 & 52800:8800 \end{array}$$

217. Բաժանելին 80 է, բաժանարարը՝ 4: Գտնել քանորդը: Ինչ կլինի քանորդը, յեթե բաժանելին է բաժանարարը մեծացնենք 3 անգամ:

218. Հետևյալ որոնականների լուծմամբ պարզել թե ինչ է կատարվում քանորդի հետ բաժանելին ու բաժանարարը միաժամանակ մեծացնելու կամ փոքրացնելու դեպքում.

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} 5504:76 & \text{գ)} 3600:18 \\ (5504 \times 2):(86 \times 2) & (3600:9):(18:9) \\ \text{բ)} 4500:75 & \text{դ)} 729:13 \\ (4500:5):(75:5) & (726 \times 2):(13 \times 2) \\ \text{ե)} 1564:34 & \text{զ)} 3672:54 \\ (1564 \times 3):(34 \times 3) & (3672:2):(54:2) \end{array}$$

219. Յերկու թվերի բաժանումից ստացած քանորդը 15 է: Ինչ կլինի քանորդը, յեթե բաժանելին մեծացնենք 2 անգամ: Յեթե բաժանելին փոքրացնենք 3 անգամ: Յեթե բաժանարարը մեծացնենք 5 անգամ, յեթե բաժանարարը փոքրացնենք 4 անգամ, յեթե բաժանելին է բաժանարարը մեծացնենք 6 անգամ, յեթե բաժանելին է բաժանարարը փոքրացնենք 8 անգամ:

220. Լուծել հետևյալ որոնականները և № 221 ու № 222

խնդիրները, ողտագործելով քանորդի անփոփոխ մնալու հատկությունը, բաժանելիի և բաժանարարի միաժամանակ հավասար անգամ մեծացնելու կամ փոքրացնելու գեղքում.

$$\begin{array}{llll} 840 : 40 & 5400 : 1800 & 96\ 000 : 16\ 000 & 7500 : 250 \\ 360 : 30 & 7200 : 2400 & 65\ 000 : 13\ 000 & 10\ 000 : 2500 \end{array}$$

221. խորհանտեսությունն ունի 4000 հա վարելահող: Յերկու ձի գութանը աշնանը և զարնանը վարում է 25 հա, իսկ տրակտորային գութանը 8 անգամ ավելի: Քանի՞ հատ յերկձի գութան է հարկավոր այդ հողը վարելու համար: Քանի՞ հատ տրակտորային գութան է հարկավոր նույն հողը վարելու համար:

222. Յերկու քաղաքների հեռավորությունը 1314 կմ է: Ապրանքատար գնացքը անցնում է 1 ժամում 18 կմ, իսկ մարզատարը՝ 2 անգամ ավելի, քան ապրանքատարը: Քանի՞ ժամում անցավ այդ տարածությունն ապրանքատարն առանձին, մարզատարն առանձին:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԸ. ՓԱՍՏԳԾԵՐ

ա) ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ, ԲԵՐԱՆԱՅԻ ՀԱՇՎՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՊԱՋՊԱՆԵԼՈՎ

(Թույլատրվում է միջանկյալ արդյունքների գրանցում)

$$\begin{array}{ll} 223. 15 \times 16 - 24 \times 3 & 36 \times 4 + 14 \times 4 \\ 25 \times 3 + 2 \times 14 & 72 \times 5 - 16 \times 3 \\ 18 \times 4 + 15 \times 5 & 64 \times 3 - 36 \times 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 224. 140 \times 4 - 140 & 125 \times 3 - 15 \times 3 \\ 125 \times 6 - 125 & 126 \times 4 - 16 \times 4 \\ 240 \times 5 - 240 & (150 \times 5 - 250) \times 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 225. 480 : 30 + 360 : 30 & 1000 : 50 - 550 : 50 \\ 380 : 20 + 720 : 20 & 840 : 70 - 630 : 70 \\ 720 : 60 - 420 : 60 & 720 : 90 + 450 : 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 226. 35 \times 6 - 35 \times 2 + 35 \times 4 & (120 + 80) \times 7 \\ 36 \times 4 \times 36 \times 3 - 180 : 2 & (180 + 70) \times 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 25 \times 8 - 25 \times 3 + 125 \times 5 & 230 + 90 \times 3 \\ (35 \times 10 + 35 \times 2 + 420) : 6 & 6250 + 60 \times 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 227. 180 : 5 + 80 : 16 + 5 \times 16 & 320 - 40 \times 6 \\ 125 : 5 + 125 : 25 + 5 \times 25 & 410 - 50 \times 7 \\ 160 : 5 + 160 : 32 + 32 \times 5 & 630 - 90 \times 4 \\ (120 : 8 + 120) : (15 + 8 \times 15) & 540 - 70 \times 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 228. 14 \times 8 + 2 \times 14 & 45 \times 8 - 18 \times 5 \\ 15 \times 7 + 3 \times 15 & 51 \times 5 - 16 \times 5 \\ 18 \times 6 + 4 \times 18 & 32 \times 6 - 3 \times 32 \\ 25 \times 5 + 5 \times 25 & 48 \times 5 - 2 \times 48 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 229. (450 : 50 + 7) \times 30 & 360 - 360 : 2 \\ (630 : 90 + 133) : 35 & 750 - 750 : 2 \\ (640 : 80 + 142) : 75 & 840 - 840 : 3 \times 2 \\ (350 : 70 + 155) : 32 & 560 - 560 : 4 \times 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 230. 150 - 25 \times 3 + 75 & 360 + 25 \times 6 - 140 \\ (150 - 25) \times 3 + 125 & 450 - 21 + 145 \\ 150 - 75 : 5 + 253 & 380 + 95 \times 2 - 370 \\ (150 - 75) : 5 + 75 & 540 - 32 \times 5 + 150 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 231. 720 - 720 : 2 - 720 : 4 & 3 \times 4 \times 15 - 15 \times 3 \times 4 \\ 900 - 900 : 2 - 900 : 4 & 5 \times 3 \times 16 - 16 \times 5 \times 3 \\ 540 + 540 : 3 + 540 : 9 & 4 \times 12 \times 5 + 5 \times 12 \times 4 \\ 750 + 750 : 3 + 750 : 6 & 5 \times 24 \times 7 - 7 \times 12 \times 5 \end{array}$$

բ) Գրավոր լուծման համար որինակներ

$$\begin{array}{l} 23. 72\ 294 + 439 \times 54 - 60\ 593 : 767 \\ 50\ 182 + 767 \times 78 - 695 \times 86 \\ 54\ 093 + 749 \times 88 - 71\ 592 : 76 \\ 127\ 099 - 87\ 648 : 388 - 887 \times 75 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 233. (25\ 234 : 62) \times (33\ 374 : 82) - 5649 \\ (832 \times 247 + 53 \times 832) : 3 \\ (247 + 53) \times 832 : 3 \\ (87\ 912 : 99) : (36\ 963 : 999) \end{array}$$

234. $29\ 646 : 366 \times 122$ $56\ 289 : 87 \times 29$
 $18\ 648 : 242 \times 11$ $62\ 468 : 644 \times 161$
 $36\ 408 : 444 \times 11$ $63\ 112 : 86 \times 172$
 $53\ 280 : 555 \times 111$ $70\ 073 : 79 \times 79$

ԲԱՆՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՅԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

235. $4\ 350\ 800 : 730 + 335\ 320 : 83$
 $32\ 067\ 000 : 63\ 000 - 200\ 330 : 670$
 $478\ 000 : 95 + 416\ 640 : 84$
 $(100\ 000 - 42\ 570) \times (46\ 965 : 93)$

236. $10\ 000 - 129\ 600 : 192 + 19\ 140 : 132 + 5500$
 $16\ 000 - 120\ 190 : 170 + 4000 + 106\ 050 : 150$
 $4000 - 143\ 620 : 1670 + 1006 - 71\ 810 : 86$
 $(1\ 849\ 750 - 409\ 750) : (240 \times 60)$
 $4598 \times 2645 - (594\ 598 + 348\ 396)$

237. $51\ 192 : 324 + 30\ 410 - 26\ 324$
 $802 \times 406 - 881\ 604 : 12$
 $(701\ 020 - 698\ 456) \times (208\ 128 : 542)$
 $(370\ 849 + 271\ 967) : (1140 - 954)$
 $514\ 300 - 1068 \times 154 + 615\ 729 : 167$

238. $3\ 357\ 162 : 246 + 227\ 363 - (685 \times 3\ 8)$
 $609 \times 896 + 7\ 430\ 412 : 362 - 565\ 645$
 $80015 - 2\ 164\ 725 : 675 + 206 \times 157$
 $48 \times 56 \times 4663 - 2\ 891\ 031 : 879 + 604\ 305$
 $205 \times 5458 - 5\ 876\ 496 : 549 + 1\ 688\ 016 : 264$

239. $14\ 097\ 564 : 468 + 6\ 750\ 465 : 185 - 23 \times 2584$
 $(10\ 020\ 004 - 1\ 487\ 548) - (42 \times 5473 + 4\ 979\ 520 : 672)$
 $21\ 613\ 340 : 2935 + 182\ 667 - 26 \times 7152 + 5661$
 $358\ 002\ 150 - (376 \times 75\ 426 + 1\ 510\ 932 : 148)$

240. Գրել և կատարել հետևյալ զործողությունները՝
 1) 1803 և 3448-ի գումարը մեծացնել 3 անգամ:

2) 21 004 և 907-ի տարբերությունը փոքրացնել 7 անգամ:
 3) 308-ի և 907-ի արտադրյալը բաժանել 840-ի և 30-ի քանորդի վրա:

4) 1 840 920-ը 23-ի բաժանել ու քանորդը մեծացնել 1094 և 100 արտադրյալով:

5) 3774 թվերը բաղմապատկել 564-ով, ստացած արտադրյալը բաժանել 37-ի և քանորդին ավելացնել 17 839:

241. 20 ատաղձագործ և 28 հյուան ամսական ստացան 13 952 ու: Յուրաքանչյուր հյուանի վճարեցին 304-ական ուրբլի: Ի՞նչքան վճարեցին յուրաքանչյուր ատաղձագործին, յեթե նրանց ըուրրին վճարեցին հավասար:

242. Գործարանը 2 մարդատար և մի քանի ապրանքատար ավտոմեքենայի համար վճարեց 29 900 ուրբլի: Մարդատար ավտոմեքենան արժեք 6200 ուրբլի, իսկ ապրանքատարը՝ 2700 ուրբլով պակաս: Քանի՞ բեռնատար ավտոմեքենա յեր գնված:

243. Կոլանտեսությունը գնեց 5 հնձող և մի քանի սերմացան մեքենա: Բոլորին միասին վճարեց 5225 ուրբլի: Հնձող մեքենան արժեք 825 ուրբլի, իսկ սերմացան մեքենան՝ 3 անգամ պակաս: Քանի՞ սերմացան մեքենա գնեց կոլանտեսությունը:

244. Մի ընտանիք ճանապարհվելով Հեռավոր Արևելք՝ անցավ 10 360 կմ: Յերկաթուղով նա գնաց 11 ուր՝ անցնելով ուրեկան 840 կմ, իսկ շոգենավով անցավ սրական 3 անգամ պակաս յերկաթուղով մի ուրում անցածից: Այդ ընտանիքը քանի՞ ուր ճանապարհ գնաց:

245. Մի ուրում ԽՍՀՄ-ում հանում են 360 000 ս ածուխ: Վորպեսզի այդ ածուխի $\frac{3}{4}$ -մասը տեղափոխեն, պահանջվում է 18 000 վաղոն: Քանի՞ ս բեռ բարձեցին յուրաքանչյուր վազոնում:

246. 2 քաղաքի միջև յեղած հեռավորությունը 9315 կմ է: Այդ հեռավորության $\frac{2}{3}$ -մասը գնացքն անցավ 138 ժամում, իսկ հետո գնացքի արագությունն ավելացրին ժամը 7 կմ-ով: Մնացած տարածությունը գնացքն ի՞նչ արագությամբ էր անցնում:

247. Խնայելուամարկը 3 ամսում մուծվեց 1327 480 ուրբլ:

լի Սոֆիին ամիսը մուծեցին ամբողջ գումարի $\frac{3}{8}$ մասը, յերկուսը ամիսը ամբողջ գումարի $\frac{2}{5}$ մասը: Խնայողության ինչ գումար մուծվեց յերկուսը ամիսը:

248. Հեղեղման ժամանակ դեռը հասավ 1980 մ լայնության: Հանգաբաժանն առաջին որը լայնությունը պակասեց $\frac{1}{12}$ մասով, 2-րդ որը նորից պակասեց հեղեղման որովա լայնության $\frac{1}{6}$ մասով: Յերկուսը որովա վերջը ինչ լայնության հասավ գետը:

249. Եքսկուրսանտների մի խմբակ 4 որում անցավ 1866 կմ: Առաջին որը նա անցավ ամբողջ ճանապարհի վեցերորդ մասը, յերկրորդ որը մնացածի հինգերորդ մասը, յերկրորդ որը 199 կմ ափի: Բանի յերկրորդ որը: Բանի կմ անցան եքսկուրսանտները չորսորդ որը:

250. Գործարանի 3 տառնձին կորսուներեց ամեն մեկի համար պահանջվում է որական 1360 կգ քաբածուխ: Քաբածուխը մտածում են փոխարինել տորֆով: 10 կգ քաբածուխը տալիս է այնքան տաքություն, վերջան — 18 կգ տորֆը: Որական ինչքան տորֆ է պահանջվում:

251. Գործարանն 8 ամսում ծախսեց 73 640 ռ քաբածուխ, 5 ռ նավթը տալիս է այնքան տաքություն, ինչքան 7 ռ քաբածուխը: Ամբողջ տարվա համար ինչքան նավթ է հարկավոր քաբածուխին փոխարինելու համար:

252. 40 մ յերկարություն է 25 մ լայնություն ունեցող ուղղանկյուն փոքճաղաշտից ստացվեց 184 կգ հաճար: Ինչ բերք կարելի չի սպասել 10 հա հողամասից:

253. Ուղղանկյունաձև հողամասի յերկարությունը 300 մ է, իսկ լայնությունը՝ 102 մ: Հողամասի վրա տեղավորված են տունը, սարայը և պտղատու այգին: Տան յերկարությունը 25 մ է, լայնությունը՝ 14 մ: Սարայն զբաղեցնում է 250 քառ. մ: Ինչ տաքածություն է բռնում պտղատու այգին:

254. Բանջարանոցն ունի 87 մ յերկարություն, 60 մ լայնություն: Ամբողջ մակերեսի $\frac{3}{5}$ մասը հատկացված է կաբո-

ֆիլի և վարունգի: Կաբոֆիլը զբաղեցրել է 1865 քառ. մ: Ինչքան է հատկացված վարունգի համար:

255. Բանջարանոցի լայնությունը 80 մ է, իսկ յերկարությունը 3 անգամ ավելի չե լայնությունից: Ամբողջ մակերեսի $\frac{3}{8}$ մասը ցանված էր կաբոֆիլ, 1020 քառ. մ զազար, իսկ մակերեսի մնացած մասը — կաղամբ: Ինչ տաքածություն է զբաղեցնում կաղամբը:

256. Վաճառեցին 2 միատեսակ բրդե կտոր: Սրանցից մեկը 72 մ էր, մյուսը 65 մ: Առաջին ամբողջ կտորը 420 ուլերով թանկ էր յերկրորդ կտորից: Ինչ արժեն 2 կտորը միասին:

257. 2 շուգենով միատեսակ արագությամբ անցան — մեկը 420 կմ, մյուսը — 180 կմ, սակայն նրանցից մեկը 12 ժամով ավելի չեր գտնվում ճանապարհին, քան մյուսը: Յուրաքանչյուրը քանի՞ ժամ ճանապարհ գնաց:

258. Չմշակված համար գնեցին չմուշկներ: Մի խանութից գնեցին 650 ուլեր, իսկ մյուսից՝ նույն գնով 884 ուլեր, ընդվորում յերկրորդ խանութից 28 զույգով ավելի գնեցին, քան առաջին խանութից: Ընդամենը քանի՞ զույգ չմուշկ գնեցին:

259. 2 ինքնաթիռ՝ շարժվելով միատեսակ արագությամբ, թռան՝ մեկը 1890 կմ, մյուսը — 1260 կմ: Առաջին ինքնաթիռը 3 ժամով ավելի գտնվեց թռիչքում, քան 2-րդը: Բանի՞ ժամ ճանապարհ անցավ յուրաքանչյուրը:

260. Կարի գործարան բերին մի թուփ բրդյա կտոր, վոր արժեք 1170 ռ., նույն տեսակի մի ուրիշ կտոր՝ 1530 ռ.: Առաջին կտորը 18 մետրով պակաս էր, յերկրորդից: Ամբողջ չիից կարեցին հագուստ, մեկ հագուստի վրա զործադրելով 4 մ չիթ: Ընդամենը քանի՞ հագուստ կարեցին:

261. 5240 ուլեր, գնեցին հավասար քանակությամբ չիթ և սատին: Սատինի մետրն արժե 5 ուլեր, իսկ չիթին՝ 3 ուլեր: Ընդամենը քանի՞ մետր կտորեղեն է գնված:

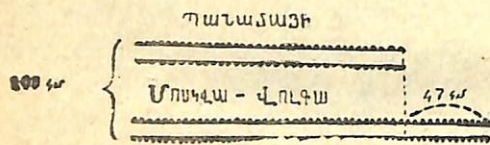
262. Մանկատուն համար գնեցին մի քանի մահճակալներ քնակներով: Մահճակալը ներքնակի հետ արժեք 80 ուլերի: Բոլոր մահճակալներն արժեքին 1250 ռ., իսկ բոլոր ներքնակները՝ 750 ուլերի: Ինչ արժեք յուրաքանչյուր մահճակալն ու ներքնակն առանձին-առանձին:

263. Բանվորների համար գնեցին մի քանի զույգ թաղի-
քի վոտնաման կրկնակոշիկներով՝ 123-ական ուղբի զույգը՝
Խոլոթ թաղիքի վոտնամանները արժեյին 1500 ռ., իսկ բոլոր
կրկնակոշիկները՝ 345 ուղբի. ինչ արժե թաղիքի վոտնամանի և
կրկնակոշիկի ամեն մի զույգն առանձին-առանձին:

264. Խորհանտեսությունն ունի 6675 զույգ վոչխար և
գառ: Յուրաքանչյուր 100 վոչխարին ընկնում է 167 գառ: Քա-
նի վոչխար և քանի գառ կա խորհանտեսությունում:

265. ԽՍՀՄ բոլոր տրակտորային գործարաններն ամսա-
կան բաց են թողնում 9570 տրակտոր, ըստվորում յուրաքան-
չյուր 319 տրակտորից՝ 278 հատն անիվավոր են, մնացածը՝ թրք-
թուրավոր: Քանի թրքթուրավոր և քանի անիվավոր տրակտոր
բաց թողեցին գործարանները մի տարում:

266. Մոսկվա-Վոլգա ջրանցքը Պանամայի ջրանցքից յեր-
կար է 47 կմ-ով: Յեթե այդ ջրանցքների յերկարությունը գու-
մարենք, կստանանք 209 կմ: Հաշվել Մոսկվա-Վոլգա ջրանցքի
յերկարությունը՝ (նկ. 1):

նկ. 1

Ղազախական ԽՍՀ-ում 1534 կմ-ով ավելի յերկարութուղի չե կառուց-
ված, քան Ուկրաինական ԽՍՀ-ում: Քանի կմ յերկարութուղի չե կա-
ռուցված միութենական այս հանրապետություններից յուրա-
քանչյուրում:

268. Կոլտնտեսությունը ցանեց 124 հա ցորեն և հաճար,
ըստվորում 36 հա-ով պակաս ցորեն ցանեց, քան հաճար: Ինչ-
քան բերք ստացավ կոլտնտեսությունը, յեթե 1 հա-ից 22-ական
ց ցորեն և 18-ական ց հաճար բերք ստացավ:

269. Հեռու ծայրամասից Մոսկվա ուղիվորվող եքսպրե-
սանտներն անցան յերկաթգծով և շոգենավով 3180 կմ: Յեր-
կաթգծով նրանք 4 անգամ ավելի անցան, քան շոգենավով: Քա-
նի կմ անցան յերկաթուղով և քանի կմ շոգենավով:

270. ԽՍՀՄ-ում որակաւն միջին հաշվով արտադրվում է 700
հատ մարգատար և ապրանքատար ավտոմեքենա, ըստ վորում
ապրանքատար ավտոմեքենա միջին հաշվով 6 անգամ ավելի
չատ է արտադրվում քան մարդատար: Քանի մարդատար և
քանի ապրանքատար մեքենա յե արտադրվում առանձին-առան-
ձին մի ամսում (25 բանվորական օր):

271. Բանջարեղենի 2 բազայում կար 2600 ց բանջարեղեն:
Յերբ առաջին բազայից վերցրին 260 ց, իսկ յերկրորդից 780 ց,
ապա յերկրորդ բազայում 3 անգամ ավելի պակաս բանջարեղեն
մնաց, քան առաջինում: Ինչքան բանջարեղեն կար յուրաքան-
չյուր բազայում:

272. Յերկու պահարանում 1170 գիրք կար: Առաջին պա-
հարանից վերցրին 150 գիրք: Երանից հետո առաջին պահարա-
նում մնաց 2 անգամ ավելի քիչ գիրք, քան յերկրորդում: Քա-
նի գիրք կար յուրաքանչյուր պահարանում սկզբից:

273. Դպրոցի կահավորման համար ձեռք բերին 210 սե-
ղան և նստարան: Սեղանները 6 անգամ քիչ էյին նստարաննե-
րից: Նստարանն արժե 12 ուղբի, իսկ սեղանը 13 ուղբով թանկ
արժե նստարանից: Ընդամենն ինչքան վճարեցին սեղանների և
նստարանների համար:

274. Այժմ վճր ժամն է, յեթե մինչև որվա վերջը 3 ան-
գամ պակաս ժամանակ է մնացել, քան անցել է որվա սկզբից:

275. Մոսկվայից մինչև Մուրոմ շոգենավը գնում է 34
ժամում: անցնելով մի ժամում 25 կմ, Քանի ժամ կհարկավոր-
վի ինքնաթիռով Մոսկվայից Մուրոմ գնալու համար, յեթե
ինքնաթիռի ճանապարհը 550 կմ կարճ է, իսկ արագությունը
6 անգամ ավելի յե շոգենավի արագությունից:

276. Մոսկվայից և Լենինգրադից իրար հանդիպելու միա-

նկ. 2

ժամանակ դուրս յեկան 2 գնացք: Առաջինը մի ժամում անց-
նում էր 45 կմ, յերկրորդը՝ 35 կմ, 8 ժամից հետո գնացքները

հանդիպեցին: Հաշվել Մոսկվայի և Լենինգրադի հեռավորությունը իրարից (նկ. 2):

277. Յերկու քաղաքից իրար հանդեպ միաժամանակ դուրս յեկան 2 գնացք: Մեկը անցնում էր մի ժամում 45 կմ, մյուսը՝ 48 կմ: 14 ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին: Հաշվել 2 քաղաքների միջև յեղած հեռավորությունը:

278. Յերկու քաղաքների հեռավորությունն իրարից 680 կմ է: Այս քաղաքներից իրար հանդեպ միաժամանակ դուրս յեկան 2 գնացք: Մեկն անցնում էր ժամում 32 կմ, մյուսը՝ 53 կմ: Քանի՞ ժամից հետո գնացքները կհանդիպեն իրար:

279. Յերկու ավտոմեքենա դուրս յիկան միաժամանակ իրար հանդեպ 2 քաղաքից, վորոնց միջև տարածությունը 1320 կմ է: Ավտոմեքենաներից մեկն անցնում էր 50 կմ 1 ժամում, մյուսը՝ 60 կմ: Քանի՞ կիլոմետր ճանապարհ կանցնի նրանցից յուրաքանչյուրը մինչև իրար հանդիպեն:

280. Մոսկվայից և Սեվոստոպոլից առավոտյան ժամը 6-ին իրար հանդեպ թռան 2 սավառնակ: Մեկը թռչում էր ժամը 240 կմ արագությամբ, մյուսը՝ 175 կմ արագությամբ: Իրարից ինչ հեռավորության վրա յեն Մոսկվան և Սեվոստոպոլը յեթե սավառնակներն իրար հանդիպեցին առավոտյան ժամը 10-ին:

281. Հեռավորությունը Կիյեվի և Նարկովի միջև 495 կմ է: Յերկուսից ել միաժամանակ դուրս յեկան իրար հանդեպ 3 գնացք: Նրանցից մեկն անցնում էր 1 ժամում 49 կմ: 5 ժամից հետո նրանք իրար հանդիպեցին: Քանի՞ կմ էր անցնում մյուս գնացքը 1 ժամում:

282. Մոսկվայից և Մինսկից միաժամանակ դուրս յեկան իրար հանդեպ 2 գնացք: Քաղաքների միջև հեռավորությունը 750 կմ է: Մոսկվայից դուրս յեկած գնացքն անցնում էր ժամում 40 կմ: Ի՞նչ արագությամբ էր գնում Մինսկից դուրս յեկած գնացքը, յեթե նրանք Մոսկվայից 400 կմ հեռավորության վրա հանդիպեցին:

283. Կոլտնտեսային հոտն ունի 10 ցեղային կով: Սրանցից 2-ը տվին տարեկան 2500-ական լ կաթ, չորսը՝ 3600-ական լ, յերեքը՝ 3800-ական լ և մեկը՝ 4200 լ: Հաշվել ցեղական մի կովից ստացած տարեկան միջին կաթը:

284. Գնացքը 2 ժամ գնաց ժամը 45 կմ արագությամբ,

հետո 3 ժամ՝ 48 կմ արագությամբ, և վերջապես դարձյալ 3 ժամ՝ 50 կմ արագությամբ: Հաշվել գնացքի միջին արագությունը:

285. Խորհունտեսությունում աշխատում է 5 տրակտոր: Նրանցից մեկը մի տարում վարեց 445 հա, մյուսը՝ 458 հա, յերրորդը՝ 452 հա, չորրորդը՝ 435 հա և հինգերորդը՝ 460 հա: Միջին հաշվով քանի՞ հեկտար է գալիս մեկ տրակտորին:

286. Գնեցին ձի, սայլ և սարք 660 ռուբլու: Ձին սայլի հետ արժեն 585 ռ., իսկ սայլը սարքի հետ՝ 300 ռ.: Ի՞նչ արժեն առանձին՝ ձին, սայլը և սարքը:

287. Կոլտնտեսությունը ստացավ 2235 պարկ հաճարի, գարու և ցորենի բերք: Հաճարն ու գարին միասին 1385 պարկ էր, գարին և ցորենը՝ 1445 պարկ: Քանի՞ պարկ էր ստացվել յուրաքանչյուր տեսակից:

288. Պիջակի, անդրավարտիկի և ժիլետի համար վճարեցին 182 ռուբլի: Պիջակը և անդրավարտիկը միասին արժեն 164 ռ., անդրավարտիկն ու ժիլետը—87 ռ.: Ի՞նչ արժեն յուրաքանչյուրն առանձին:

289. Սեղանի, աթոռի, բազմոցի և պահարանի համար վճարված է 342 ռ.: Սեղանը պահարանը և բազմոցն արժեն 330 ռ., աթոռը, պահարանը և բազմոցը արժեն 312 ռ.: Սեղանն ու բազմոցն արժեն 130 ռ.: Ի՞նչ արժեն յուրաքանչյուր առարկա առանձին:

290. Անասնապահ կթողն սպասարկում է 12 կով: Միջին հաշվով յուրաքանչյուր կովից մի տարում նա կթեց 1500 լ կաթ: Յուրաքանչյուր 400 լ կաթ կթելու համար նրան տալիս են 6 աշխոր: Քանի՞ աշխոր կտան նրան 1 ամբողջ տարում կթած կաթի գիմաց:

291. Կոլտնտեսության բերդադը, բազկացած 12 հոգուց, 10 որում գերանդիով հնձեց հաճարի գաշտը: Ի՞նչքան հացահատիկ կստանա բերդադը իր աշխատանքի համար, յեթե մի աշխորի համար վճարում են 8 կգ հաճար, իսկ մեկ հնձվորին 4 Կրվա աշխատանքի համար գրանցեցին 8 աշխոր:

292. Վարդը պետք է վարի որական 75 հա: 10 որ աշխատելով նա գերակատարեց հանձնարարությունը $\frac{1}{8}$ մասի չա-

փով: 3 հա վարելու դիմաց վարողին տալիս են 7 աշխուր: Քա-
նի աշխուր կնշանակեն այդ վարողին, այդ աշխատանքի համար:

293. Յերկու բանվոր մրցում են, նրանցից մեկը, աշխա-
տելով որական 7 ժամ, 5 որում պատրաստեց 2520 դամ, մյուս-
ը՝ 27 ժամում 1837 հատ: Բանվորներից վերը մի ժամում ա-
վելի շատ դամ եր պատրաստում և քանիսով:

294. Պարարտացրած հողամասի ամեն մի հեկտարից ստա-
ցան 25 ց ցորեն, վոչ պարարտացրած ամեն մի հեկտարից 8
ցով պակաս ստացան: Պարարտացրած ամբողջ հողամասից
ստացվեց 850 ց, իսկ վոչ պարարտացրածից—425 ց: Հաշվել 2
հողամասի մակերեսը:

295. Հացի գործարանում աշխատում է 150 բանվոր: Նրանք
որական հունցում են 30 000 կգ ալյուր: Յուրաքանչյուր 100 կգ
ալյուրից ստացվում է 35 կգ աճ: Ի՞նչքան ալրաճ է գալիս
միջին հաշվով մի բանվորին:

296. Մի հեկտար վարելու համար տրակտորիստին հասնում
է 21 կգ վառելանյութ: Մի տրակտորիստ 215 հա վարելու հա-
մար գործադրեց 4300 կգ վառելանյութ, մյուսը 217 հա վարե-
լու համար—4218 կգ: Յերկրորդ տրակտորիստը քանի՞ կիլոգրամ
տնտեսում ունեցավ:

297. Կոլտնտեսության 45 կովը միջին հաշվով տալիս են
1150 լ կաթ յուրաքանչյուրը: Կովերի թիվը մեծացավ 2 ան-
գամ, իսկ տարեկան ընդհանուր կաթնատվությոնը—3 անգամ:
Ի՞նչքանով ավելացավ մի կովի տարեկան միջին կաթնատվու-
թյունը:

298. Մի խորհրտնտեսությունում 2400 գլուխ անասուն կա,
նույն թվում 1224 կիթի կով և 780 հորթ: Յուրաքանչյուր կիթոլին
գալիս է 12 կով, յուրաքանչյուր հորթապահի՝ 26 հորթ, յուրա-
քանչյուր նախրապանի՝ 100 գլուխ: Խորհրտնտեսության անա-
սունները խնամելու համար քանի՞ աշխատակից է հարկավոր:

299. Գործարանային կոմիտեն 15 բանվորի պարգևատրեց
հանգստյան տների ուղեգրերով՝ յուրաքանչյուր ուղեգիրը 485-
ավան ուսուրի արժեքով, 8 բանվորի՝ փողով՝ 200-ավան ուսուրի, և
5 բանվորի՝ ռազիո-ընդունիչներով: Ամբողջ պարգևատրության
համար ծախսվեց 9890 ուսուրի: Ի՞նչ արժե մեկ ռազիո-ընդուն-
իչը:

300. Տեքստիլ գործարանի 600 բանվոր, աշխատելով յու-
րաքանչյուրը 3 մեքենայի վրա, արտադրում են սրական 46800 մ
գործված: Գործարանի վերակահավորումից հետո, յուրաքան-
չյուրը աշխատում է 4 մեքենայի վրա և ամեն մի մեքենան 9
մ-ով ավելի արտադրանք է տալիս, քան հին մեքենան: Գործա-
րանը որական քանի՞ մետրով ավելի գործվածք է արտադրում:

301. Կոլտնտեսությունը կոպերատիվին վաճառեց 222 ց
հաճար, Ստացած փողով նա գնեց մեկ ավտոմեքենա 2145 ու,
կառուցեց հացահատիկի շտեմարան, վորը նստեց մեքենայից 2
անգամ թանկ, և կառուցեց գոմ, վորն արժեց շտեմարանից 1635
ուսուրով և փան: Այս բոլոր ծախսերից հետո կոլտնտեսության
մոտ մնաց 234 ուսուրի: Ի՞նչ գնով վաճառեց հաճարի ցենտ-
ները:

302. Տուն կառուցելու համար յենթագրում էլին գնել
85 000 հատ աղյուս հազարը 82 ուսուրով, 6945 կգ կիր՝ մեկ կգ-ը
6 կոպեկով և 6115 կգ ցեմենտ—կգ-ը՝ 8 կոպեկով: Ամբողջ այս
նյութեղների համար վճարվեց 528 ուսուրով ավելի, քան յեն-
թագրվում էր: Ի՞նչ արժեք շինարարական վողջ նյութը:

303. Խանութը արհեստագործական արտեղից գնեց 3590
գործած կոստյում հատը 22 ու 50 կոպ: Ամբողջ արժեքի $\frac{1}{3}$ -մասը
խանութը պետք է վճարեր կանխիկ, իսկ մնացած գումարը հա-
վասար մասերով 5 ամսում: Քանի՞ ուսուրի պետք է վճարի խա-
նութը յուրաքանչյուր ամիս:

304. Մի ռալոնում դպրոցների կառուցման համար ծախս-
ված է 165 000 ուսուրի, իսկ մյուսում՝ 2 անգամ ավելի: Առա-
ջին ռալոնի 1 դպրոցի կառուցումը նստեց 11 000 ու, իսկ 2-րդ
ռալոնում՝ 10 000 ու: Ընդամենը քանի՞ դպրոց է կառուցված 2
ռալոնում:

305. Ակումբը ծրագրում էր 528 ուսուրու գնել 24 հատ ա-
թու, բայց ավտոների եժան լինելու հետևանքով գնեց 9 հատով
ավելի: Քանիսով է եժանացել 1 ավտո:

306. Մանկատանը բաց էր թողնված 5400 ու 120 հատ վեր-
մակ գնելու, սակայն պարզվեց, վոր գները իջեցված են և նույն
փողով գնեցին 15 հատով ավելի: Քանի՞ ուսուրով էր եժանացել
մի վերմակը:

307. 7230 ոււրլով գնեցին յեղենու և հաճարի փայտ: Հաճարի փայտի 1 խոր. մետրը արժեր 12 ու, իսկ յեղենու 1 խոր. մ—9 ուրլի: Յեղենու փայտը ընդամենը 290 խոր. մետր եր: Քանի՞ խոր. մետր հաճարի և յեղենու փայտ գնեցին:

308. Մի արկղում կար 1440 ձու, մյուսում—3 անգամ քիչ: Բոլոր ձվերի քսան յերրորդ մասը ջարդված դուրս յեկավ, մնացածը վաճառվեց տաճնյակը 4 ու. 80 կոպեկով: Քանի՞ ուրլի ստացվեց ձվերի վաճառքից:

309. Գնացքը 22 ժամում անցավ 1056 կմ: Ավտոն մեկ ժամում գնացքից 18 կմ արագ և շարժվում, իսկ ինքնաթիռի արագությունն ավտոյի արագությունից 3 անգամ բարձր է: Ի՞նչ տարածություն կարող է անցնել ինքնաթիռը մեկ ուրում:

310. Զոկում կար 170 կարմիր բանակային հրացանով և 2 գնդացի: 1 ընկերում կարմիր բանակայինը հրացանից 8 գնդակ և արձակում, իսկ գնդացից՝ 400: Ի՞նչքան փամփուշտ պետք է ունենալ, վոր 3 ժամ անընդհատ կրակել:

311. 3 աշխատող անձ ունեցող կոլտնտեսային ընտանիքի անդամներից առաջինը 20 աշխուր ավելի ունեւր, քան յերկրորդը, իսկ 3-րդը՝ 2 անգամ քիչ, քան առաջինը 2-ը միասին: Հաշիվները փակելու ժամանակ, յերբ մի աշխուրի համար վճարեցին 9 ուրլի, առաջինն ստացավ 2700 ուրլի մի տարվա համար: Ի՞նչքան աշխատեցին ընտանիքի 3 անգամը միասին մի տարում:

312. Կոլտնտեսականների արտելը պարտավորվեց անտառից կայարան փոխադրել 2295 խոր. մ փայտ: Արտելն աշխատեց 15 ուր և ամեն ուր հավասար քանակությամբ փայտ փոխադրեց, վորից հետո նրան մնաց փոխադրելու 1020 խոր. մ: Քանի՞ ուրլում այդ մնացած փայտը կփոխադրի արտելը, յեթե որաւ կան 17 խոր. մ փոխադրելու լինի:

313. Վագոններից 5 959 000 կգ ածուխ բեռնաթափելու համար վարձեցին 40 բանվոր: Յուրաքանչյուր բանվոր մի ուրում բեռնաթափում էր 5900 կգ ածուխ: Վեց ուրից հետո ավելացրին դարձյալ 15 բանվոր: Քանի՞ ուրում բեռնաթափեցին վագոնները:

414. Նավակները դատարկելու համար վարձեցին բանվորների 2 արտել: Առաջինում կար 30 հոգի, և յուրաքանչյուրը բեռնաթափում էր որական 6200 կգ: Յերկրորդ արտելում կար

2 անգամ պակաս բանվոր և յուրաքանչյուրը բեռնաթափում էր որական 130 կգ պակաս, քան առաջին արտելում: 3 ուրից հետո նավակներում մնաց դարձյալ 600 500 կգ բեռ: Բեռնամենը ի՞նչքան բեռ կար նավակներում:

315. Խանութը պետք է սառնար 115 կգ հալած յուղ կգ-ը 18 ուրլի արժեքով և 135 կգ կարագ ընդամենը 4770 ուրլ. արժողությամբ: Սակայն հալած յուղ ստացվեց միայն 75 կգ և մնացած փողին՝ կարագ: Ի՞նչքան կարագ գնեցին:

316. Ուղղանկյուն ձևի այգու յերկարությունը 275 մ է, լայնությունը՝ 128 մ: Խնձորենիներն զբաղեցնում են այդ այգու $\frac{2}{5}$ մասը: Այգում ընդամենը քանի՞ խնձորենի կա, յեթե յուրաքանչյուր 320 քառ. մ ընկնում է 3 խնձորենի:

317. Յերկու կտորի մեջ կար 72 մ միատեսակ գործվածք: Մի կտորից վաճառեցին 240 ուրլու գործվածք, իսկ մյուսից՝ 180 ուրլու: Դրանից հետո առաջին կտորի մեջ մնաց 20 մ, իսկ յերկրորդում՝ 17 մ: Քանի՞ մետր գործվածք կար յուրաքանչյուր կտորի մեջ մինչև վաճառելը:

318. Յեթե դրամարկղում լինեւր յեղած գումարից 3 անգամ ավելի և դարձյալ 715 ու, այն ժամանակ կգառնար 6211 ուրլի: Ի՞նչքան փող կար դրամարկղում:

319. Յեթե մտածված թիվը յեռուպատկեմ և ստացած արտադրյալից հանեմ 325, այն ժամանակ կմնա 1175: Ի՞նչ թիվ էմ մտածել: Պատասխանը ստուգել:

320. Յեթե մտածված թիվը մեծացնենք 8 անգամ, կստացվի մի թիվ, վոր 120-ից 10 անգամ մեծ է: Ի՞նչ թիվ է մտածած:

321. Յեթե մտածված թիվը փոքրացնենք 3 անգամ, կստացվի 260-ից 2 անգամ պակաս թիվ: Ի՞նչ թիվ է մտածված: Ստուգել պատասխանը:

322. Ցարական Ռուսաստանում 1913 թ. արտադրվել էր 418 շոգեքարշ: Յեթե այդ թիվը մեծացնենք 4 անգամ, ապա այդ ղեպքում ևս դա 24-ով փոքր կլինի 1936 թ. ԽՍՀՄ-ում արտադրված շոգեքարշերի թվից: 1936 թ. քանի՞ շոգեքարշ է արտադրված:

323. Բրդե կտորի մի մետրը արժե 60 ու: Յեթե նա արժե

հար 5 անգամ պակաս, այն ժամանակ նա թանկ կլիներ չթից միայն 4 անգամ: Քանի՞ անգամ չթի մետրը եման և բրդե կտուրի 1 մետրից:

324. Տուփում կար 36 սև մատիտ և մի քանի հատ գուռնավոր: Յերբ սև մատիտների քանակը կրկնապատկեցին, իսկ գուռնավոր մատիտներից 5-ը գործածեցին, այն ժամանակ սև մատիտների քանակը 8 անգամ ավելացավ գուռնավոր մատիտների քանակից: Տուփում քանի՞ գուռնավոր մատիտ կար:

325. Դպրոցը փոխառության տոմսով շահեց մի գումար: Շահած գումարի կեսը ծախսեց մանկական գրադարանի լրացման համար: Մնացած փողը արվից 2 հավասար մաս և նրանցից մեկով գնեցին փոխառության 25 ուրբիտանոց մի քանի տոմս, իսկ մյուս մասով 10 գույգ չմուշկի, գույգը 12 ա. 50 կուպեկով: Փոխառության քանի՞ տոմս գնեց դպրոցը և ինչ գումար եր շահել:

326. Դպրոցն ուներ մի քանի գույգ չմուշկի: Յերբ շեֆար-կյալ կազմակերպությունը նվիրեց զարձյալ նուշնքան գույգ չմուշկի և իրենք դպրոցականները գնեցին 15 գույգ, բոլորը յեղավ 67 գույգ: Քանի՞ գույգ չմուշկի ուներ դպրոցն սկզբում:

327. Կոլտնտեսությունը ցանեց ցորեն և ստացավ մեկին 12 բերք: Հետևյալ տարին կոլտնտեսությունը ցանեց այդ ցորենի 15-րդ մասը և մեկին 20 բերք ստանալով՝ ունեցավ 1920 ց բերք: Ի՞նչքան ցորեն ցանեց կոլտնտեսությունն առաջին տարին:

328. 8 ձի կերակրելու համար 3 որում հարկավորվեց 204 կգ խոտ: Ի՞նչքան խոտ կհարկավորվի կերակրելու համար 12 ձի 30 որ:

329. Մեքենան 25 որ որական 14 ժամ աշխատելով պատրաստեց 49 700 մեխ: Քանի՞ մեխ կպատրաստի նույն մեքենան, աշխատելով 30 որ, որական 20 ժամ:

330. 12 մեքենա 15 որում ձգեցին 14 400 մ լար: Քանի՞ մետր լար կձգեն 16 մեքենա 25 որում:

331. 80 կգ քաշ ունեցող 26 պարկ կարտոֆիլի համար կոլտնտեսականն ստացավ 374 ա. 40 կոպ.: Ի՞նչքան փող կարելի չի ստանալ 48 կգ քաշ ունեցող 15 պարկ կարտոֆիլի համար:

332. Դիրքը ունի 180 Լշ, յուրաքանչյուր եջում 35 տող, տողում 36 տառ: Քանի՞ եջ կունենա այդ դիրքը, յեթե յուրաքանչյուր եջում տեղավորվի 40 տող, իսկ յուրաքանչյուր տողում՝ 45-ական տառ:

333. 3 որ աշխատելով, որական 6 ժամ գրադարը շահեց 18 810 տառ: Քանի՞ որում կշարի նա 58 520 տառը, յեթե աշխատի որական 7 ժամ:

334. Շոգհաղացը, աշխատելով որական 16 ժամ 8 որում աղայ 640 ց ալյուր: Որական քանի՞ ժամ պետք է աշխատի շոգհաղացը վոբպիոդի 22 որում աղա 1020 ց ալյուր:

ԲԱՐԴ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԹՎԵՐ

ՎԵՐԱԾՈՒՄ ՅԵՎ ԱՆԿՐԱՎԱՐՁՈՒՄ

335. Վերածել կոպեկների.

14 ուր.	10 ուր.	96 կոպ.	38 ուր.	2 կոպ.
16 ուր.	80 կոպ.	225 ուր.	14 կոպ.	20 ուր.
89 ուր.	25 կոպ.	12 ուր.	8 կոպ.	100 ուր.
				16 կոպ.

336. Վերածել սանտիմետրերի.

5 մ	4 մ 38 սմ	7 մ 8 սմ
8 մ 30 սմ	10 մ 85 սմ	15 մ 5 սմ

337. Վերածել դեցիմետրերի և միլիմետրերի

6 մ	20 մ 6 դմ	9 սմ
18 մ	8 դմ	7 սմ 6 մմ
8 մ 3 դմ	5 դմ 4 սմ	1 դմ 8 մմ

338. Վերածել մետրերի.

5 կմ	12 կմ 750 մ	8 կմ 5 մ
2 կմ 385 մ	95 կմ 35 մ	2 կմ 6 մ
3 կմ 300 մ	11 կմ 30 մ	10 կմ 40 մ

339. Վերածել ցենտներ և կիլոգրամներ:

12 ս	8 ս 25 կգ	17 ց
15 ս 8 ց	16 ս 37 կգ	6 ց 35 կգ

4 s 325 կգ	10 s 10 կգ	9 g 20 կգ
14 s 800 կգ	2 s 5 կգ	3 g 6 կգ

340. Վերածել գրամները.

18 կգ	68 կգ 785 գ	10 կգ 55 գ
13 կգ 900 գ	25 կգ 90 գ	2 կգ 5 գ

341. Անդրադարձնել ուղբյինները.

890 կոպ.	8964 կոպ.	30 600 կոպ.
1200 կոպ.	1508 կոպ.	43 060 կոպ.
675 կոպ.	2005 կոպ.	14 005 կոպ.

342. Անդրադարձնել մետրերը.

600 սմ	1208 սմ	806 սմ
1315 սմ	10 056 սմ	2050 սմ

343. Վերածել կիլոմետրերը.

6000 մ	38 035 մ	19 600 մ
7635 մ	2 009 մ	534 768 մ
8030 մ	82 080 մ	10 203 մ

344. Անդրադարձնել կիլոգրամները.

7000 գ	5045 գ	1006 գ
4285 գ	14 050 գ	326 724 գ

345. Անդրադարձնել տոնները.

3000 կգ	360 g	40 000 կգ
2615 կգ	486 g	30 840 կգ
8080 կգ	850 g	216 475 կգ
6005 կգ	708 g	502 80 կգ

ԴՈՒՄԱՐՈՒՄ

346. 38 ուղբ. 46 կոպ. + 54 ուղբ. 72 կոպ.
 44 ուղբ. 26 կոպ. + 55 ուղբ. 74 կոպ.
 29 ուղբ. 8 կոպ. + 21 ուղբ. 7 կոպ.
 34 ուղբ. 9 կոպ. + 13 ուղբ. 6 կոպ.

347. 128 կմ 354 մ + 226 կմ 895 մ
 26 կմ 56 մ + 10 կմ 718 մ
 15 կմ 35 մ + 12 կմ 87 մ
 240 կմ 75 մ + 518 կմ 25 մ

348. 125 մ 20 սմ + 364 մ 85 սմ
 10 մ 31 սմ + 19 մ 66 սմ
 17 մ 8 սմ + 23 մ 7 սմ
 460 մ 3 սմ + 215 մ 7 սմ

349. 35 մ 8 դմ + 70 մ 4 դմ
 7 դմ 6 սմ + 2 դմ 8 սմ
 6 դմ 8 մմ + 3 դմ 2 մմ
 4 դմ 7 մմ + 3 դմ 8 մմ

350. 5 կգ 328 գ + 10 կգ 472 գ
 34 կգ 650 գ + 16 կգ 780 գ
 15 կգ 750 գ + 48 կգ 20 գ
 94 կգ 25 գ + 5 կգ 175 գ

351. 50 կգ 88 գ + 30 կգ 82 գ
 6 կգ 85 գ + 8 կգ 75 գ
 96 կգ 22 գ + 20 կգ 78 գ
 32 կգ 50 գ + 88 կգ 50 գ

352. 85 s 756 կգ + 86 s 844 կգ
 10 s 954 կգ + 550 կգ
 60 s 5 կգ + 4 s 365 կգ
 15 s 87 կգ + 22 s 48 կգ

353. 2 s 6 g + 10 s 8 g
 8 g 84 կգ + 6 g 56 կգ
 8 g 5 կգ + 6 g 97 կգ
 7 g 6 կգ + 4 g 8 կգ

354. Մոսկվայի մետրոն կառուցվում է 3 հերթով: Առաջին հերթին կառուցել են 11 կմ 600 մ ուղի, յերկրորդ հերթին՝ 3 կմ 400 մ ավելի յերկար, քան առաջին հերթին, յերրորդ հերթին կառուցվում է 16 կմ ուղի: Ի՞նչ յերկարություն կունենա

Մոսկվայի մետրոն աշխատանքներն ավարտելուց հետո:

35. Խանութում կար 3 կտոր մետաքս: Առաջին կտորը 18 մ 9 սմ էր, յերկրորդ կտորը՝ 5 մ 8 սմ-ով ավելի, իսկ յերրորդ կտորն այնքան էր, ինչքան առաջին 2 կտորը միասին: Քանի մետր մետաքս կար 3 կտորում:

356. Բանվորների 2 բրիգադ Մոսկվայի և Նոգինսկու միջով յեղած խճուղին ծածկում էին զետեռվածով (асфальт): Յերբ բրիգադներից մեկը Մոսկվայի կողմից ծածկեց 30 կմ 900 մ, իսկ մյուսը Նոգինսկու կողմից 3 կմ 80 մ ավելի առաջինից, այդ ժամանակ դարձյալ մնաց ծածկելու 3 կմ 120 մ: Ի՞նչ յերկարութուն ունի Մոսկվայից Նոգինսկի խճուղին:

357. Պանիր-յուղի գործարանը յեռամսյակի առաջին ամսում պատրաստեց 1 ս 260 կգ յուղ, 2-րդ ամսում՝ 820 կգ ուլ ավելի առաջինից: Մյուսից հետո յեռամսյակի պլանը կատարելու համար մնաց պատրաստելու 1 ս 600 կգ յուղ: Վերջին յուղ պետք է պատրաստեր գործարանը վողջ յեռամսյակի ընթացքում:

458. Ճաշի համար գործադրվեց կաղամբ՝ 3 կգ 600 գ, կարտոֆիլ՝ 2 կգ 500գ ավելի, գաղար՝ 250 գ, սոխ 150 գ, ի՞նչքան բանջարեղեն գործադրվեց ճաշի համար:

359. Մի մարգագետնից հավաքեցին 12 ս 800 կգ խոտ, մյուսից՝ 8 ս 500 կգ ավելի, իսկ յերրորդից այնքան, ինչքան առաջին յերկուսից միասին: Ի՞նչքան խոտ հավաքեցին 3 մարգագետնից:

ՀԱՆՈՒՄ

360. 327 ուռք. 25 կոպ.—26 ուռք. 68 կոպ.
240 ուռք.—212 ուռք. 16 կոպ.
96 ուռք. 6 կոպ.—18 ուռք. 27 կոպ.
73 ուռք. 2 կոպ.—42 ուռք. 6 կոպ.

361. 5 կմ—856 մ 256 կմ—35 կմ 675 մ
3 կմ—75 մ 32 կմ 500 մ—790 մ
4 կմ—195 մ 85 կմ 324 մ—54 կմ 789 մ
2 կմ—67 մ 115 կմ 25 մ—100 կմ 225 մ

362. 1 կմ—90 մ 25 կմ 86 մ—2 կմ 96 մ
2 կմ—8 մ 58 կմ 25 մ—4 կմ 68 մ
1 կմ—15 մ 14 կմ 10 մ—9 կմ 6 մ
3 կմ—9 մ 8 կմ 5 մ—5 կմ 8 մ

363. 4 մ—45 սմ 220 մ—87 մ 50 սմ
2 մ—74 սմ 140 մ 60 սմ—25 սմ
1 մ—8 սմ 25 մ 18 սմ—14 մ 19 սմ
3 մ—7 սմ 34 մ 5 սմ—17 մ 8 սմ

364. 2 կմ—475 գ 480 կգ—160 կգ 800 գ
3 կգ—168 գ 54 կգ 200 գ—615 գ
4 կգ—430 գ 83 կգ 320 գ—62 կգ 745 գ
2 կգ—279 գ 95 կգ 38 գ—47 կգ 125 գ

365. 1 կգ—65 գ 46 կգ 8 գ—24 կգ 75 գ
2 կգ—8 գ 80 կգ 90 գ—12 կգ 96 գ
3 կգ—15 գ 10 կգ 6 գ—2 կգ 24 գ
4 կգ—9 գ 18 կգ 5 գ—13 կգ 9 գ

366 3 s—670 կգ 14 s —5 s 720 կգ
2 s—96 կգ 8 s 228 կգ—4 s 55 կգ
4 s—807 կգ 170 s 48 կգ—120 s 68 կգ
2 s—8 կգ 69 s 80 կգ—36 s 90 կգ

37. 4 s—8 g 37 s—2 s 8 g
2 g—75 կգ 11 s 3 g—3 s 6 g
3 g—7 կգ 8 g 24 կգ—4 g 32 կգ
2 g—9 կգ 9 g 6 կգ—5 g 8 կգ

368. 1280 ո. 26 կոպ.—2369 ո. 74 կոպ.—139 ո. 16 կոպ.
32 կմ 165 մ—12 կմ 435 մ—40 կմ 180 մ
8 s—2 s 50 կգ—6 g 80 կգ—3 s 5 g 50 կգ
180 մ 60 սմ—58 մ 45 սմ—100 մ 94 սմ

369. Խանութը 3 որում վաճառեց 400 մ 30 սմ կտորեղեն, Առաջին որը վաճառեց 200 մ, յերկրորդ որը՝ 82 մ 50 սմ-ով պակաս, իսկ յերրորդ որը՝ մնացած ամբողջը: Քանի մետր էր տոր վաճառեց խանութը 3-րդ որը:

370. Մի քաղաքի բոլոր փողոցները յերկարությունը 600 կմ 800 սմ ե: Նրանցից մայթածները յերկարությունը 534 կմ 900 մ ե: Քանի կմ-ով սալահատակած փողոցները յերկար են վոչ սալահատակածներից:

371. Մնդիկը լիարը կշռում ե 13 կգ 596 գ: Սպիրտի լիարը— 206 գ թեթեւ ե ջրի լիարը քաշից: Մնդիկը լիարը վորքանով ե ավել կշռում սպիրտի լիարից, յեթե ջրի լիարը կշռում ե 1 կգ:

372. Կոողները մի բրիգադ առաջին ժամին կոեց 10 s 800 կգ մետաղ, առաջին ե յերկրորդ ժամին միասին 23 s 200 կգ: Ի՞նչքանով ավելի կոեց բրիգադը յերկրորդ ժամին:

373. Կոլտնտեսականն ընտանիքով միասին աշխուրհների դիմաց ստացավ 36 ց 56 կգ կարտոֆիլ, 8 ց 87 կգ-ով կարտոֆիլից պակաս հացահատիկ ե բանջարեղեն՝ 28 ց 65 կգ-ով պակաս, քան կարտոֆիլին ու հացահատիկը միասին: Ընդամենն ի՞նչքան մթերք ստացավ կոլտնտեսականն ընտանիքով միասին:

374. Խանութում տարեսկզբին կար 900 կգ շաքար, հետո բերին 2 s 300 կգ շաքար, յերկրորդ անգամ բերին 1 կգ 400 գ-ով պակաս առաջին անգամից: Խանութի ստուգման ժամանակ կար միայն 1 s 800 կգ շաքար: Ի՞նչքան շաքար եր վաճառված այդ ժամանակամիջոցում:

375. Տան շինարարությունը նստեց 100 100 ուրբ., ըստ վորում շինանյութն արժեք 40 000 ուրբ., բանուժը՝ 1320 ուրբ., և կապ պակաս, մնացած գումարը ծախսեցին շինանյութի փոխադրության վրա: Ի՞նչ նստեց փոխադրավարձը:

376. Ուղղանկյան կից կողմերի գումարը 15 սմ 2 մմ ե, նրա լայնությունը՝ 6 սմ 8 մմ: Ուղղանկյան յերկարությունը ի՞նչքանով մեծ ե նրա լայնությունից:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

377. 55 կոպ. $\times$ 360

27 ուրբ. 35 կոպ. $\times$ 12

80 ուրբ. 50 կոպ. $\times$ 56

12 ուրբ. 6 կոպ. $\times$ 34

25 ուրբ. 8 կոպ. $\times$ 45

378. 96 սմ $\times$ 350

12 մ 64 սմ $\times$ 15

10 մ 30 սմ $\times$ 380

5 մ 8 սմ $\times$ 265

15 մ 4 սմ $\times$ 183

379. 458 մ $\times$ 325

20 կմ 375 մ $\times$ 24

17 կմ 286 մ $\times$ 68

25 կմ 38 մ $\times$ 12

18 կմ 75 մ $\times$ 15

381. 650 գ $\times$ 250

6 կգ 625 գ $\times$ 18

80 կգ 306 գ $\times$ 55

23 կգ 70 գ $\times$ 80

17 կգ 95 գ $\times$ 35

383. 8 ց $\times$ 36

24 կգ $\times$ 56

6 ց 70 կգ $\times$ 48

6 ց 8 կգ $\times$ 35

4 ց 90 կգ $\times$ 16

380. 14 մ 5 դմ $\times$ 27

8 դմ 6 սմ $\times$ 38

4 դմ 7 մմ $\times$ 19

6 դմ 8 մմ $\times$ 68

7 սմ 9 մմ $\times$ 15

382. 780 կգ $\times$ 546

6 s 960 կգ $\times$ 14

28 s 314 կգ $\times$ 15

19 s 45 կգ $\times$ 25

53 s 10 կգ $\times$ 80

384. 50 ուրբ. 60 կոպ. $\times$ 132

75 կմ 80 մ $\times$ 245

8 s 300 կգ $\times$ 346

234 մ 5 սմ $\times$ 615

9 ց 5 կգ $\times$ 180

385. (3! ուրբ. 68 կոպ. + 54 ուրբ. 41 կոպ.) $\times$ 27

(18 s 50 կգ — 12 s 80 կգ) $\times$ 102

(15 մ 35 սմ + 13 մ 74 սմ) $\times$ 16

(5 կմ 40 մ — 2 կմ 160 մ) $\times$ 25

(10 կգ 750 գ — 4 կգ 900 գ) $\times$ 200

386. Արհեստանոցում կարեցին 18 ձեռք հագուստ, գործադրելով յուրաքանչյուրի վրա 4 մ 35 սմ կտոր, ե 26 ուրբաշկա, գործադրելով յուրաքանչյուրի վրա — 2 մ 5 սմ կտոր: Ընդամենն ի՞նչքան կտոր բանեցրին:

387. Վորսորդները մինչև Հեռավոր Հյուսիսում վորսի տեղը հասնելը 12 ժամ պետք ե գնային գնացքով, անցնելով 1 ժամում միջինը 35 կմ 500 մ, 8 ժամ պետք ե թռչելին սավառնակով ժամը 3 անգամ ավելի արագությամբ, քան գնացքով, ե 12 ժամ յեղջերուններով ժամը 18 կմ 500 մ արագությամբ: Ինչպիսիք տարածություն անցան վորսորդները:

388. Խորհրտանսուլությունը ցանեց 35 հա ցորեն, յուրաքանչյուր հեկտարում ցանելով 1 ց 40 կգ ե 27 հա հաճար — յուրաքանչյուր հեկտարում ցանելով 1 ց 35 կգ: Ցորենի բերքը մեկին 20 եր. իսկ հաճարինը՝ մեկին 15: Ընդամենն ի՞նչքան հացահատիկ հավաքեցին խորհրտանսուլությունում:

389. Մանկապարտեզի խմբերից մեկի յերեխաների համար որական գնում է 2 կգ 500 գ սպիտակ հաց և 1 կգ 175 գ լավաշ հաց: Ի՞նչքան հաց կհարկավորվի 3 նման խմբի համար 1 ամսում (25 օր):

390. Գնեցին 15 մ կտոր՝ մետրը 1 ռուբ. 85 կոպ. և 24 մ մետրը՝ 2 ռուբ. 5 կոպ.: Այս ամբողջ կտորից կարեցին յերեխայի 20 հագուստ: Յուրաքանչյուր հագուստի կարելը նրանց 3 ռուբ. 8 կոպ.: Ի՞նչ նստեց ամբողջ կարած հագուստեղենը:

391. Մի զգեստի համար հարկավոր է 2 մ 80 սմ սատին: Սատինի մետրն արժե 5 ռուբ. 45 կոպեկ: Ի՞նչ կարժենա 15 նման հագուստի կտորը:

ԲԱԺԱՆՈՒՄ

392. 36 ա. : 24
77 մ : 28
492 ս : 24
3474 կգ : 72
35 ց : 8
131 կգ : 16

393. 1626 ա. 32 կ. : 20
59 մ 85 սմ : 8
81 ս 2 կգ : 25
97 կգ 800 գ : 12
38 ց 8 կգ : 16
80 կմ 704 մ : 32

394. 36 ա. : 75 կ.
35 կգ : 125 գ
74 ս : 250 կգ
21 կմ : 840 մ
72 մ : 96 սմ
9 ց : 36 կգ

395. 23 ա. 24 կ. : 32 կ.
18 մ 72 սմ : 78 սմ
29 կմ 240 մ : 680 մ
8 դմ 6 սմ : 4 սմ
8 ս 100 կգ : 9 ց
6 ց 68 կգ : 200 գ

396. 55 ա. : 3 ա. 75 կ. 120 ս : 37 կգ 500 գ
735 կգ : 7 կգ 500 գ 660 մ : 8 մ 80 սմ
132 մ : 2 մ 75 սմ 8 ց : 1 կգ 600 գ

397. 197 ա. 60 կ. : 5 ա. 20 կ.
242 մ 52 սմ : 2 մ 82 սմ
12 կմ 510 մ : 1 կմ 390 մ
25 ս 200 կգ : 3 ս 10 կգ
51 կգ 450 գ : 3 կգ 43 գ
6 ց 8 կգ : 3 կգ 200 գ

398. 26 ս 728 կգ : 1 ս 28 կգ
320 կգ 45 գ : 1 կգ 265 գ
255 ս 380 կգ : 1 ս 130 կգ
418 կմ 200 մ : 2 կմ 50 մ
470 կմ 890 մ : 2 կգ 170 մ
629 մ 35 սմ : 2 մ 5 սմ

399. Զորախաղերի ժամանակ քառակուսու ձև ունեցող հրամար 4 շարք փշալարով պատեցին: Ամբողջ ամրացման աշխատանքներին ծախսվեց 984 մ լար, Հաշվի հոգամասի մի կտոր մի յերկարությունը:

400. Հագուստներ կարելու համար գործածվեց 29 մ 75 սմ մետաքս և 28 մ չիթ: Մետաքսի մի հագուստին գնաց 4 մ 25 սմ մետաքս, իսկ չիթի մի հագուստին 3 մ 50 սմ չիթ: Վեր հագուստից ավելի դուրս յեկավ և քանիսով:

401. 8 հավասար քաշ ունեցող արկղով բերին 330 կգ խնձոր: Մի արկղից բոլոր խնձորները հավասար կերպով վաճառեցին 25 գնորդի: Ի՞նչքան խնձոր վաճառեցին յուրաքանչյուր գնորդի:

402. Մառանում կա 30 կգ ալյուր և 82 կգ 800 գ բրինձ: Որական գործ է անվում 600 գ ալյուր և 3 անգամ ավելի բրինձ: Բանի՞ որ կբավականանա յուրաքանչյուր մթերքը:

403. Բանկից ստացան 3009 ռուբլի: Այդ գումարի $\frac{4}{5}$ մասը գործադրեցին 15 ծառայողի հավասար աշխատավարձ վճարելու համար: Բանի՞ ռուբլի ստացավ յուրաքանչյուր ծառայող:

404. Բանվորը 30 հատ պտուտակ պատրաստելու համար ստանում է 7 ա. 50 կոպ.: Բանի՞ պտուտակ պատրաստեց նա, յեթե ստացավ 13 ռուբլի 50 կոպ.:

405. 26 մ 48 սմ-անոց մի կտոր արժեք 105 ա. 92 կոպ., իսկ այդ նույն կտորի մի ուրիշ թուփը՝ 148 ռուբլի 76 կոպ.: Ի՞նչ յերկարություն ունեի յերկրորդ կտորը:

406 10 հատ մեքենամաս պատրաստելու համար պահանջվում է 2 կգ 45 գ մետաղ: Մետաղի սկզբնական մշակման ժամանակ քաշից պակասում է 40 գ, իսկ վերջին հղման — փայլ տալու ժամանակ՝ քաշից նորից պակասում է 25 գ: Ի՞նչքան կշռի պատրաստի մեքենամասը:

407. Մի դաշտ բռնում է 86 հա տեղ, մյուսը՝ 14 հա-ով ավելի: 1 հա-ում ցանեցին 150 կգ հաճար: Հավաքեցին 2 դաշտից միասին 3348 ց բերք: Քանի՞ անգամ ավելի հացահատիկ հավաքեցին, քան ցանել էին:

408. Գնեցին 3 կտոր միատեսակ լար: Ամենից յերկար կտորի քաշը 16 կգ 200 գ էր, յերկրորդ կտորը 3 անգամ թեթեւ էր առաջինից, իսկ յերրորդը՝ 2 անգամ թեթեւ յերկրորդից: Մեկ մետրը կշռում է 75 գ: Ընդամենը քանի՞ մետր լար կար յետք կտորում:

409. Կոլանտեսությունում 12 ձիու համար ծախսեցին 17 և 640 կգ խոտ կես տարում: Ի՞նչքան խոտի պաշար պետք է պատրաստել 20 ձի 8 ամիս կերակրելու համար:

410. Յերկաթի մի կտոր կշռում է 5 կգ 280 գ: Ի՞նչքան կկշռեն նման մեծության 2 կտորը, վորոնցից մեկը ալյումինից է, իսկ մյուսը՝ փայտից, յեթե հայտնի չէ, վոր ալյումինը մոտավորապես 3 անգամ թեթեւ է յերկաթից և 4 անգամ ծանր փայտից:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲՈՒՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ԲԱՐԴ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԹՎԵՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐՈՎ

411. Կոմյերիտուհիները Բուբյաթ-Մոնդոլիայից Մոսկվա գնացին 6065 կմ վոտով և դահուկներով: Վոտով գնացին 23 ուր ռական 43 կմ, իսկ մնացած տարածությունը նրանք անցան դահուկներով՝ կատարելով ռական 70 կմ 500 մ: Ամբողջ ճանապարհին հանգստացան 41 ուր: Կոմյերիտուհիներն ընդամենը քանի՞ ուր յեղան ճանապարհին:

412. ԽՍՀՄ-ում ամսական հանվում է 1 900 000 և նավթ: Այդ վառելանյութի ռական հանույթը բավական է, վորպեսզի 400 ավտոմեքենա 760 000 կմ ճանապարհ գնան: Ի՞նչքան վառելանյութ է ծախսում 1 կմ ճանապարհի համար ավտոմեքենան (ամիսն ունի 25 բանվորական ուր):

413. Կոլանտեսությունը յենթադրում էր ստանալ բոլոր վոչխարներից 108 ց 80 կգ բուրդ, յուրաքանչյուր վոչխարից խուզելով 3 կգ 400 գրամ: Իրականում խուզեցին 128 ց: Մի վոչխարից յենթադրածից ինչքանով ավելի բուրդ ստացան:

414. Կոլանտեսությունը 10 բեռնատար ավտոյով և 50 ձիով ջրաղաց տարավ 539 ց հացահատիկ: Ի՞նչքան հացահատիկ տարան բեռնատար ավտոներով առանձին և ձիերով առանձին, յեթե 24 ձին փոխարինում է 5 բեռնատար ավտոյի:

415. 20 կգ շաքարի և 1 կգ 400 գ թեյի համար վճարեցին 196 ուրբ. 80 կոպ.: Ի՞նչքանով գնեցին մեկական կիլոգրամ շաքարը և թեյը, յեթե 100 գ թեյն արժե նույնքան, վորքան 2 կգ շաքարը:

416. Մեկ ուրում բանվորների 2 բրիգադ սվաղեցին 225 քառ. մ տարածություն: Մի բրիգադում կար 6 բանվոր, մյուսում՝ 7, ընդվորում առաջին բրիգադի 3 բանվորն ուրական նույնքան էլին սվաղում, ինչքան յերկրորդ բրիգադի 4 բանվորը: Որական ինչ տարածություն էր սվաղում յուրաքանչյուր բրիգադն առանձին-առանձին:

417. 20 մ չիթը և 10 մ քաթանն արժեն 144 ուրբ.: Քաթանի մեկ մետրը 4 անգամ թանկ է չիթի մեկ մետրից: Ի՞նչ արժեն առանձին-առանձին ամբողջ չիթն ու քաթանը:

418. Մանկապարտեղի համար կարեցին 24 հատ սավան, յուրաքանչյուրի վրա գործադրելով 1 մ 25 սմ քաթան: Քանի՞ սավան դուրս կգար նույն կտորից, յեթե մի սավանի վրա 25 սմ ավելի գնար:

419. Յեթե 1 ձիուն բաց թողնվի ռական 8 կգ 500 գ խոտ, այն ժամանակ պաշարը կբավականացնի 60 ձիու: Քանի՞ ուր կբավականացնի նույն պաշարը, յեթե 1 ձիուն բաց թողնեն ռական 7 կգ 500 գ խոտ:

420. Բեռնատար մեքենան 36 կմ անցնելու համար ծախսում է 10 կգ 800 գ բենզին, իսկ մարդատարը—նույն տարածության համար 3 անգամ պակաս: Քանի՞ կիլոմետր անցան 2 մեքենաները, յեթե ամբողջ ճանապարհի համար ծախսեցին 11 կգ 200 գ բենզին:

421. 2 կտոր մետաղալարի յերկարությունը 66 մ է: Մեկ կտոր մետաղալարը կշռում է 2 կգ 160 գ, մյուսը՝ 3 կգ 120 գ: Քանի՞ մետր է յուրաքանչյուր կտորը:

422. 2 ձաշարան բաց թողին նույն արժեքով 1240 ճաշ. Մեկը 1048 ո. 10 կոպեկի, մյուսը—1865 ո. 90 կոպ. Քանի՞ ճաշ բաց թողեց յուրաքանչյուր ձաշարան:

423. 2 որում խանութները վաճառեցին 3006 կգ շաքար. առաջին որը 4828 ա. 80 կոպեկի, յերկրորդ, որը — 9600 ուռլուս: Քանի կիլոգրամ շաքար վաճառվեց յուրաքանչյուր որ:

424. Յերեք կոլտնտեսական միասին մեկ տարում վաստակեցին 570 աշխոր: Դրամով, բացի մթերքներից, մեկին հասնում եր 2112 ուռլ., մյուսին՝ 2442 ուռլ., իսկ 3-րդին՝ 2970 ուռլ.: Քանի աշխոր եր վաստակել յուրաքանչյուրը:

425. Կոլտնտեսութունը 50 ձիու համար պաշար պատրաստեց, յուրաքանչյուրին 27 ց 45 կգ հաշվով: 45 ց 75 կգ խոտը սննդատվության տեսակետից կարելի չե փոխարինել 75 ց հաճարի հարդով (գարման): Հաճարի հարդի ինչ քանակը կարող ե փոխարինել խոտի այդ պաշարին:

426. Մեկ տոնն հացահատիկը 50 կմ հեռավորություն յերկաթուղով տեղափոխելու համար ծախս ե նստում 1 ա. 5 կոպ.: Ի՞նչ կարծենա 5 տոնն հացահատիկի 700 կմ տեղափոխությունը:

427. Մանկատան համար գնեցին 573 ա. 30 կոպեկի ֆլանել մետրը՝ 3 ա. 15 կոպ. արժեքով: Գնված կտորից կարեցին 64 շոր ե 56 խալաթ: Մեկ շորի համար գործադրվեց 1 մ 75 սմ ֆլանել: Ի՞նչքան կտոր գնաց խալաթի համար:

428. Ապրանքակայանը բերին 45 արկղ խնձոր ե 87 արկղ խաղող: Բոլորը միասին կշռում են 6 ս 216 կգ, ըստվորում լիքը արկղ խնձորը կշռում ե 84 կգ: Ի՞նչքան ե կշռում խաղողի արկղը:

429. Հացի գործարանից խանութ են բերում որական 54 ս 540 կգ հաց: Բեռնատար ավտոյի վրա բարձում են 4500 կգ, իսկ սայլի վրա դնում են 480 կգ: Մի որում հացի գործարանը տալիս ե 7 բեռնատար ավտո հաց: Սրանից բացի գործարանը քանի սայլ ե տալիս:

430. Դրադարանի համար գնված ե 50 որինակ գիրք, հատը 65 կոպ., 75 ալլ գիրք, հատը 45 կոպ. ե 5 հատ բառարան: Այս բոլորին միասին վճարված ե 99 ա. 25 կոպ.: Ի՞նչ արժեք բառարանը:

431. 30 որում մի գործարան բաց թողեց 74 246 ս թուշ ե 65 278 ս պողպատ: Մյուս գործարանը 20 որում բաց ե թողնում 10 327 ս թուշ ե 12 927 ս պողպատ: Քանի անգամ առա-

ջին գործարանի մի որվա արտադրանքը բարձր ե յերկրորդ գործարանի մեկ որվա արտադրանքից:

432. Կոլտնտեսութունը 15 հա հողամասում ցանեց կարտոֆիլ յուրաքանչյուր հեկտարում 1 500 կգ, իսկ ստացավ 9 անգամ ավելի բերք, քան ցանեց: Բերքի քառորդ մասը կոլտնտեսութունը վաճառեց: Վաճառելուց հետո կոլտնտեսությանն ինչքան կարտոֆիլ մնաց:

433. Մի պահեստում 85 ց 75 կգ հացահատիկ կա, մյուսում՝ 46 ց 85 կգ ավելի: Յերկրորդ պահեստը նորից բերին մի քանի սայլ հաճար, այդ ժամանակ նրանում հացահատիկը յեղավ առաջինից 2 անգամ ավելի: Ի՞նչքան հացահատիկ նորից բերին 2-րդ պահեստը:

434. Այլուրի պահեստում կար 46 ս 84 կգ հաճարի ե ցորենի ալյուր: Յերը պահեստից վերցրին 12 ս 7 ց հաճարի ալյուր, իսկ ցորենի ալյուրից 2 անգամ նրանից ավելի, այն ժամանակ պահեստում ամեն մեկից մնաց հավասար: Առանձին-առանձին ինչքան հաճարի ե ինչքան ցորենի ալյուր կար սկզբում պահեստում:

435. Կոլտնտեսականի ընտանիքը մի տարում վաստակեց 2856 ուռլի, աշխորի դիմաց միայն զրամով 7 ուռլի ստանալով: Հետևյալ տարին նույն ընտանիքը վաստակեց 52 աշխորով ավելի ե ստացավ 4876 ուռլի: Քանիսով ավելացավ աշխորի զրամական արժեքը կոլտնտեսությունում:

436. Մոսկվայից Փարիզ 2550 կմ ե: Խորհրդային ոդաչուները թռան այդ տարածության $\frac{2}{3}$ մասը ժամը 340 կմ արագությամբ, իսկ մնացած տարածությունը՝ ըոպեն 5 կմ արագությամբ: Մոսկվայից մինչև Փարիզ ինչքան ժամանակում թռան Խորհրդային ոդաչուները:

437. Լենինգրադից ե Պուշկինից մի ժամանակ իրար հանդեպ զուրս յեկան 2 ավտոբուս ժամը 18 կմ արագությամբ: Նշած քաղաքների միջև տարածությունը 27 կմ ե: Ի՞նչքան ժամանակից հետո կհանդիպեն ավտոբուսները:

438. Մոսկվայից ե Կալինինից մի ժամանակ իրար հանդեպ զուրս յեկան 2 ավտո-մեքենա: Առաջինն անցնում ե ժամը 84 կմ, իսկ 2-րդը՝ 60 կմ: Ի՞նչքան ժամանակից կհանդիպեն մեքենաները, յեթե Մոսկվայից մինչև Կալինին 168 կմ ե:

439. Թբիլիսիից և Բագվից միաժամանակ դուրս յեկան իւրար հանդիպ 2 զնացք: Փաղաքների միջև հեռավորութիւնը 550 կմ եւ 8 ժամից հետո նրանք հանդիպեցին: Բագվից յեկող զնացքը անցնում եր ժամը 30 կմ արագութեամբ: Ի՞նչ արագութեամբ եր անցնում Թբիլիսիից դուրս յեկած զնացքը:

440. Յերկու կայարաններից, վրոնց միջև տարածութիւնը հավասար եր 76 կմ 500 մ, միաժամանակ իրար հանդիպ դուրս յեկան յերկու զնացք՝ ապրանքատար և ճեպընթաց: Ի՞նչ տարածութիւն անցավ զնացքներից ամեն մեկը մինչ հանդիպումը, յեթե ճեպընթացն ապրանքատարից յերկու անգամ արագ եր ընթանում:

441. 6 մ 40 սմ յերկարութիւն ունեցող պարանը 2 մաս արին աճապիս, վոր մի մասը 1 մ 6 սմ-ով կարճ դուրս յեկավ մյուսից: Գտնել մեկի և մյուսի յերկարութիւնը:

442. Յերկու ածխահատ քանդեցին մի նվազում 42 և 600 կգ ածուխ, սակայն մեկը նրանցից — ստախանովականը քանդեց մյուսից 15 և 200 կգ ավելի: Ի՞նչքան ածուխ քանդեց յուրաքանչյուր ածխահատ:

443. Մի արկղում կար 2 տեսակ թեյ, ընդամենը 36 կգ 400 գ: Առաջին տեսակը 2 կգ 800 գ ավելի յեր 2-րդ տեսակից: Ի՞նչ արժե առաջին տեսակի ամբողջ թեյը, յեթե 1 կգ-ի արժեքը 80 ուրբի յի:

443. 24 կգ ալյուրից խմորեղեն թխեցին: Աճը կազմում ե ալյուրի քաշի $\frac{3}{10}$ մասը: Գտնի՞ հատ քաղցրահաց դուրս յեկավ յեթե 1 հատը կշռում ե 600 գրամ:

444. Խանութում կար 224 մ չիթ: Նրանից 140 մ վաճառեցին մետրը 3 ու 48 կոպ.: Հետո գինը պակսեցրին արժեքի $\frac{1}{10}$ մասով: Ի՞նչքան փող ստացան ամբողջ չիթի վաճառքից:

446. Մի արկղի մեջ տեղավորվեց պահածոյի 68 տուփ մյուսի մեջ՝ 93 այդպիսի տուփ, սակայն 2-րդ արկղը 16 կգ ավելի յեր կշռում առաջինից: Դատարկ արկղը կշռում ե 7 կգ 300 գ: Ի՞նչքան ե կշռում յուրաքանչյուր արկղ պահածոներով միասին:

447. Խորհանտեսութիւնը հավասար բերքի պայմաններում

մի դաշտից ստացավ 379 գ 50 կգ հաճար, մյուսից, վոր 15 հառով ավելի յեր առաջինից — 627 գ: Գտնի՞ հառ եյին 2 դաշտը միասին:

448. Խանութը վաճառեց հավասար քանակով ֆլանել և չիթ: Զիթ մետրը արժե 3 ու 45 կոպ., ֆլանելի մետրը՝ 5 ու 15 կոպ.: Ամբողջ ֆլանելի համար 161 ու 50 կոպ. ավելի ստացան, քան ամբողջ չիթից: Ի՞նչքան փող ստացան վաճառած ամբողջ կտորեղենի համար:

449. 2 կտոր պողպատը կշռում եմ միասին 11 կգ 700 գ, ըստվորում նրանցից մեկը 5 անգամ թեթե ե մյուսից: Ի՞նչքան ե կշռում յուրաքանչյուրը:

450. Խանութ բերին 264 մ բամբակի կտորեղեն, վորից չիթ՝ 3 անգամ ավելի, քան սատինը: Զիթը վաճառում եմ մետրը 2 ու 80 կոպ., իսկ սատինը — մետրը՝ 5 ու 40 կոպ.: Ի՞նչ արժե այդ ամբողջ կտորեղենը:

451. 16 ու 20 կոպեկի զնեցին 8 խոր և 6 մանր ափսե: Բոլոր մանր ափսեներն արժեն 2 անգամ եժան, քան բոլոր խորերը: Ի՞նչ արժե մեկ խոր և մեկ յերես ափսեն առանձին:

452. Խորհանտեսութեան 360 հա հողում ցանած եր ցորեն: Նրանից 120 հա տվեց 16 գ 50 կգ բերք հեկտարից, իսկ մնացած հողը՝ 24 գ հեկտարից: Մի հա-ի միջին բերքատուլութիւնը վերքան եր խորհանտեսութիւնում:

453. Գործարանի 100 բանվորուհիներից 20 հոգի վաստակում եմ որական յուրաքանչյուրը 9 ու 66 կոպ., 60 հոգի՝ յուրաքանչյուրը որական 10 ու 48 կոպ., մնացած 20 հոգին՝ յուրաքանչյուրը 11 ու 40 կոպ.: Վերքան ե բանվորուհու ամսական միջին աշխատավարձը այս գործարանում (ամիսն ունի 25 աշխ. օր):

454. Թվաբանական 35 խնդրագրքի և 15 դասագրքի համար վճարեցին 29 ու 25 կոպ., իսկ 35 խնդրագրքի և 28 դասագրքի համար կվճարեյին 36 ու 40 կոպ.: Ի՞նչ արժե յուրաքանչյուր խնդրագիրքն ու յուրաքանչյուր դասագիրքը:

455. Ոճառի 24 արկղը և լեղակի 15 արկղը միասին կշռում եմ 26 գ 10 կգ, իսկ ճճառի 32 արկղը և լեղակի 15 արկղը միասին կշռում եմ 31 գ 70 կգ: Ի՞նչքան ե կշռում յուրաքանչյուր արկղն առանձին:

456. 5 պահարանի և գրքերի 12 դարակի համար գնաց 354 մ տախտակ: 8 նման պահարանի և նման 12 դարակի համար գնաց 480 մ տախտակ: 5 մ 25 մ յերկարության տախտակն արժե 3 ու. 40: Ի՞նչ արժեն յուրաքանչյուր պահարանի համար ծախսված տախտակները:

457. 5 խոր. մ թաց և 8 խոր. մ չոր սոճի փայտը կշռում են միասին 80 ց, իսկ 5 խոր. մ թաց և նույնչափ չորը՝ կշռում են 66 ց 50 կգ: Քանի՞ լիսր ջուր ե կորցնում 1 խոր. մ սոճի փայտը չորանալիս: (1 լ ջրի քաշը = 1 կգ):

458. Լուծել խնդիրները և լուծումը նշանակել թվական ֆորմուլայով:

ա) Աշակերտը գնեց 5 տետր 10-ական կոպեկով և մեկ զիրք 40 կոպ.: Ի՞նչ վճարեց բոլորին միասին:

բ) 3 հոտ-ից ստացան 18-ական ց հաճար, իսկ 2 հոտ-ից 23-ական ց: Ընդամենն ի՞նչքան հաճար ստացան:

գ) 5 մատիտն արժե 60 կոպ.: Ի՞նչ կարժենա 8 նման մատիտը:

դ) 10 մ յերկարություն 8 մ լայնություն ունեցող դասարանում տեղավորվում ե 40 աշակերտ: Ի՞նչքան տարածություն ե բաժին ընկնում յուրաքանչյուր աշակերտի:

ե) 9 մ յերկարություն, 8 մ լայնություն և 4 մ բարձրություն ունեցող դասարանում 36 մարդ ե սովորում: Քանի՞ խոտանարդ մետր ող ե բաժին ընկնում յուրաքանչյուր սովորողի:

զ) Մի հողամասից 100 ց կարտոֆիլ ստացան, իսկ մյուսից՝ յերկու անգամ ավելի: Ստացած ամբողջ կարտոֆիլի չորրորդ մասը վաճառեցին: Ի՞նչքան կարտոֆիլ վաճառեցին:

է) 3 կգ կրուպա գնեցին, կիլոգրամը 1 ու. 25 կոպ. և 2 կգ շաքար՝ կիլոգրամը 4 ու. 10 կոպ.: 20 ուրբուց վճարեցին զրամ հետ կատանան:

ը) Թվական ֆորմուլայով գրել №№ 237, 241, 242, 262, 263, 273, 274, 275 և այլ խնդիրների լուծումները:

459. Կազմել խնդիրներ, վորոնք լուծվեն՝ հետևյալ թվական ֆորմուլաներով:

$$ա) 50 + 8 \times 4$$

$$կ) 200 : 5 \times 6$$

$$բ) 10 \times 5 + 8 \times 3$$

$$դ) 100 : 4 \times 3$$

$$գ) (120 - 40) : 2 + 40$$

$$է) 8 + (8 + 4)$$

$$դ) 640 : (45 + 35)$$

$$ը) (60 + 60 + 12) : 3$$

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՉԱՓԵՐ

460. Վերածել

461. Անդրադարձնել բարձր չափերի

5 որը բոպենների

8 ժամը վայրկյանների

2496

ժամը

3 վեցորյակը ժամերի

18280

ժամը

6 ժ. 45 բոպեն վայրկյանների

51 630

բոպեն

4 որը 12 ժամը բոպենների

27 360

բոպեն

9 որը 14 ժամը բոպենների

63 885

բոպեն

50 բոպ. 30 վայրկ. վայրկյանների 1 2 800 վայրկյանը

18 ժամ. 30 բոպեն վայրկյանների 29 100 վայրկյանը

3 շաբ. 5 որը ժամերի 460 800 վայրկյանը

462. 5 որ 16 ժամ + 3 որ 7 ժամ

2 որ 20 ժամ + 4 որ 16 ժամ

9 ժ. 23 բոպ. + 18 ժ. 30 բոպեն

10 ժ. 45 վայրկ. + 2 ժ. 15 վայրկ.

463. 4 որ 35 բոպ. + 16 ժ. 55 բոպեն

8 որ 15 ժ. 48 բոպ. + 5 որ 8 ժ. 36 բոպեն

2 տ. 6 ամ. 20 որ + 1 տ. 9 ամ. 15 որ

1 տ. 3 ամ. + 9 ամ. 8 որ

464. 2 որ — 14 ժ.

18 որ — 3 որ 15 ժ.

1 որ — 45 բոպ.

15 ժ. — 5 ժ. 27 բոպ.

4 ժ. — 18 բոպ.

4 տ. — 2 տ. 10 ամ.

465. 8 որ 12 ժ. — 3 որ 16 ժ.

7 որ 8 բոպ. — 2 որ 30 բոպեն

9 որ 15 ժ. 20 բոպ. — 6 որ 18 ժ. 35 բոպեն

466. 3 բոպ. 17 վայրկ. — 21 բոպ. 38 վայրկ.

6 ժ. 45 վայրկ. — 2 ժ. 50 վայրկ.

15 ժ. 25 բոպ. 40 վայրկ. — 5 ժ. 30 բոպ. 55 վայրկ.

467. 18 թույլ. 12 վայրկ. $\times 15$ 12 ժ. 20 թույլ. $\times 25$
 3 ժ. 15 թույլ. $\times 32$ 14 ժ. 45 թույլ. $\times 58$
 2 ուր 18 ժամ $\times 39$ 5 ուր 24 թույլ. $\times 69$

468. 2 ուր 16 ժամ 25 թույլ. $\times 42$
 18 ժ. 36 թույլ. 15 վայրկ. $\times 24$
 4 ուր 16 թույլ. 38 վայրկ. $\times 75$
 3 ուր 19 ժ. 42 վայրկ. $\times 82$

469. 23 ժամ : 5 2 ուր 9 ժամ : 5
 49 թույլ : 15 7 ժ. 28 թույլ : 24
 14 ուր : 4 16 ժ. 20 թույլ : 35
 20 ուր : 8 56 թույլ. 42 վայրկ. : 18

470. 18 ժ. : 24 վայրկ. 40 թույլ. 30 վայրկ. : 15 վայրկ.
 8 ժ. : 15 վայրկ. 4 ժ. 30 թույլ. : 18 թույլ.
 30 թույլ. : 12 վայրկ. 30 թույլ. : 7 թույլ. 30 վայրկ.
 2 ուր : 30 թույլ. 15 ուր : 8 ժ. 20 թույլ.

471. 1 ժ. 30 թույլ. : 2 թույլ. 30 վայրկ.
 1 ժ. 25 թույլ. : 2 թույլ. 50 վայրկ.
 2 ժ. 39 թույլ. : 4 թույլ. 25 վայրկ.
 26 ուր 6 ժ. : 10 ժ. 30 թույլ.

472. 6 ուր 18 ժ. 3 թույլ. : 25
 6 ժ. 22 թույլ. 30 վայրկ. : 25 թույլ. 30 վայրկ.
 21 ժ. 25 թույլ. 12 վայրկ. : 17
 10 ուր 11 ժ. 15 թույլ. : 16 ժ. 45 թույլ.

ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲՈՒՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ԺԱՄԱ- ՆԱԿԻ ԶԱՓԵՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐՈՎ

473. Տուրիստը ճանապարհորդեց շոգենալովով 5 ուր 16 ժամ
 և գնացքով 2 ուր 13 ժամ: Ի՞նչքան ժամանակ նա յեղավ ճանա-
 պարհին, յեթե շոգենալից հետո գնացքին սպասեց $2\frac{1}{3}$ ժամ:

474. Արեգակի խավարումը սկսվեց 2 ժամ 58 թույլ 47
 վայրկյանին և շարունակվեց 6 թույլ 52 վայրկյան: Յե՞րբ վեր-
 ջացավ Արեգակի խավարումը:

475. Յերկրաչարժն սկսվեց 3 ժամ 56 վայրկյանին և մեր-
 ջացավ 3 ժամ 3 թույլ 35 վայրկյանին: Ի՞նչքան ժամանակ
 տևեց յերկրաչարժը:

476. Քաղաքացիական նահանջ տարին ունի 366 ուր և ունի
 դալնային տարին հաշվվում է 365 ուր 5 ժամ 48 թույլ 46 վայր-
 կյան: Ի՞նչքանով քաղաքացիական նահանջ տարին յերկար է ա-
 ռեգալնայինից:

477. Լուսինը Յերկրի շուրջն իր լրիվ պտույտը կատարում
 է 27 ուր 7 ժամ 43 թույլ 11 վայրկյանում: Ի՞նչքան ժամանա-
 կում Լուսինը կկատարի 12 պտույտ:

478. Բանվորը վեցորդակում ուսման համար գործադրում է
 2 ժամ 45 թույլ: Ի՞նչքան ժամանակ է գործադրում բանվորը
 սովորելու համար մի ամսում:

479. Մի տրակտորիստ յուրաքանչյուր 2 ժամ 15 թույլում
 վարում է 3 հա, Քանի՞ հեկտար վարեց նա $10\frac{1}{2}$ ժամում, յե-
 թե դրանից 1 ժ. 30 թույլ գնաց հանգստանալու վրա:

480. Աշակերտը դասերը պատրաստելու վրա գործադրեց 2
 ժամ 16 թույլ: Այդ ժամանակի կեսը զբաղվեց առևտրի խզվի
 դասով, չորրորդ մասը՝ աշխարհագրությամբ, իսկ մնացած ժա-
 մանակը գործադրեց վարժություններ լուծելու վրա: Քանի՞
 վարժություն լուծեց աշակերտը, յեթե մի վարժություն լուծե-
 լու համար միջին հաշվով գործադրում էր 3 թույլ 24 վայրկյան:

481. Լուդոլդը Սև ծովում 50 քմ յողաց 16 ժամ 40 թույլ-
 յում: Ի՞նչ արագությամբ էր յողում լուդոլդը 1 ժամում:

482. Լողի մրցման ժամանակ Խորհրդային Լուդոլդը 5 մ
 անցավ 3 վայրկյանում, իսկ Ամերիկյանը՝ 1 ու 2 վայրկյանում:
 Նրանցից ձվ և վերջանով արագ անցավ 100 մ տարածու-
 թյունը:

483. Մոսկվայից Ռյազան յերկաթգծով 200 քմ է: Գնացքը
 դուրս դալով Մոսկվայից ժամը 12-ին և 16 կայարաններից յու-
 ռաքանչյուրում կանգ առնելով 5-ական թույլ, պետք է հասնի
 Ռյազան ժամը $17\frac{1}{2}$ -ին: Ի՞նչ տարածություն պիտի անցնի
 գնացքը 1 թույլյում:

484. Մոսկվայից Վերնեվո վոլոչկա 296 քմ է: Ավտոմո-
 Բ վառ. Խնդիրների ժող.—3

քինաների վազրի ժամանակ, առաջին մեքենան անցավ այդ ոտ-
րածությունը 3 ժամ 24 րոպեյում, յերկրորդը՝ 6 ժամ 10 րոպե-
յում, Խնչքան շուտ կհասնի առաջին մեքենան մինչև Լենին-
գրադ յեթի նրանք դուրս են յեկել միաժամանակ և յեթե մին-
չեզ Լենինգրադ 640 կմ ե:

485. 4 ժամում կերոսինկայի մեջ վառվում է 47 կոպեկի
նավթ: Եւրաքանչյուր որ վառած վիճակում մնում է կերոսին-
կան 1 ժամ 20 րոպե: Խնչքան փող է ծախսվում նավթի վրա
մի ամսում (ամիսը հաշվել 30 օր):

486. Ապրտաքոտար գնացքը վորոշ ճանապարհ պետք է
անդնի 15 օր 6 ժ 40 րոպեյում, անցնելով յուրաքանչյուր կի-
լոմետրը 2 րոպ 45 վայրկ: Իրականում գնացքն այդ ճանա-
պարհն անցավ 13 օր 8 ժամում: Խնչ արագությամբ եր գնում
այդ գնացքը:

ՓԱՄԱՆԱԿԸ ՀԱՇՎԵԼՈՒ ԽՆԳԻՐՆԵՐ

487. Քանի՞ լրիվ ամիսներ և օրեր են անցել տարվա սկզբ-
բից մինչև՝ մարտի 18-ը, ապրիլի 23-ը, հուլիսի 6-ը, ոգոստոսի
20-ը, հոկտեմբերի 25-ը, նոյեմբերի 7-ը, դեկտեմբերի 5-ը:

488. Քանի՞ լրիվ տարիներ, ամիսներ և օրեր են անցել
թվական ժամանակագրության սկզբից մինչև 1871 թ. մարտի 18,
1905 թ. հունվարի 9, 1825 թ. դեկտեմբերի 14, 1799 թ.
մայիսի 26, 1936 թ. դեկտեմբերի 5, 1917 թ. հոկտեմբերի 25,
1879 թ. դեկտեմբերի 21:

489. Վճր տարին, ամիսն ու օրն է յեղել, յերբ թվական
ժամանակագրության սկզբից անցել է 1936 տարի 11 ամիս
11 օր, 1936 տարի 4 ամիս 20 օր, 1911 տարի 7 ամիս և 25 օր,
1923 տարի 20 օր:

490. Վճր ամսվա վճր օրը յեղավ, յերբ հասարակ տարվա
սկզբից անցան 96 օր, 185 օր, 230 օր, 285 օր, 300 օր,
320 օր:

491. Վճր ամիսն ու ամսաթիվն եր, յերբ նահանջ տարվա
սկզբից անցավ 83 օր, 178 օր, 196 օր, 211 օր, 275 օր, 303 օր

492. Գնացքը Մոսկվայից դեպի Տաշքենդ դուրս է գալիս
առավոտյան 10 ժ. 18 րոպեյին: Հետևյալ գնացքը, նույն ուղ-
ղությամբ, դուրս է գալիս յերեկոյան 7 ժամ 50 րոպեյին: Ինչ-
քան ժամանակ պետք է սպասի այն քաղաքացին, վորը առա-
վոտյան գնացքից ուշացել է 15 րոպե:

493. Ոգոստոսի 26-ի առավ. ժամը 10-ին շոգենավը Լոնդո-
նից ճանապարհվեց և Նյու-Յօրկ հասավ սեպտեմբերի 2-ի առավ.
ժամը 9-ին: Ինչքան ժամանակ շոգենավը ճանապարհին եր:

494. Ամառային սանատորիան բացվեց մայիսի 18-ին և
փակվեց սեպտեմբերի 11-ին: Քանի՞ օր գործեց սանատորիան:

495. 4 հերոս Պապանինականները վորտք դրին Հյուսիսային
բեկեռի սառույցի վրա 1937 թ. մայիսի 21-ին, իսկ վերցվեցին
սառույցից 1938 թ. փետրվարի 19-ին: Պապանինականները քանի՞
օր մնացին սառույցի վրա:

496. Ռուս մեծ բանաստեղծ Ալեքսանդր Սերգեևիչ Պուշ-
կինը ծնվել է 1799 թ. հունիսի 6-ին, իսկ մեռել է 1837 թ. փե-
տրվարի 10-ին: Վճրքան ժամանակ է ապրել Պուշկինը:

497. Դեկաբրիստների ապստամբությունը տեղի ունեցավ
1825 թ. դեկտեմբերի 14-ին: Խնչքան ժամանակ եր անցել այդ
դեպքից մինչև Հոկտեմբերյան Մեծ Հեղափոխությունը:

498. Կուլիկովյան ճակատամարտը տեղի յե ունեցել 1380 թ.
սեպտեմբերի 8-ին, իսկ Բորոգինոյի կռիվը՝ 1812 թ. ոգոստոսի
26-ին: Խնչքան ժամանակ եր անցել այդ յերկու դեպքերի միջև:

499. Ստալինյան Սահմանադրությունը հաստատվեց 1936 թ.
դեկտեմբերի 5-ին, իսկ ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրու-
թյունները տեղի ունեցան 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին: Խնչ-
քան ժամանակ անցավ այս յերկու դեպքերի միջև:

500. Յես ծնվել եմ . . . (ցույց տալ ծնվելու տարեթիվը,
ամիսն ու ամսաթիվը): Այսօրվա թիվն է . . . (ցույց տալ տա-
րեթիվը, ամիսն ու ամսաթիվը): Յես քանի՞ լրիվ տարեկան, ամ-
սական և օրական եմ:

501. Խորհրդային ինքնաթիռը Մոսկվայի այերովայանից
բարձրացավ հուլիսի 20-ի առավ. 5 ժամ 40 րոպեյին, իսկ կա-
տարեց վայրեջջ Զկալովի կղզու վրա հուլիսի 22-ի 14 ժամ 40
րոպեյին: Ինքնաթիռը միջին հաշվով թռչում եր մի ժամում

165 կմ: Ի՞նչ տարածություն թուով ինքնաթիռն առանց վայրեջջի:

502. 4 ժամ 52 րոպեյին Վոդոպյանովի ինքնաթիռը Ռուզդիլի կղզուց թռավ և նույն առավոտ (1937 թ. մայիսի 21-ին) 11 ժամ 10 րոպեյին հասավ Հյուսիսային բևիկո, իսկ դրանից 25 րոպե հետո կատարեց վայրեջջ: Ի՞նչ արագությամբ եր թռել ինքնաթիռը, յեթե այդ տարածությունը 926 կմ 900 մ եր:

503. Բանվորը աշխատանքի գնաց առավոտյան 6 ժամ 45 րոպեյին: Մինչև զործարանը 25 րոպեյի ճանապարհ ե: Բանվորական ուրը 7 ժամ և և սրանից դուրս մի ժամ ճաշի դադար ե: Ժամը քմնիսին կվերադառնա բանվորը տուն:

504. Գնացքները կայարանից դուրս են գալիս հավասար ժամանակամիջոցներում: Առաջին գնացքը դուրս յեկավ 4 ժամ 30 րոպեյին, յերկրորդը՝ 5 ժամ 15 րոպեյին: Յեքը դուրս կգա 5-րդ գնացքը:

505. Իմպերիալիստական պատերազմն սկսվեց 1914 թ. ոգոտոսի 1-ին և տևեց 3 տարի 7 ամիս 3 օր: Յեքը վերջացավ պատերազմը:

506. Պոետ Միխայիլ Յուրևիչ Լերմոնովը ծնվել ե 1814 թ. հոկտեմբերի 14-ին և ապրել ե 26 տարի 9 ամիս 12 օր: Վեք թվին վախճանվեց Լերմոնովը:

507. Շուրջերկրյա առաջին ճանապարհորդությունը տևեց 3 տարի 20 օր: Յեքը վերջացավ այդ ճանապարհորդությունը, յեթե դա սկսվեց 1519 թ. ոգոտոսի 18-ին:

508. Առաջին գիրքը Մոսկվայում սկսեցին տպել 1563 թ. ապրիլի 28-ին, իսկ առաջին լրագիրը Ռուսաստանում լույս տեսավ 189 տարի 8 ամիս 5 օր հետո: Յեքը լույս տեսավ Ռուսաստանում առաջին լրագիրը:

509. Գիտությունների Ակադեմիան հիմնադրվել ե 1724 թ. հունվարի 28-ին, իսկ Մոսկվայի համալսարանը բացվեց 31 տարի 8 ամիս 1 օր դրանից հետո: Յեքը բացվեց Մոսկվայի համալսարանը:

510. Ժողովը վերջացավ 10 ժամ 30 րոպեյին յերեկոյան:

Յեքը եր սկսվել ժողովը, յեթե դա տևեց ընդամենը 2 ժամ 55 րոպե:

511. Հացամթերման պլանը կատարվեց ժամանակից 17 օր առաջ: Յեքը կատարվեց այն, յեթե ժամկետ տրված եր հոկտեմբերի 9-ը:

512. Բանաստեղծ Նիկոլայ Վասիլյևիչ Գոգոլը մեռավ 1852 թ. մարտի 4-ին, ապրելով 42 տարի 11 ամիս 2 օր: Յեքը եր ծնվել Գոգոլը:

513. Բանաստեղծ Նիկոլայ Ալեքսանդրովիչ Նեկրասովը մեռավ 1877 թ. հունվարի 8-ին, ապրելով 56 տարի 35 օր: Յեքը եր ծնվել նա:

514. Փոքրը ծնվեց 1937 թ. ապրիլի 8-ին, յերը լրացավ մեծ յղբոր 6 տարին 8 ամիս 15 օրը: Յեքը եր ծնվել մեծ յղբայրը:

515. Պետրոս Լ-ը վախճանվեց հունվարի 28-ին՝ ապրելով 52 տարի 7 ամիս 29 օր: Յեքը եր նա ծնվել:

ԱՎԵԼԻ ԲԱՐԴ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

(Հարաբերական բաժանման, թվի դասերը գումարի և տարբերության միջոցով, գումարի և քանորդական համեմատություն միջոցով, շարժման, յենթադրություն և այլն):

516. Շինանյութերի պահպանման համար 2 պահակի վճարեցին 299 ո. 20 կոպ.: Առաջինը հսկեց 20 որ 8-ական ժամ, յերկրորդը՝ 16 որ 7-ական ժամ: Ի՞նչ ստացավ յուրաքանչյուրը:

517. Յերկու սալապանի ալյուր փոխադրելու համար վճարեցին 46 ո. 50 կոպ.: Մեկը տեղափոխեց 4 ց՝ 24 կմ հեռավորությամբ, մյուսը՝ 5 ց՝ 18 կմ հեռավորությամբ: Ի՞նչ ստացավ յուրաքանչյուր փոխադրողը:

518. Բամբակի հավաքման առաջին որը աշխատեց 8 բրիգադ 24-ական մարդ յուրաքանչյուրում, յերկրորդ որը՝ 6 բրիգադ 23-ական մարդ յուրաքանչյուրում: Յերկու որվա համար բանվորներին վճարեցին 3960 ուրլի: Ի՞նչքան ստացան բանվորներն առաջին որվա համար, ի՞նչքան յերկրորդ որվա համար:

519. Խորհանտեսության այգում կար 1050 պտղատու ծառ: Այս ծառերի $\frac{1}{5}$ մասը բալի յեր, իսկ մնացած ծառերը բաշխված էին հետևյալ ձևով՝ ամեն մի տասնյակ խնձորենուն գալիս եր 3 տանձենի և 2 սալորենի: Քանի՞ ծառ կար այգում յուրաքանչյուր տեսակից:

520. Կոլտնտեսությունում 3 դաշտից հավաքեցին 3150 ց հաճար՝ առաջին դաշտից 450 ց ավելի, քան մյուս յերկուսի յուրաքանչյուրից: Քանի՞ ցենտներ հացահատիկ վերցրին ամեն մեկ դաշտից առանձին:

521. Հացահատիկային խորհանտեսությունում հաճարը, ցորենն ու արևածաղիկը զբաղեցնում էին 500 հա հող: Արևածաղիկը զբաղեցնում էր 2180 հա պահած, քան ցորենն ու հաճարը միասին, իսկ ցորենն ու աճարը զբաղեցնում էին հավասար տարածություն հողամաս: Քանի՞ հեկտար ցանք ե զբաղեցնում յուրաքանչյուրն այդ կոլտնտեսությունից:

522. Յերկրորդ հնգամյակի վերջում ԽՍՀՄ-ում 2 165 000 կին աշխատում էր լուսավորության, առողջապահության և տրանսպորտի ասպարեզում: Լուսավորության ասպարեզում 442 000 կին ավելի յեր աշխատում, քան առողջապահության ասպարեզում, իսկ տրանսպորտի ասպարեզում՝ 197 000 կին պակաս եր, քան առողջապահության ասպարեզում: Քանի՞ կին եր աշխատում յուրաքանչյուր ասպարեզում առանձին-առանձին:

523. Կոլտնտեսությունը հավաքեց հաճարի, վարսակի, գարու և ցորենի բերքը ընդամենը 7610 ց: Սակայն ցորենը 180 ց պակաս եր գարուց, վարսակը այնքան եր, ինչքան ցորենն ու գարին միասին, իսկ հաճարը 320 ց ավելի յեր վարսակից: Յուրաքանչյուր հացահատիկից առանձին-առանձին քանի՞ ցենտներ երբ հավաքեց կոլտնտեսությունը:

524. Խանութ բերին 3 արկղով 192 կգ խնձոր: Առաջին արկղում 8 կգ ավելի յեր, քան յերկրորդ արկղում, իսկ յերկրորդում՝ 4 կգ-ով պակաս եր, քան յերրորդում: Քանի՞ կիլոգրամ խնձոր կար յուրաքանչյուր արկղում:

525. 225-ը բաժանել 3 այնպիսի մասերի, վոր առաջինն ավելի լինի յերկրորդից 12-ով, իսկ յերկրորդը ավելի լինի յերրորդից 18-ով:

526. Յերեք թվերի գումարը 1127 ե: Առաջին թիվը փոքր ե յերկրորդից 116-ով, իսկ յերկրորդը՝ յերրորդից փոքր ե 184-ով: Ի՞նչի յե հավասար յուրաքանչյուր թիվը:

527. Աշխարհագրական քարտեզի, ատլասի և գլոբուսի համար վճարված ե 24 ո. 30 կոպ., ատլասը 2 անգամ ավելի արժե գլոբուսից, իսկ քարտեզը՝ 3 անգամ ավելի ատլասից: Ի՞նչ արժե այս ուսումնառական պարագաներից յուրաքանչյուրն առանձին:

528. Մոսկվայից մինչև Սևաստոպոլ, Արշլի և Խարկովի վրայով, 1528 կմ ե: Մոսկվայից մինչև Արշլի այնքան կիլոմետր ե, ինչքան Արշլից մինչև Խարկով և 2 անգամ քիչ ե, քան

Խարկովից մինչև Սեփաստոպոլս Գանեկ Խարկովից Սեփաստոպոլս
ի հեռավորութ յունը:

529. Խորհանախութ յունը պարտավորվեց խանութ ուղար-
կել 852 թ բանյարեղեն՝ ճակնդեղ ալնքան, ինչքան կաղամբ,
գոնգեղ՝ 2 անգամ ավելի ճակնդեղից, իսկ կաթոֆիլ՝ 6 անգամ
ավելի, քան գոնգեղը: Յուրաքանչյուր բանջարեղենից քանի՞
տոնն պարտավորվեց ուղարկել խորհանախութ յունը:

530. Յերեք սալի վրա կար 7 ց 35 կգ ալյուր: Առաջին
սալի վրա 2 անգամ ավելի, քան յերկրորդի վրա, իսկ յերկրոր-
դի վրա՝ 2 անգամ ավելի, քան յերրորդի վրա: Ի՞նչքան ալյուր
կար յուրաքանչյուր սալի վրա:

531. Յերեք բանվոր վաստակեցին մի որում 139 ու 50 կոպ.,
ըստ վորում առաջինը ստախանովական երև վաստակեց 3 ան-
գամ ավելի յերկրորդից և 6 անգամ ավելի յերրորդից: Ի՞նչքան
վաստակեց յուրաքանչյուր բանվոր:

532. Յերեք գրքի վճարված է 6 ու 90 կոպ.: Առաջին գիր-
քը թանգ արժե յերկրորդից 3 անգամ, իսկ յերրորդ գիրքը
արժե 2 անգամ պակաս, քան առաջինն ու յերկրորդը միասին:
Ի՞նչ արժե յուրաքանչյուր գիրքը:

533. Հոկտեմբերյան Հեղափոխության 20-ամյակի տարե-
դարձին ՌեֆՍՆ, ՈւեֆՍՆ և ԲեֆՍՆ կար ընդամենը 5040 մեքե-
նատրակտորային կայան: Սրանցից ՌեֆՍՆ ՄՏԿ-ները թիվը 4
անգամ ավելի յի քան ՈւեֆՍՆ, իսկ ՈւեֆՍՆ 7 անգամ ավելի, քան
ԲեֆՍՆ: Քանի՞ ՄՏԿ կար Միոլթյան այս հանրապետութ յուններից
յուրաքանչյուրում:

534 Յերկրորդ հնգամյակի վերջում ԽՍՀՄ կար ընդամե-
նը 10 20 գահուկային, ջրային կայաններ և սպորտ հրապա-
րակներ Սպորտ հրապարակները 3 անգամ ավելի ելին դահու-
կային կայաններից, իսկ ջրային կայանները՝ 7 անգամ պա-
կաս ելին դահուկային կայաններից: Քանի՞ դահուկային և ջրա-
ին կայան և քանի՞ հրապարակ կար առանձին-առանձին:

535. Ապրանքատար մի մեքենայի վրա գրին 2100 կգ բեռ,
իսկ մյուսի վրա—1140 կգ: Ճանապարհելու ժամանակ պարզվեց,
վոր առաջինի վրա հնարավոր է դնել 2 անգամ ավելի բեռ, քան
յերկրորդի վրա: Քանի՞ կելոգրամ պետք է մի ավտոյից տեղա-
փոխել մյուսը, այդ պայմանը կատարելու համար:

536. Յերեք դաշտից խորհանախութ յունը հավաքեց 4240 ց
կարտոֆիլ: Ինչքան կարտոֆիլ հավաքեց յուրաքանչյուր դաշ-
տից, յեթե հայտնի չե, վոր յերկրորդ դաշտից հավաքվեց 320 ց
ավելի, քան առաջինից, իսկ յերրորդից՝ 2 անգամ ավելի, քան
յերկրորդից:

537. Դրամարկդի մի բաժանմունքում կար 3 անգամ ա-
վելի փող, քան մյուսում: Յերեք 2-րդ բաժանմունքում գրին ելի
340 ուլրի, այն ժամանակ 2 բաժանմունքում փողերը դարձան
հավասար: Քանի՞ ուլրի կար առանձին բաժանմունքներում:

538. Վերին դարակի վրա 3 անգամ ավելի գիրք կա, քան
ներքևի դարակի վրա: Հայտնի չե և այն վոր վերևի դարակի
գրքերը ավելի չեն ներքևինից 48 հատով: Քանի՞ գիրք կա յուրա-
քանչյուր դարակում:

539. Բլոկնոտը 4 անգամ թանգ է մատիտից: Մատիտը
բլոկնոտից եժան է 30 կոպեկով: Ի՞նչ արժեն բլոկնոտը և մա-
տիտն առանձին-առանձին:

540. Մեկ աղջիկ ասաց մյուսին. «Տուր ինձ մի նկար և
յես կունենամ 2 անգամ ավելի, քան դու»: Սրան վորպես պա-
տասխան յերկրորդն ասաց. «Վոչ, դու ինձ տուր քո ունեցած-
ներից մեկը և այն ժամանակ մենք կունենանք հավասար»:
Յուրաքանչյուր աղջիկ քանի՞ նկար ուներ:

541. Հովհաննեսն ու Պետրոսն ունեն մի քանի ընկույզ:
Յեթե Հովհաննեսը Պետրոսին տա 2 ընկույզ, ընկույզների թիվը
յերկուսի մոտ կհավասարվի, իսկ յեթե Պետրոսը տա Հովհաննե-
սին 2 հատ, Հովհաննեսի մոտ 5 անգամ ավելի ընկույզ կլինի,
քան Պետրոսի մոտ: Քանի՞ ընկույզ ուներ յուրաքանչյուրը:

542. Մոսկվայից գեպի Լենինգրադ դուրս յեկավ գնացքը՝
ժամը 47 կմ արագությամբ: 2 ժամից հետո նրա հանդեպ դուրս
յեկավ Լենինգրադից մի գնացք՝ ժամը 44 կմ արագությամբ:
Լենինգրադի գնացքի դուրս գալուց հետո քանի՞ ժամից նրանք
կհանդիպեն, յեթե Մոսկվայից Լենինգրադ 640 կմ է:

543. A և B քաղաքների հեռավորութ յունը 1060 կմ է: A
քաղաքից դուրս յեկավ գնացքը ժամը 40 կմ արագությամբ,
իսկ 4 ժամից հետո B քաղաքից առաջինի հանդեպ դուրս յե-
կավ մյուս գնացքը՝ ժամը 50 կմ արագությամբ: Քանի՞ ժամից

Ջ-րդի դուրս գալուց հետո նրանք կհանդիպեն և A քաղաքից ինչ հեռավորության վրա:

544. Կազանի և Աստրախանի հեռավորությունը 1820 կմ է: Կազանից դուրս յեկավ մի շոգենավ և անցնում էր 1 ժամում 20 կմ: Աստրախանից նույնպես դուրս յեկավ մի ուրիշ շոգենավ դեպի Կազան և անցնում էր 1 ժամում 15 կմ: Միմյանք պատահեցին Կազանից 980 կմ հեռավորության վրա: Վճիռ քաղաքից շոգենավը շուտ դուրս յեկավ և ինչքանով շուտ:

545. Միևնույն կայարանից նույն ուղղությամբ դուրս յեկան գնացքն ու ավտոբուսը: Գնացքի արագությունը 1 ժամում 40 կմ էր. իսկ ավտոբուսինը—23 կմ: 3 ժամում քանի՞ կմ առջ կանցնի գնացքն ավտոբուսից:

546. Առավոտյան ժամը 6-ին կոլտնտեսականը ձիով ճաշապարհվեց քաղաք և անցնում էր ժամը 9 կմ: Նույն առավոտյան ժամի 8-ին, նույն կոլխոզից նույն քաղաքը ճաշապարհվեց հեծանվորդը, վորը հասավ ձիավորին առավոտյան ժամի 11-ին: Ի՞նչ արագությամբ էր գնում հեծանվորդը:

547. Շուներ նապաստակին տեսավ 240 մ հեռավորության վրա և հետապնդեց նրան: Քանի՞ բույեյում շուներ կհասնի նապաստակին, յեթե շուներ 1 բույեյում վազում է 276 մ, իսկ նապաստակը—260 մ:

548. Ժամի 10-ին Ռերինսկից դուրս յեկող շոգենավն անցնում է ժամը 16 կմ արագությամբ: 2 ժամից հետո նրա հետևից դուրս յեկող մյուս շոգենավն անցնում է ժամը 24 կմ: Ժամի քանիսի՞ն յերկրորդ շոգենավը կհասնի առաջինին:

549. Ժամը 32 կմ 800 մ անցնող ապրանքատար գնացքը դուրս յեկավ կայարանից ցերեկվա ժամի 12-ին: 3 ժամ հետո նույն կայարանից նույն ուղղությամբ դուրս յեկավ մարզատար գնացքը, վորն անցնում էր ժամը 49 կմ 200 մ: Վճիռ Ժամին յերկրորդ գնացքը կհասնի առաջինին:

550. Յերեկոյան ժամի 9-ին Կալինինից-Լենինգրադ դուրս յեկավ մի գնացք, վորն անցնում էր ժամը 30 կմ: Դրա հետ միաժամանակ և նույն ուղղությամբ Մոսկվայից-Լենինգրադ դուրս յեկավ մի այլ գնացք, վորն անցնում էր ժամը 58 կմ: Ժամի քանիսի՞ն Ջ-րդ գնացքը կհասնի առաջին գնացքին, յեթե Մոսկվայից մինչև Կալինին 168 կմ ու:

551. Առևտրական նավն անցնում է ժամը 20 կմ արագությամբ: Նրա հետևի՞ն 76 կմ հեռավորության վրա գտնվում է մի ականակիր նավ, վորն անցնում է ժամը 33 կմ: Ի՞նչ ժամանակում ականակիրը կարող է հասնել առևտրական նավին:

552. 150 կմ հեռավորության վրա գտնվող A և B քաղաքներից միաժամանակ դուրս յեկան իրար հանդեպ 2 հեծանվորդ և անցնում են ժամը 25 կմ արագությամբ: Առաջին հեծանվորդի հետ A քաղաքից դուրս վազեց մի շուն, վորը վազում էր ժամը 50 կմ: Առաջին հեծանվորդից առաջ անցնելով, շունը վազեց հանդիպելու յերկրորդ հեծանվորդին, վոր դուրս էր յեկել B քաղաքից: Հանդիպելով յերկրորդ հեծանվորդին՝ իսկույն հետ դարձավ դեպի առաջինը և շարունակեց այսպես առաջ ու հետ վազել, մինչև հեծանվորդները պատահեցին իրար: Քանի՞ կրկնապար վազեց շունը:

553. Ժամացույցը 1 ժամում առաջ է վազում 20 վայրկյան, 1937 թ. հունվարի 1-ի կես դիշերին ժամացույցը ցույց էր տալիս ճիշտ ժամանակը: Մեկ ել յե՞րբ այդ ժամացույցը ճիշտ ժամանակը ցույց կտա:

554. Խանութ բերին սեղանի 86 լամպ և 109 լուսամուկի, ընդամենը 2097 ու 55 կողեկի: Լամպը լուսամուկի հետ միասին արժե 23 ու 20 կոպ.: Ի՞նչ արժեն լամպն ու լուսամուկը առանձին-առանձին:

555. 38 գործած գլխարկի և 45 վզնոցի համար գործադրվեց 15 կգ 640 գ բուրդ: Գլխարկի և վզնոցի համար միասին գործադրվեց 360 գ բուրդ: Ի՞նչքան բուրդ է գնում 1 գլխարկի և վզնոցի վրա առանձին-առանձին:

556. 11 ու 25 կողեկի գնեցին սև և գունավոր մատիտներ: Սև մատիտները 15 հատով ավելի էյին, քան գունավորները: Սև մատիտի հատը արժե 12 կոպ., գունավորը—15 կոպ.: Քանի՞ մատիտ գնեցին:

557. Կարի գործարանում կարեցին 26 վերարկու և 45 կոտայում: Այդ բոլորի վրա գործադրվեց 209 մ մահուկ, իսկ մեկ վերարկույի և մեկ կոտայումի վրա միասին գործադրվում է 5 մ

70 ամ, Խճան մահուդ գործադրվեց բոլոր վերարկուների և բոլոր կոստյումների համար առանձին-առանձին:

558. Վաճառված և 75 ընթերցարան և 45 խնդրագիրք 78 ուրվով: Ընթերցարանն ու խնդրագիրքը միասին արժեն 1 ու 20 կ: Խճան արժեյին ընթերցարաններն ու խնդրագրերն առանձին-առանձին:

559. Խանութ բերին կարճաճիտ կոշիկներ՝ զույգը 124 ու 70 կոպ. և կրկնակոշիկներ՝ զույգը 17 ու 50 կոպ., ընդամենը 18 562 ու 50 կոպ.: Կրկնակոշիկները 45 զույգով ավելի եյին, քան կոշիկները: Խճան կոշիկ և Խճան կրկնակոշիկ բերին խանութ:

560. 6 մ 5 ամ մետաղալարից շինեցին 32 հատ դռան չանգալ և 50 ող: Մի զույգ ողի և մի հատ չանգալի համար գործ և ածվում 21 ամ և 5 մմ լար: Խճան լար և գնում 1 հատ չանգալին:

561. Արհեստանոցում 96 մ մահուդից կարեցին 38 հատ մեծի և փոքրի վերարկու: Մանկական վերարկույի համար գընում եր 2 մ մահուդ, իսկ մեծի վերարկույին—3 մ: Քանի մեծի և քանի փոքրի վերարկու կարեցին:

562. 20 պատվիրած և հասարակ նամակների համար վըճարեցին 5 ու, հասարակ նամակի համար 20 կոպ., իսկ պատվիրածի—40 կոպ.: Քանի հասարակ և քանի պատվիրած նամակ ուղարկեցին:

563. Հացի գործարանը ստացավ 340 պարկ սպիտակ և հաճարի ալյուր, ընդամենը 192 ց: Սպիտակ ալյուրի պարկը կշռում և 48 կգ, իսկ հաճարինը—64 կգ: Քանի պարկ ալյուր ստացվեց յուրաքանչյուրից:

564. Խորհանոտեսությունում 240 խողովը տալիս եյին որական 168 կգ 80 գ աճ, Բուսախաշ ստացող խողովները տալիս եյին 850 գ աճ, իսկ մյուսները՝ 690 գ: Քանի խողով եր ստանում բուսախաշ:

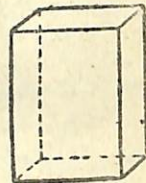
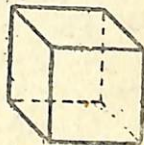
565. Կոլտնտեսությունը պատրաստեց 320 ց լեբկու տեսակի խոտ, ընդամենը 705 ու: Առաջին տեսակի խոտի ցեխներն արժեն 2 ու 85 կոպ., իսկ 2-րդ տեսակինը՝ 1 ու 70 կոպ.: Քանի ցեխներ խոտ պատրաստեց կոլտնտեսությունը յուրաքանչյուր տեսակից:

566. Յերկաթուղու կայարանի դրամարկից գնեցին 45 տոմս, ընդամենը 1471 ու 80 կոպեկով, ըստ վորում կոշտ վադոնի յուրաքանչյուր տոմսին վճարեցին 26 ու 70 կոպ., իսկ փափուկ վադոնի տոմսին—42 ու 60 կոպ.: Քանի փափուկ և քանի կոշտ տոմս գնեցին:

567. 97 ամ լայնություն ունեցող դարակի վրա խիտ դարձված և գիրք՝ 35 հատ: Սրանց մի մասը՝ 3 ամ 8 մմ հաստությամբ, իսկ մնացածը՝ 1 ամ 4 մմ հաստությամբ: Քանի հաստ և քանի բարակ գիրք կա դարակի վրա:

568. Խանութը վաճառեց 300 մ չիթ և բրդե կտոր, ընդամենը 3 100 ուրվու: Զիթի մետրը արժեն 3 ու, իսկ բրդե կտորինը—25 ու: Յուրաքանչյուր կտորից քանի մետր վաճառվեց:

569. Խորհանոտեսությունն ունի 720 վոշխար: Հասարակ վոշխարից վերցնում են 1 տարում 3 կգ 400 գ բուրդ, ցեղականից՝ 5 կգ 350 գ: Բոլոր վոշխարներից խորհուրդնտեսությունում վերցրին 33 ց 45 կգ բուրդ: Քանի հասարակ և քանի ցեղական վոշխար կար խորհանոտեսությունում:

ՅԵՐԿԱԹԱՐԱՆ ՆՅՈՒԹ

ԽՈՐԱՆԱՐԳԻ ՅԵՎ ՈՒՂԱՆԿՅՈՒՆ ԶՈՒԳԱ-
ՀԵՌԱՆԻՍՏԻ ՄԱԿԵՐԵՍԸ

570. Գծագրել մի քանի դանաղան խորանարդներ, վորոնց ամեն մեկի կողը լինի 5 ամ:

Նկ. 3

571. Խորանարդի կողը 10 ամ է: Հաշվել լրիվ մակերեսը (Նկ. 3):

572. Հաշվել խորանարդի լրիվ մակերեսը, յիթի կողը 1 մ է, 1 դմ է, 15 ամ է, 50 ամ է, 3 դմ է, 5 դմ է, 4 դմ է:

573. Գծագրել ուղղանկյուն զուգահեռանիւստերի փովածքներ՝ չափերի հետևյալ ավյալներով.

ա) յերկաթությունը 3 ամ, լայնությունը—2 ամ, բարձրությունը—2 ամ;

բ) յերկաթությունը 3 ամ, լայնությունը—2 ամ, բարձրությունը—4 ամ:

574. Հաշվել զուգահեռանիստերի լրիվ մակերեսը, վորոնք ունեն

ա) յերկարութ.—8 սմ լայնութ.—5 սմ; բարձրութ.—5 սմ
բ) » —5 սմ; » —2 սմ » —2 սմ
գ) » —3 սմ; » —2 դմ: » —2 դմ
դ) » —2 դմ; » —1 դմ. » —6 դմ

575. Սենյակն ունի 8 մ յերկարություն, 5 մ լայնություն և 4 մ բարձրություն: Հաշվել՝ ա) հատակի մակերեսը, բ) առաստաղի մակերեսը և գ) բոլոր պատերի մակերեսը:

576. 8 մ յերկարություն, 6 մ լայնություն և 4 մ բարձրություն ունեցող սենյակը պետք է սվաղել: Ի՞նչքան կնստի պատերի և առաստաղի սվաղը, յեթե 1 ֆառ. մ համար վերցնում են 1 ո. 30 կոպ.:

Ցուցմունք.—Սվաղի արժեքը հաշվելու ժամանակ դռների և լուսամուտների մակերեսը չի հանվում:

577. Սենյակի յերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 3 մ: Ի՞նչ կարժենա առաստաղի և պատերի սպիտակացնելը, յեթե 2 ֆառ. մ սպիտակացնելու համար վերցնում են 10 կոպ.:

Ցուցմունք.—Սպիտակացնելու արժեքը հաշվելու ժամանակ, դռների և լուսամուտների մակերեսը չի հանվում:

578. 6 մ յերկարություն, 4 մ լայնություն և 3 մ բարձրություն ունեցող սենյակը պետք է պատաստել: Դռների և լուսամուտների մակերեսը 12 ֆառ. մ է, իսկ 1 թոփ պատաստի վերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 5 դմ: Քանի՞ թոփ պատաստ կպահանջվի:

579. 15 մ յերկարություն, 12 մ լայնություն և 5 մ բարձրություն ունեցող դահլիճն ունի 8 լուսամուտ և 2 դուռ: Լուսամուտի լայնությունն ու բարձրությունը՝ 1 մ 5 դմ և 2 մ 5 դմ է, դռան լայնությունն ու բարձրությունը, 2 մ և 3 մ 5 դմ է: Ի՞նչ կարժենա այս դահլիճի պատերն ու առաստաղը սպիտակացնելը, յեթե պատերի և առաստաղի հաշվից հանեն լուսամուտների և դռների մակերեսը և 1 ֆառ. մ համար վճարեն 40 կոպ.:

580. Պղնձի մի կտորի, վորն ունի ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև, յերկարությունը 7 դմ է, լայնությունը՝ 2 դմ 5 սմ: 1 ֆառ. դմ-ի հզկումն արժեք 15 կոպ.: Ի՞նչ հաստություն ու

նի այդ պղինձը. յեթե ամբողջ մակերեսի հզկումը նստի է 13 ո. 80 կոպ.:

581. Գրանիտի պլիտան ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև ունի նրա մակերեսի հզկումը նստից 123 ո. 12 կոպ., փառ. դմ-ը 18 կոպեկի հաշվով: Ի՞նչքան է այդ պլիտայի հաստությունը, յեթե նրա յերկարությունը 1 մ 5 դմ է, իսկ հիմքի մակերեսը—1 փառ. մ 80 փառ. դմ:

ԽՈՐԱՆԱԴՐԻ ՅԵՎ ՈՒՂԱՆԿՑՈՒՆ ԶՈՒԳԱՅՈՒՆՆԵՐՍԵՐԻ ՄԱԿԱՆԸ

582. Վերածել

2 խոր. մ	— խոր. գեյրմեար' է'
12 խոր. մ 250 խոր. դմ	— » »
4 խոր. մ 100 խոր. դմ	— » »
10 խոր. մ 50 խոր. դմ	— » »

583.

5 խոր. դմ	— խոր. սանտիմետրերի
18 խոր. դմ 340 խոր. սմ	— » »
10 խոր. դմ 25 խոր. սմ	— » »

584.

15 խոր. սմ	— խոր. միլիմետրերի
2 խոր. մ 450 խոր. մմ	— » »

585.

2 խոր. մ 500 խոր. դմ	300 խոր. սմ — խոր. սանտիմ.
5 խոր. մ 200 խոր. դմ	50 խոր. սմ — » »

586.

Դարձնել բարձր չափեր

3600 խոր. դմ	80 005 խոր. մմ
25 000 խոր. սմ	7 300 215 խոր. սմ
45 000 խոր. մմ	45 384 900 խոր. սմ
54 380 խոր. դմ	230 054 600 խոր. մմ
20 035 խոր. սմ	20 035 խոր. սմ

587.

2 խոր. մ 25 խոր. դմ	+ 8 խոր. մ 576 խոր. դմ
6 խոր. մ 350 խոր. դմ	+ 10 խոր. մ 650 խոր. դմ
3 խոր. դմ 168 խոր. սմ	+ 16 խոր. դմ 970 խոր. սմ

4 խոր. մ 960 խոր. դմ 720 խոր. սմ+584 խոր. դմ
 962 խոր. սմ+765 խոր. դմ 500 խոր. սմ

588. 20 խոր. մ—980 խոր. դմ 300 խոր. սմ
 18 խոր. մ 100 խոր. դմ—6 խոր. մ 300 խոր. դմ
 12 խոր. դմ 25 խոր. սմ—8 խոր. դմ 48 խոր. սմ
 5 խոր. դմ 300 խոր. մմ—2 խոր. դմ 600 խոր. մմ

589. 13 խոր. մ 150 խոր. դմ $\times 16$
 32 խոր. մ 90 խոր. դմ $\times 25$
 80 խոր. սմ 300 խոր. մմ $\times 14$
 100 խոր. դմ 800 խոր. սմ $\times 50$

590. 18 խոր. մ : 4 39 խոր. մ 36 խոր. դմ : 12
 48 խոր. մ : 15 74 խոր. մ 24 խոր. դմ : 16
 35 խոր. սմ : 28 94 խոր. սմ 900 խոր. մմ : 26
 144 խոր. սմ : 45 55 խոր. սմ 56 խոր. մմ : 48

591. 18 խոր. դմ : 300 խոր. սմ
 300 խոր. մ : 750 խոր. դմ
 8 խոր. դմ 160 խոր. սմ : 1 խոր. դմ 360 խոր. սմ
 10 խոր. սմ 170 խոր. մմ : 2 խոր. սմ 30 խոր. մմ

592. 224 խոր. սմ : 350 խոր. մմ
 9 խոր. մ : 576 խոր. սմ
 15 խոր. սմ 225 խոր. մմ : 2 խոր. սմ 175 խոր. մմ
 32 խոր. սմ 76 խոր. մմ : 3 խոր. սմ 564 խոր. մմ

593. Հաշվել զուգահեռանիստի ծավալը, վորի՝

ա) յերկար. 8 սմ, լայնութ. 5 սմ, բարձր. 1 սմ է
 բ) » 4 սմ, » 12 սմ, » 1 սմ »
 գ) » 9 դմ, » դմ, » 1 դմ »
 դ) » 18 սմ, » 7 դմ, » 1 դմ »

594. Գտնել զուգահեռանիստի ծավալը, վորի՝

ա) հիմքի մակերեսը 100 քառ. սմ է, բարձրությունը՝ 1 սմ
 բ) » » 250 քառ. սմ է, » 1 սմ
 գ) » » 4 քառ. մ է, » 1 մ
 դ) » » 25 քառ. մ է, » 1 մ

595. Զուգահեռանիստն ունի՝ 15 սմ յերկարություն, 4 սմ լայնություն և 4 սմ բարձրություն: Հաշվել նրա ծավալը:

596. Հաշվել այն զուգահեռանիստերի ծավալները, վորոնք ունեն շեռքայալ յերկարությունը, լայնությունը և բարձրությունը:

ա) 4 սմ, 5 սմ և 6 սմ	բ) 2 մ, 12 դմ և 12 դմ
12 սմ, 10 սմ և 10 սմ	25 մ, 20 դմ և 25 սմ
3 դմ, 1 դմ և 8 սմ	1 մ 2 դմ, 8 դմ և 5 դմ
8 սմ, 8 սմ և 2 դմ	1 մ 2 դմ, 2 դմ և 2 դմ

597. Հաշվել այն զուգահեռանիստերի ծավալները, վորոնք ունեն հիմքի հեռակալ մակերեսն ու բարձրությունը՝

24 քառ. սմ և 5 սմ	128 քառ. սմ և 25 սմ
72 քառ. դմ և 15 դմ	72 քառ. դմ և 25 դմ

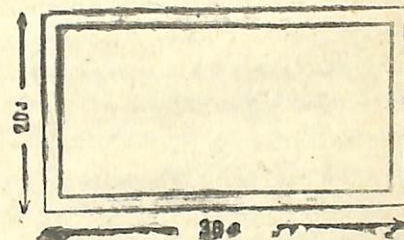
598. Դատարկ արկղը կշռում է 8 կգ, նրա յերկարությունը ներսից 7 դմ է, լայնությունը՝ 5 դմ, բարձրությունը՝ 4 դմ: Այս արկղը լցրին կրով, վորի 1 խոր. դմ-ը կշռում է 2 կգ 700 գ: Ի՞նչքան է կշռում արկղը կրով միասին:

599. Զրամբարի յերկարությունը 8 դմ է, լայնությունը՝ 8 դմ, իսկ խորությունը՝ 3 մ: 1 գույլ ջուրը բռնում է 12 խոր. դմ տեղ: Ի՞նչքան ջուր է տեղավորում այս ջրամբարը լիքի դրությամբ:

600. Պղնձի ձուլվածքն ունի ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև, վորի յերկարությունը 1 դմ է, լայնությունը՝ 5 սմ և հաստությունը 3 սմ: Ի՞նչքան է կշռում այդ ձուլվածքը, յի՞շխ 10 խոր. սմ պղինձը կշռում է 89 գ:

601. Շենքի յերկարությունը

36 մ է, լայնությունը՝ 20 մ: Հասակազծում պատկերված է մի փոս հիմքի համար, վորի խորությունը 2 մ է, իսկ լայնությունը՝ 1 մ: Փանի խորանարդ մեար հող պետք է փորեն, վորպեսզի այդպիսի փոս առաջանա:

Ճ. 4

602. 5 խոր. դմ աղյուսի պատը կշռում է 8 կգ. Ի՞նչքան կկշռի պատի այն մասը, վորն ունի 10 մ յերկարություն, 3 մ բարձրություն և 5 դմ հաստություն:

603. Ապակե թանաքամանն ունի խորանարդի ձև, վորի կողի յերկարությունն է 6 սմ: Թանաքի համար թողած փոսը ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև ունի, վորի յերկարությունն ու լայնությունը 3-ական սմ է, խորությունը 4 սմ: Հաշվել թանաքամանի կշիռը, իմանալով, վոր 10 խոր. սմ ապակին կշռում է 26 գ:

604. Լուսամուտի ապակու յերկարությունը 1 մ 2 դմ է, լայնությունը՝ 5 դմ և հաստությունը՝ 3 մմ: Ի՞նչքան է կշռում այդ ապակին, յեթե 10 խոր. սմ-ը կշռում է 26 գ:

605. Մի սովորողի համար դասարանում պետք է լինի 6 խոր. մ ող: Դասարանի յերկարությունը 8 մ է, լայնությունը՝ 5 մ: Ի՞նչ բարձրություն պիտի ունենա դասարանը, վորը հասուցված է 40 սովորողի համար:

606. Մեկ տոնն քարածուխի ծավալը 720 խոր. դմ է: Բան- խորը 1 ամսում հանում է 450 ռ քարածուխ: Ի՞նչ հաստությամբ պիտի կտացվի, յեթե այդ ամբողջ ամսուսը դարսելին 12 մ յերկարություն և 9 մ լայնություն ունեցող մի նկուղում:

607. Բառակուսի ջրհորի կողերից յուրաքանչյուրի յերկարությունը 1 մ 2 դմ է: Ի՞նչքան է ջրհորի ջրի խորությունը, յեթե ջրհորում 300 զույլ ջուր կա և 1 զույլի մեջ տեղավորվում է 12 խոր. դմ ջուր:

608. Փոսի մեջ, վորի խորությունը 5 մ է, տեղավորվում է 73 ռ սիլոս: Հաշվել փոսի լայնությունը, յեթե յերկարությունը 4 մ է և յեթե 1 խոր. մ սիլոսը կշռում է 9 գ:

609. Սենյակի տարողությունը 192 խոր. մ է, հատակի մակերեսը 48 քառ. մ, պատերի մակերեսը՝ 112 քառ. մ: Հաշվել սենյակի յերկարությունն ու լայնությունը, յեթե յերկարությունը 2 մ ավելի յե լայնությունից:

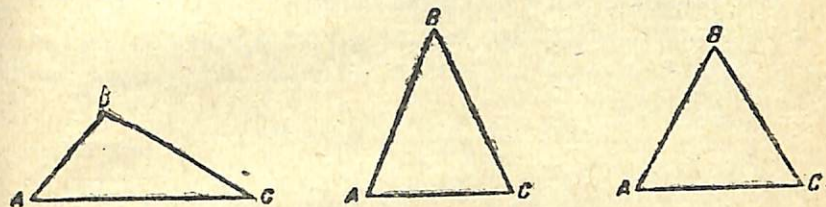
610. Ուղղանկյուն արկղի ծավալը 160 խոր. մ է: Արկղի հատակը 32 քառ. դմ է, կողմային մակերեսը 120 քառ. դմ է:

Հաշվել արկղի յերկարությունն ու լայնությունը, իմանալով, վոր յերկարությունը 2 անգամ ավելի յե լայնությունից:

ՅԵՌԱՆԿՅՈՒՆԻ

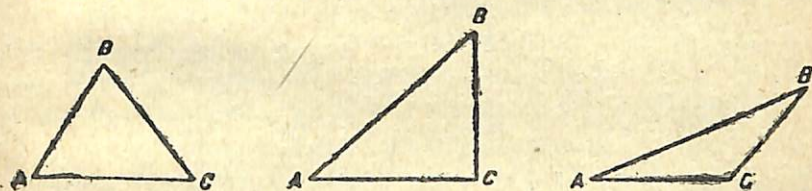
611. Անվանել այն յեռանկյունները, վորոնք գծագրված են նկար 5-ում՝ ուղաղբություն դարձնելով այդ յեռանկյունների անկյունները վրա:

612. Անվանել այն յեռանկյունները, վորոնք գծագրված են նկար 6-ում՝ ուղաղբություն դարձնելով այդ յեռանկյունների կողմերի վրա:

Նկ. 5

613. Չափել նկար 6-ում գծագրված յեռանկյունների կողմերը: Հաշվել նրանցից յուրաքանչյուրի կողմերի գումարը:

Նկ. 6

614. Հավասարասրուն յեռանկյան բոլոր յերեք կողմերի յերկարությունը 145 մ է: Նրա հավասար կողմերից յուրաքանչյուրը 2 մ ավելի յե յերրորդից: Հաշվել յեռանկյան կողմերը:

615. Հավասարակողմ յեռանկյան կողմերի գումարն է 13 սմ: Հավասար կողմերի յերկարությունը 7 սմ-ով ավելի յե յերրորդ կողմից: Հաշվել յեռանկյան յուրաքանչյուր կողմի յերկարությունը:

616. Գծադրել մի քառակուսի, վորի կողմերից յուրաքանչյուրը հավասար է 4 սմ, և բաժանել դա յերկու հավասար յեռանկյունների: Հաշվել յուրաքանչյուր յեռանկյան մակերեսը:

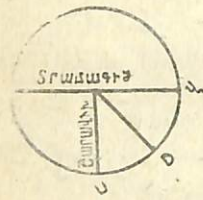
617. Գծադրել մի ուղղանկյուն, վորի կողմերը հավասար են 4 սմ և 3 սմ: Ի՞նչ բաժանել յերկու հավասար յեռանկյունների: Հաշվել յուրաքանչյուր յեռանկյան մակերեսը:

618. Հաշվել այն ուղղանկյուն յեռանկյունների մակերեսները, վորոնց կշերը հավասար են՝ 15 սմ և 8 սմ; 7 սմ և 5 սմ; 24 և 13 սմ 50 սմ և 27 սմ; 1 սմ 4 դմ և 7 դմ:

619. Հողամասով, վորն ունի ուղղանկյուն յեռանկյան ձև, արև անցկացրին: Մի կշի յերկարությունը 45 մ է, մյուսը՝ 35 մ յերկար է առաջինից, իսկ 3-րդը՝ 11 մ յերկար է յերկրորդից: Հաշվել հողամասի մակերեսն ու նրա մեջ փորած առվի յերկարությունը:

ՇՐՋԱՆԱԳԻԾ
(Գծագիր)

620. Գծադրել 3 շրջանագիծ՝ մեկի շառավիղը 2 սմ, մյուսինը՝ 3 սմ, յերրորդինը՝ 5 սմ (նկ. 7)

Նկ. 7

621. Գծել 2 շրջանագիծ, վորոնք ունենան միևնույն կենտրոնը, մեկի շառավիղը 3 սմ, մյուսինը՝ 2 սմ 5 մմ:

622. Գծել 2 հատող շրջագծեր հետևյալ տվյալներով՝ մեկի շառավիղը լինի 3 սմ, մյուսինը՝ 4 սմ, նրանց կենտրոնների միջի հեռավորությունը՝ 5 սմ:

623. Գծել 2 շրջանագիծ, մեկի տրամագիծը լինի 5 սմ, մյուսինը՝ 8 մմ ավելի:

624. Շրջանագծի շառավիղը 3 սմ է: Ի՞նչի յե հավասար նրա տրամագիծը:

625. Շրջանագծի տրամագիծը հավասար է 8 դմ: Ի՞նչի յե հավասար նրա շառավիղը:

626. Անիվի տրամագիծը հավասար է 7 դմ, իսկ շրջանագծի յերկարությունը քիչ ավելի յե 3 տրամագծից: Ի՞նչ յերկարության է այդ անիվի շինը:

627. Հասարակածի շառավիղը 6400 կմ է: Հասարակածը

մոտ 3 անգամ յերկար է իր տրամագծից: Հաշվել հասարակածի յերկարությունը:

628. 35 դմ շրջագիծ ունեցող անիվը մի զորոշ տարածության վրա պտտվեց 50 անգամ: Քանի՞ անգամ նույն տարածության վրա կպտտի մյուս անիվը, վոր ունի 25 դմ շրջագիծ:

629. Ավտոմեքենայի առջևի անիվը կատարում է 39 պըտույտ այն ժամանակ, յերբ հետևինը կատարում է միայն 23 պտույտ: Քանի՞ պտույտ կկատարի հետևի անիվը, յերբ առաջինը պտտվի 936 անգամ:

630. Կառքի հետևի անիվը, վոր 2 մ 5 սմ շրջագիծ ունի, վորոշ տարածության վրա պտտվեց 10 080 անգամ: Քանի՞ անգամ նույն տարածության վրա է նույն ժամանակում կպտտի առջևի անիվը, վորի շրջագիծը 90 սմ պակաս է հետևի անիվի շրջագծից:

ԹՎԵՐԻ ԲԱԺԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

631. Գրել բոլոր պարզ թվերը 1-ից մինչև 100:

632. Գրել բոլոր բարդ (բաղադրիչ) թվերը 1-ից մինչև 50:

633. Հետևյալ թվերից արտագրել առանձին պարզերը և բարդերը, 18, 31, 47, 55, 69, 83, 95, 101, 238, 307, 586, 735, 919, 1001, 1511, 1784:

634. Գրել մի քանի բարդ թվեր, վորոնք իրար նկատմամբ փոխադարձաբար պարզ են:

635. Գրել բոլոր զույգ թվերը 1-ից մինչև 30:

636. Հետևյալ թվերից արտագրել բոլոր այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 2-ի վրա, 32, 47, 50, 59, 61, 68, 70, 77, 83, 86, 95, 104, 111, 176, 568, 1219, 3750, 8457:

637. Արտագրել տվյալ թվերից բոլոր այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 4-ի վրա, 36, 72, 81, 100, 148, 184, 200, 272, 291, 300, 418, 500, 560, 700, 724, 802, 946, 1000, 1020, 3000, 5734, 10 000:

Թվի նահանջ տարիները հետևյալ տարիներից. 1936, 1938, 1939, 1940, 1942, 1945:

638. Արտագրել տվյալ թվերից բոլոր այն թվերը, վորոնք

առանց մնացորդի բաժանվում են 8-ի վրա. 128, 736, 1000, 2 000, 5 000, 3 224, 6 346, 10 000, 15 792, 53 458, 80 016.

639. Արտադրել հետևյալ թվերից բոլոր այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 3-ի վրա, ապա այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 9-ի վրա. 111, 382, 171, 544, 713, 1 101, 1 584, 2 104, 5 781, 10 115, 59 782, 804 930:

640. Գտնել աղյուսակում և արտադրել առանձին այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են՝ 2-ի, 3-ի, 4-ի, 5-ի, 8-ի, 9-ի, 10-ի, 25-ի, 100-ի վրա.

12	40	64	112	325	1000	12 128
18	44	81	124	384	1224	25 000
24	52	92	156	450	1815	60 000
30	57	96	164	500	3156	72 324
36	60	99	200	618	5016	124 750
39	63	100	240	872	1110	715 032

641. Գտնել աղյուսակում և արտադրել 6-ի, 12-ի, 15-ի, 18-ի, 20-ի վրա առանց մնացորդի բաժանվող թվերը.

12	144	585	700	1215	2440
48	255	600	800	1750	6758
72	336	756	940	1800	12 000
90	450	834	960	1905	25 000

642. Գրել՝ ա) յերկու յեռանիշ թիվ, վոր առանց մնացորդի բաժանվեն 3-ի վրա;

բ) Գրել 3 քառանիշ թիվ, վոր առանց մնացորդի բաժանվեն 9-ի վրա:

643. Գրել յերկուսական յեռանիշ և յերկուսական քառանիշ թվեր, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն՝ 2-ի, 3-ի, 9-ի, 5-ի և 10-ի վրա:

644. Հնարավոր է ապացուցել, որ 3, 2, 3, 5 թվանշաններով չեն կարող ձևավորվել յերկուսական թվեր, վոր առանց մնացորդի բաժանվի 9-ի վրա:

645. 1, 2, 3, 4 թվանշաններից կազմել այնպիսի թվեր, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն՝ 4-ի վրա:

646. 0, 2, 3 և 4 թվանշաններից կազմել այնպիսի թվեր,

վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն՝ 2-ի, 3-ի, 4-ի, 5-ի, 6-ի, 8-ի, 9-ի, 10-ի, 15-ի, 18-ի վրա:

647. Հետևյալ թվերը վերածել պարզ բաժանարարների.

ա) 80	բ) 120	գ) 256	դ) 400	ե) 1125	զ) 1701
90	144	320	495	2475	2025
75	180	420	510	4800	2310
96	216	800	625	3500	18 225
100	236	930	1200	6912	20 790
112	240	948	1125	7416	36 225
108	250	1000	1480	8568	23 400

648. Ի՞նչ ընդհանուր բաժանարարներ ունեն հետևյալ թվերը՝

1) 21 և 28	5) 24, 36, և 45	9) 28, 21 և 70
2) 40 և 48	6) 63, 105 և 94	10) 43, 36 և 40
3) 72 և 75	7) 100, 125 և 800	11) 168, 280 և 224
4) 105 և 135	8) 630, 540 և 210	12) 360, 210 և 315

649. Գտնել հետևյալ թվերի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարը՝

1) 48 և 120	8) 375, 360 և 450
2) 280 և 105	9) 84, 44 և 200
3) 60, 105 և 135	10) 160, 360, 1000 և 840
4) 42, 54 և 60	11) 240, 112, 144 և 128
5) 90, 108, 126	12) 104, 156, 280 և 572
6) 420, 720 և 1080	13) 520, 780, 1300 և 1820
7) 102, 170 և 306	14) 756, 945, 1008 և 1260

650. Գրել մի քանի 12-ի բազմապատիկ թվեր, նույնը՝ 15-ի, նույնը՝ 8-ի:

651. Գրել մի քանի թվեր, վոր լինեն բազմապատիկ 8 և 12, լինեն բազմապատիկ 6 և 10, լինեն բազմապատիկ 3, 7, և 11, լինեն բազմապատիկ 8, 9 և 25:

652. Գտնել հետևյալ թվերի ամենամեծ բազմապատիկը՝ 6 և 9, 6 և 8, 5 և 30, 12 և 16, 7 և 11, 10 և 15, 5 և 13, 60 և 20, 20 և 30, 180 և 30, 80 և 60:

653. 50 407 թվի մեջ գերոնների տեղը դնել այնպիսի թվեր, վոր ստացված թիվը 9-ի բազմապատիկը լինի:

654. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրին ի՞նչ ամենափոքր թվերը պետք և ավելացնել, վոր ստացվեն 4 բազմապատիկ թվերը. 835, 3230, 10 149, 23 982:

655. Գտնել հետևյալ թվերի ամենափոքր բազմապատիկը՝

1) 4, 8, 2	9) 90, 30, 40	17) 27, 18, 90, 60
2) 8, 4, 32	10) 55, 11, 10	18) 32, 36, 48, 72
3) 80, 40, 20	11) 45, 30, 15	19) 75, 45, 30, 18
4) 25, 40, 200	12) 12, 15, 40	20) 12, 16, 45, 81
5) 3, 2, 5	13) 12, 23, 18	21) 24, 108, 216
6) 2, 7, 9,	14) 35, 84, 42	22) 900, 600, 240
7) 3, 8, 25	15) 24, 36, 45	23) 84, 630, 420
8) 6, 35, 29	16) 48, 64, 27	24) 133, 190, 280

ՀԱՍԱՐԱԿ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

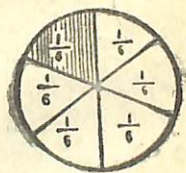
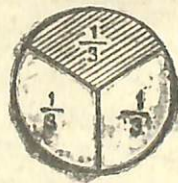
656. 1) Մի թերթ թուղթը հավասարապես բաժանեցին 4 աշակերտի մեջ: Ի՞նչքան ստացավ յուրաքանչյուրը:

2) Մի հացը բաժանեցին 3 հավասար մասի: Ի՞նչպես կարելի չի կոչել մի այդպիսի մասը, յերկու այդպիսի մասը:

657. Ուղիղ գծի մի կտորը բաժանել յերկու, յերեք, չորս, հինգ, վեց, յոթ, ութ, հավասար մասերի: Ի՞նչպիսի մասեր կըստացվեն յուրաքանչյուր բաժանման ժամանակ:

658. Ենթկուրսանաների մի խումբ վորոշ տարածություն դնաց 5 ժամում, անցնելով նույն տարածությամբ: Տարածության վճի մասն անցավ նա 1 ժամում, 2 ժամում, 3 ժամում, 4 ժամում, 5 ժամում:

659. Շրջանը քանի՞ հավասար մասի բաժանենք, վոր կարելի լինի վերցնել կեսը, քառորդը, վեցերորդ մասը:

660. Քանի՞ հավասար մասի չի բաժանած յուրաքանչյուր շրջան գծադրի վրա: Ի՞նչպիսի մասեր են ըստացվել:

Նկ. 8

տացվել: Յուրաքանչյուր շրջանի վճի մասն և շարիխավորված (Նկ. 8):

661. Գծադրել քառակուսի՝ 6 սմ կողմով, բաժանել այն 6 հավասար մասի և գունավորել $\frac{1}{6}$ և $\frac{5}{6}$ մասերը տարբեր գույներով:

662. Քանի՞ հավասար մասի չի բաժանված ժամացույցի թվացույցը: Շրջանագծի վճի մասն և կազմում այդպիսի յուրաքանչյուր բաժինը:

663. Շրջանի վճի մասը կանցնի մեծ սլաքը 5 րոպեյում, 15 րոպեյում: Քանի քառորդ կա $\frac{3}{12}$ մասում:

664. Շրջանի վճի մասը կանցնի մեծ սլաքը 30 րոպեյում: Քանի՞ կես կարելի չի կազմել շրջանի $\frac{6}{12}$ մասից (Նկ. 9):

Նկ. 9

665. Մայրը բաժանեց 2 նարինջ 3 վորդու մեջ հավասար կերպով: Նարինջի մասը հասավ յուրաքանչյուրին:

666. 3 մ յերկարությամբ սլաքային կարտեցին 8 հավասար մասերի: Ի՞նչ յերկարությամբ մասեր ստացվեցին:

667. 2-ը բաժանել 3 հավասար մասի

4-ը	»	5	»	»
6-ը	»	7	»	»
8-ը	»	11	»	»
20-ը	»	46	»	»

Այդ դեպքում ի՞նչ մասեր կստացվեն:

668. Քանի՞ հավասար մասի սլաք և բաժանել 8-ը, վորպես զի ստացվի $\frac{8}{15}$, $\frac{8}{25}$, $\frac{8}{43}$:

669. 5 կգ պղնձից շինեցին 8 միատեսակ կերակրաման: Ի՞նչքան են կշռում յուրաքանչյուրը:

670. Գրել կոտորակներ՝ յերեք հինգերորդական, յերկու իններորդական, հինգ յոթերորդական, ութ քսաներեքերորդական, յոթանասուն հինգ հարյուր քառասուն ութերորդական, յերեսունչորս հարյուր քսան հինգերորդական:

671. Կարգալ հետեյալ կոտորակները՝

$$\frac{3}{8}, \frac{6}{11}, \frac{3}{4}, \frac{2}{3}, \frac{15}{31}, \frac{68}{95}, \frac{33}{174}, \frac{17}{100}, \frac{89}{1000}$$

672. Քանի՞ յերրորդ, վեցերորդ, տասներկուերորդ մասնի մի ամբողջ շերտը: Քանի՞ վեցերորդ կա $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$ մեջ (նկ. 10).

673. Քանի՞ յերրորդ կարելի չէ կազմել $\frac{2}{6}$ -ից, $\frac{4}{6}$ -ից (նկ. 10):

1											
$\frac{1}{3}$				$\frac{1}{3}$				$\frac{1}{3}$			
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$
$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$

նկ. 10

674. Քանի՞ վեցերորդ կարելի չէ կազմել $\frac{2}{12}$, $\frac{4}{12}$, $\frac{6}{12}$, $\frac{8}{12}$, $\frac{10}{12}$:

675. Մեկը քանի՞ կես ունի, մեկը քանի՞ վեցերորդ, ութերորդ, տասներկուերորդ, տասնհինգերորդ մաս ունի: Քանի՞ այդպիսի մաս կա 2, 3, 4, 8, 10, 12 միավորում:

676. Քանի՞ քսուորդ ունի 1. 3. $\frac{1}{2}$, Քանի՞ վեցերորդ կա 1, 2, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ մեջ: Քանի՞ տասներորդ մաս կա 1, 5, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$ մասնի մեջ:

677. Գրել միավորից փոքր մի քանի կոտորակ:

678. Գրել միավորին հավասար մի քանի կոտորակ:

679. Գրել միավորից մեծ մի քանի կոտորակ:

680. Հետևյալ կոտորակներից արտագրել կանոնավոր կոտորակներն ու անկանոն կոտորակներն առանձին-առանձին:

$$\frac{5}{8}, \frac{3}{5}, \frac{5}{5}, \frac{13}{4}, \frac{4}{9}, \frac{9}{9}, \frac{8}{3}, \frac{3}{8}, \frac{7}{8}, \frac{6}{3}, \frac{3}{6}, \frac{6}{6}, \frac{7}{10}, \frac{10}{7}, \frac{10}{10}, \frac{8}{8}, \frac{1}{8}, \frac{8}{11}, \frac{8}{12}, \frac{12}{8}, \frac{12}{15}, \frac{15}{15}, \frac{3}{19}, \frac{35}{48}, \frac{80}{80}, \frac{100}{97}, \frac{7}{115}$$

681. $\frac{15}{4}$ կգ շաքարը պետք է նորից կշռել ամբողջ կիլոգրամներով: Ի՞նչքան ամբողջ կիլոգրամներ կստացվեն և կիլոգրամի վրա մասը կմնա:

682. Հետևյալ կոտորակներից անջատել ամբողջ թվերը $\frac{4}{2}, \frac{7}{2}, \frac{3}{3}, \frac{8}{3}, \frac{8}{4}, \frac{11}{4}, \frac{15}{6}, \frac{12}{6}, \frac{17}{5}, \frac{19}{6}, \frac{36}{12}, \frac{57}{12}$, 80, 85, 105, 180, 96, 156, 200, 196, 213, 15, 15, 20, 20, 24, 24, 25, 14, 48

683. Անջատել ամբողջ թվերը հետևյալ կոտորակներից՝

$$\frac{12}{2}, \frac{20}{4}, \frac{20}{9}, \frac{15}{8}, \frac{37}{10}, \frac{40}{10}, \frac{48}{12}, \frac{121}{62}, \frac{12}{3}, \frac{15}{6}, \frac{18}{5}, \frac{18}{4}, \frac{21}{4}, \frac{25}{5}, \frac{48}{16}, \frac{65}{16}, \frac{99}{30}$$

684. Ընտանիքը մի որում գործ է ածում կես դուլիս կապամբ: Քանի՞ կաղամբ կգործածի ընտանիքը 30 որում, 31 որում: Պատասխանը գրել կոտորակի ձևով, ապա անջատել ամբողջը:

685. Կան պողպատե ձողեր 1, 2, 3, $4\frac{1}{4}$ և $6\frac{3}{4}$ դմ յեր-

կարուլթյամբ: Յուրաքանչյուրից $\frac{1}{4}$ դմ յերկարուլթյամբ քանի՞ բոլոր կարելի չէ կտրել:

686. Քանի՞ քառորդ թերթ դուրս կգա $1, 2, 3 \frac{1}{4}, 8 \frac{3}{4}$ թերթ թղթից: Քանի՞ տասերորդ մաս կարելի չի ստանալ $1, 3, 6 \frac{3}{10}, 12 \frac{7}{10}$ միավորից:

687. Քանի՞ քառորդ մաս կա $1, 2, 5, 3, 6, 4$ միավորում:

688. Հետևյալ թվերը դարձնել անկանոն կոտորակներ՝
 $1 \frac{1}{2}, 5 \frac{1}{2}, 3 \frac{1}{4}, 3 \frac{3}{4}, 7 \frac{3}{4}, 3 \frac{1}{3}, 6 \frac{1}{6}, 6 \frac{5}{6}, 2 \frac{3}{5}, 8 \frac{2}{5}, 2 \frac{9}{10},$
 $5 \frac{1}{10}, 4 \frac{1}{10}, 2 \frac{5}{12}, 5 \frac{7}{12}, 1 \frac{1}{24}, 3 \frac{5}{24}, 2 \frac{7}{30}, 2 \frac{5}{48}, 3 \frac{11}{60},$

689. Քանի՞ ամբողջ թերթ և քանի քառորդ թերթ և հարկավոր $\frac{7}{4}$ թերթ ստանալու համար:

690. $\frac{25}{8}$ թերթից պետք է կտրել տետրակ: Քանի՞ ամբողջ թերթ և քանի՞ ութերորդ թերթ և հարկավոր զրա համար:

691. Վերցնել 4 հավասար շրջան և դրանք՝

առաջին շրջանի $\frac{1}{2}$ մասը

յերկրորդ » $\frac{1}{4}$ մասը

երրորդ » $\frac{1}{8}$ մասը

չորրորդ » $\frac{1}{6}$ մասը:

Վեր մասը կլինի ամենից մեծը և վեր մասը ամենից փոքրը:

692. Մի բանվոր ավարտեց մի աշխատանքի $\frac{5}{8}$ մասը, մյուսը նույն աշխատանքի $\frac{3}{8}$ մասը: Ո՞վ շատ աշխատանք կատարեց:

693. Մի աշակերտ կարգաց մեկ որո՞ւմ ամբողջ գրքի $\frac{3}{4}$ մասը, իսկ մյուսը՝ նույն գրքի $\frac{3}{8}$ մասը: Վեր աշակերտը շատ կարգաց:

694. Միևնույն տեղից քաղաք դուրս յեկան 3 հեծանվորդ: Ցերեկվա ժամը 12-ին առաջինն անցավ ամբողջ ճանապարհի $\frac{2}{3}$ մասը, յերկրորդը՝ $\frac{3}{4}$ մասը, իսկ յերրորդը՝ $\frac{4}{5}$ մասը: Նրանցից ով ավելի մոտ եր քաղաքին:

695. Հետևյալ կոտորակներից վերին և մոտիկ ամբողջին՝
 $\frac{2}{3}, \frac{7}{8}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6}, \frac{11}{12}, \frac{14}{15}$

696. Դասավորել կոտորակները ըստ նրանց մեծության՝
 $\frac{7}{15}, \frac{2}{15}, \frac{11}{15}, \frac{8}{15}, \frac{14}{15}, \frac{17}{15}$:

697. Դասավորել կոտորակները ըստ մեծության՝ սկսելով ամենամեծից. $\frac{1}{6}, \frac{1}{2}, \frac{1}{10}, \frac{1}{9}, \frac{1}{12}, \frac{1}{5}, \frac{1}{10}$:

698. Դասավորել կոտորակները ըստ նրանց մեծության՝ սկսելով ամենափոքրից. $\frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{3}{20}, \frac{3}{10}, \frac{3}{14}$:

699. Վեր կոտորակն է մեծ՝ $\frac{2}{3}$, թե $\frac{3}{4}$; $\frac{3}{4}$, թե $\frac{4}{5}$; $\frac{4}{5}$, թե $\frac{5}{6}$; $\frac{4}{5}$, թե $\frac{8}{9}$; $\frac{2}{3}$, թե $\frac{5}{6}$; $\frac{3}{4}$, թե $\frac{11}{12}$:

700. Քանի՞ անգամ $\frac{1}{2}$ մեծ է $\frac{1}{4}$ -ից, $\frac{1}{4}$ մեծ է $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{8}$ մեծ է $\frac{1}{6}$:

701. Քանի անգամ $\frac{1}{10}$ փոքր է $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{100}$ փոքր է $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{24}$ փոքր է $\frac{1}{8}$:

702. Հետևյալ կոտորակներից յուրաքանչյուրը մեծացնել

$$2 \text{ անգամ } \frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{9}, \frac{2}{3}, \frac{3}{11}, \frac{6}{25}, \frac{1}{5}, \frac{5}{24}, \frac{7}{30}, \frac{7}{16},$$

$$703. \text{ Հետևյալ կոտորակները փոքրացնել } 3 \text{ անգամ } \frac{1}{6},$$

$$\frac{1}{4}, \frac{1}{7}, \frac{2}{3}, \frac{3}{5}, \frac{7}{9}, \frac{12}{17}, \frac{15}{23},$$

$$704. \text{ Մի բանվոր մի որում կատարեց վողջ աշխատանքի } \frac{3}{7} \text{ մասը, իսկ մյուսը, ստախանովական երև կատարեց նույն աշ-}$$

$$\text{խատանքի } \frac{6}{7} \text{ մասը: Ո՞վ շատ կատարեց և քանի՞ անգամ:}$$

$$705. \text{ Աղջիկը պետք է գնեք } \frac{3}{5} \text{ մ յերիզ, բայց գնեց } \frac{3}{10} \text{ մ:}$$

Քանի՞ անգամ քիչ յերիզ գնեց:

$$706. \frac{8}{25} \text{ կգ խնձորը հավասարապես բաժանեցին } 2 \text{ յերե-}$$

խայի մեջ: Ի՞նչքան հասավ յուրաքանչյուրին:

$$707. \text{ Ի՞նչ կլինի կոտորակը յեթե՝}$$

ա) համարիչը մեծացնենք 5 անգամ;

բ) համարիչը փոքրացնենք 8 անգամ;

գ) նրա հայտարարը մեծացնենք 4 անգամ;

դ) նրա հայտարարը փոքրացնենք 6 անգամ:

$$708. \text{ Գնացքը յերկու կայարանների միջև յեղած տարա-}$$

ծուծությունն անցնում է 3 ժամում: Այդ տարածությունը վճար մա-
սը կանցնի 1 ժամում, $\frac{1}{2}$ ժամում, $\frac{1}{4}$ ժամում:

$$709. \text{ Ի՞նչ կլինեն } \frac{3}{4}, \frac{5}{8}, \frac{7}{15}, \frac{2}{3} \text{ կոտորակները, յեթե}$$

լեն ձգվեն նրանց հայտարարները:

$$710. \text{ Գրել մի քանի աշնափսի կոտորակներ, վորոնք ըստ}$$

տեսքի լինեն տարբեր, բայց նրանցից յուրաքանչյուրը լինի

հավասար $\frac{2}{3}$ -ի:

$$711. \text{ Գրել մի քանի կոտորակներ, վորոնք տարբեր լինեն}$$

տեսքով՝ բայց հավասար իրենց մեծությունը:

$$712. \text{ Կոտորակի համարիչը մեծացրած է } 3 \text{ անգամ: Ի՞նչ պի-}$$

տի անել հայտարարի հետ, վոր կոտորակի մեծությունը մնա

անփոփոխ:

$$713. \text{ Կոտորակի հայտարարը մեծ է } 5 \text{ անգամ: Ի՞նչ պետք է}$$

անել համարիչը, վորպեսզի կոտորակը մնա անփոփոխ:

$$714. \frac{2}{3}, \frac{4}{5}, \frac{6}{23}, \frac{9}{11} \text{ կոտորակները արտահայտել աշն-}$$

ափսի կոտորակներով, վորոնք } 3 \text{ անգամ ավելի փոքր լինեն,

քան տված կոտորակները:

$$715. \text{ Կրճատել հետևյալ կոտորակները՝ } \frac{2}{6}, \frac{4}{6}, \frac{3}{9},$$

$$\frac{6}{9}, \frac{4}{12}, \frac{8}{12}, \frac{5}{15}, \frac{10}{15}, \frac{2}{8}, \frac{6}{8}, \frac{3}{12}, \frac{9}{12}, \frac{4}{16}, \frac{12}{16}, \frac{5}{20},$$

$$\frac{15}{20}, \frac{2}{10}, \frac{8}{10}, \frac{3}{15}, \frac{9}{15}, \frac{4}{20}, \frac{12}{20}, \frac{5}{25}, \frac{15}{25}, \frac{3}{18}, \frac{15}{18}, \frac{4}{24},$$

$$\frac{20}{24}, \frac{5}{30}, \frac{25}{30}, \frac{14}{35}, \frac{12}{60}, \frac{120}{150},$$

$$716. \text{ Կրճատել կոտորակները և անջատել ամբողջ թվերը՝}$$

$$\frac{12}{8}, \frac{20}{15}, \frac{24}{20}, \frac{48}{18}, \frac{132}{72},$$

$$717. \text{ Հետևյալ կոտորակները բերել ընդհանուր ամենափոքր}$$

հայտարարի՝

$$ա) \frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{3}{10}, \frac{2}{5}, \frac{7}{40}, \frac{3}{20}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \frac{1}{16}$$

$$բ) \frac{3}{4}, \frac{7}{12}, \frac{4}{12}, \frac{2}{3}, \frac{3}{32}, \frac{7}{96}, \frac{1}{3}, \frac{3}{5}, \frac{5}{12}$$

$$գ) \frac{5}{36}, \frac{8}{9}, \frac{7}{144}, \frac{3}{4}, \frac{7}{9}, \frac{9}{10}, \frac{1}{180}$$

$$դ) \frac{5}{6}, \frac{1}{96}, \frac{1}{48}, \frac{5}{12}, \frac{13}{60}, \frac{1}{20}, \frac{4}{15}, \frac{19}{360}$$

$$718. \text{ Հետևյալ կոտորակները բերել ընդհանուր ամենա-}$$

հայտարարի:

$$ա) \frac{1}{2}, \frac{1}{3} \quad բ) \frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{4}{7} \quad գ) \frac{3}{5}, \frac{2}{3}, \frac{2}{7}, \frac{3}{11}$$

$$\frac{2}{3}, \frac{5}{7}, \quad \frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{7}, \quad \frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{5}, \frac{4}{18}$$

$$\frac{3}{11}, \frac{2}{5}, \frac{2}{9}, \frac{3}{11}, \frac{4}{5}, \frac{1}{4}, \frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{1}{7}$$

719. Հետևյալ կոտորակները բերել ընդհանուր ամենափոքր հայտարարի.

$$\begin{array}{lll} \text{ա)} \frac{3}{4}; \frac{5}{6} & \text{բ)} \frac{3}{10}; \frac{5}{6}, \frac{1}{15} & \text{գ)} \frac{13}{20}, \frac{7}{15}, \frac{29}{48} \\ \frac{5}{6}; \frac{3}{8} & \frac{7}{12}, \frac{3}{20}, \frac{2}{15} & \frac{5}{108}, \frac{11}{54}, \frac{7}{18} \\ \frac{3}{10}; \frac{5}{16} & \frac{3}{4}; \frac{7}{25}, \frac{9}{10} & \frac{5}{144}, \frac{7}{360}, \frac{11}{180}, \frac{7}{240} \\ \frac{7}{12}; \frac{1}{10} & \frac{5}{16}; \frac{13}{18}, \frac{19}{24} & \frac{13}{60}; \frac{8}{25}; \frac{39}{100}, \frac{21}{40} \\ \frac{7}{18}; \frac{5}{12} & \frac{7}{18}; \frac{5}{24}; \frac{12}{72} & \frac{13}{48}; \frac{5}{32}; \frac{35}{144}; \frac{7}{24} \end{array}$$

720. $\frac{7}{12}, \frac{3}{10}$ և $\frac{11}{15}$ կոտորակներից վերն և ամենամեծը:

721. $\frac{13}{35}, \frac{7}{24}$ և $\frac{17}{42}$ կոտորակներից վերն և ամենափոքրը:

722. Աշխարհամասերը մոտավորապես բռնում են. Յեվրոպան՝ $\frac{1}{14}$ մասը, Ասիան՝ $\frac{3}{10}$ մասը, Աֆրիկան՝ $\frac{1}{5}$ մասը, Ամերիկան՝ $\frac{2}{7}$ մասը և Ավստրալիան՝ $\frac{1}{25}$ մասը: Աշխարհամասերը զատավորել ըստ նրանց մեծություն:

ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

$$\begin{array}{ll} 723. \frac{3}{8} + \frac{1}{8}; \frac{7}{12} + \frac{5}{12}; \frac{2}{15} + \frac{7}{15} + \frac{8}{15}; 3\frac{1}{5} + 2\frac{4}{5} \\ 724. \frac{1}{2} + \frac{3}{4}; \frac{5}{8} + \frac{3}{4}; \frac{1}{2} + \frac{3}{4} + \frac{5}{8}; 1\frac{1}{8} + 2\frac{3}{4} \\ 725. \frac{1}{3} + \frac{1}{6}; \frac{2}{3} + \frac{1}{12}; \frac{1}{6} + \frac{2}{3} + \frac{5}{12}; 2\frac{7}{12} + 3\frac{5}{6} \\ 726. \frac{1}{10} + \frac{2}{5}; \frac{3}{25} + \frac{1}{5}; \frac{7}{10} + \frac{2}{5} + \frac{3}{5}; 4\frac{2}{5} + 1\frac{3}{10} \end{array}$$

$$727. \frac{5}{18} + \frac{2}{9}; \frac{5}{9} + \frac{1}{3}; \frac{2}{3} + \frac{7}{18} + \frac{1}{6}; 1\frac{11}{18} + 5\frac{2}{3}$$

$$728. \frac{5}{12} + \frac{1}{36}; \frac{5}{36} + \frac{1}{18}; \frac{1}{72} + \frac{7}{12} + \frac{11}{36}; 10\frac{1}{36} + 2\frac{1}{108}$$

$$729. \frac{1}{2} + \frac{2}{3}; \frac{1}{2} + \frac{3}{5}; \frac{2}{3} + \frac{3}{7}; 1\frac{1}{2} + \frac{3}{5}$$

$$730. \frac{1}{3} + \frac{1}{4}; \frac{2}{3} + \frac{3}{4}; 1\frac{1}{8} + \frac{2}{9}; 3\frac{3}{11} + 1\frac{2}{7}$$

$$731. \frac{1}{9} + \frac{2}{11}; \frac{1}{5} + \frac{2}{13}; \frac{1}{2} + \frac{2}{3} + \frac{3}{5} + \frac{2}{7}$$

$$732. \frac{3}{4} + \frac{1}{6}; \frac{1}{4} + \frac{1}{10}; \frac{1}{6} + \frac{1}{9}; \frac{5}{6} + \frac{8}{9}$$

$$733. \frac{1}{8} + \frac{1}{12}; \frac{3}{8} + \frac{5}{6}; \frac{3}{4} + \frac{7}{10}; \frac{2}{25} + \frac{3}{10}$$

$$734. \frac{3}{8} + \frac{1}{10} + \frac{7}{25}; \frac{1}{16} + \frac{3}{20} + \frac{5}{12}; \frac{5}{24} + \frac{7}{36} + \frac{5}{18}$$

$$735. \frac{5}{18} + \frac{3}{28} + \frac{7}{12}; \frac{3}{14} + \frac{8}{21} + \frac{7}{15}; 3\frac{2}{15} + 1\frac{1}{10} + 2\frac{3}{25}$$

$$736. 1\frac{1}{24} + 3\frac{7}{120} + \frac{7}{160}; 8\frac{1}{50} + 2\frac{7}{120} + 1\frac{1}{150};$$

$$26\frac{5}{64} + 10\frac{7}{60}$$

737. Բանջարահոցի ամբողջ մակերեսի $\frac{5}{8}$ մասը զբաղեցրած է կաղամբով, $\frac{1}{12}$ մասը՝ վարունգով, $\frac{1}{6}$ մասը՝ կարտոֆիլով:

Բանջարահոցի վեր մասն է զբաղեցրած այս բանջարեղեններով:

738. Կոլտնտեսությունը բերեց մթերակայան $18\frac{1}{4}$ ց վար-

ուակցորեն $7\frac{3}{5}$ ցով ավելի, քան վարսակը, իսկ հաճար այնքան, որքան վարսակն ու ցորենը միասին:
Ընդամենը ինչքան հացահատիկ բերեց կոլտնտեսությունը:

739. Տան ցածի հարկը $4\frac{1}{2}$ մ է. յերկրորդ հարկը $\frac{1}{4}$ բարձր է ցածի հարկից, իսկ յերրորդ հարկը $\frac{1}{20}$ մ բարձր է յերկրորդ հարկից: Գտնել տան բարձրությունը:

740. Յերեսաները գնացին եքսկուրսիա 4 կմ-ի վրա: Առաջին կիրճետը նրանք գնացին $\frac{1}{6}$ ժամում, յերկրորդը՝ $\frac{1}{5}$ ժամում, յերրորդը՝ $\frac{1}{4}$ ժամում և չորրորդը՝ $\frac{1}{3}$ ժամում: Ինչքան ժամանակում անցան յերեսաները 4 կմ-ը:

741. Յեռանկյան մի կողմը հավասար է $2\frac{1}{10}$ դմ, մյուսը՝ $\frac{1}{2}$ դմ-ով յերկար է, յերրորդ կողմը $\frac{1}{4}$ դմ-ով յերկար է յերկրորդից: Գտնել յեռանկյան բոլոր յերեք կողմերի յերկարությունը:

742. Ուղղանկյան մի կողմը հավասար է $3\frac{1}{2}$ մ, մյուս կողմը $\frac{2}{5}$ մ ավելի յե: Հաշվել ուղղանկյան բոլոր կողմերի գումարը:

743. Վառոդ պատրաստելու համար վերցրին $6\frac{3}{4}$ կգ առուխ $3\frac{3}{5}$ կգ ծծումբ և $34\frac{13}{20}$ կգ բորակ: Քանի՞ կիրոգրամ վառոդ պատրաստեցին:

744. Խանութ բերին 3 տեսակի թեյ. առաջին տեսակի թեյ $4\frac{7}{10}$ կգ, յերկրորդ տեսակի թեյ $5\frac{1}{2}$ կգ և յերրորդ տեսակի թեյ $3\frac{1}{4}$ կգ: Ընդամենն ինչքան թեյ բերին խանութ:

745. Մի մեքենագրուհի կարող է տպել ձեռագիրը 8 էջում, մյուսը՝ 12 ժամում: Ձեռագրի վճիռ մասը կարող են տպել յերկուսով միասին, յեթե աշխատեն միասին մեկ ժամ:

746. Մի խողովակով ջրամբարը կարող է լցվել 6 ժամում, մյուսով՝ 9 ժամում, յերրորդով՝ 8 ժամում: Ջրամբարի վրա

մասը կարող է լցվել յերեք խողովակով, յեթե աշխատեն միասին մեկ ժամ:

ՀԱՆՈՒՄ

$$747. \frac{8}{9} - \frac{5}{9}; \frac{19}{20} - \frac{7}{20}; 5\frac{7}{10} - \frac{3}{10}; 4\frac{5}{12} - 3\frac{1}{12}$$

$$748. 1 - \frac{1}{3}; 1 - \frac{17}{50}; 2 - \frac{5}{8}; 4 - \frac{11}{16}$$

$$749. \frac{7}{8} - \frac{3}{4}; \frac{1}{2} - \frac{3}{8}; 4\frac{7}{8} - 1\frac{3}{4}; 5\frac{1}{2} - \frac{1}{8}$$

$$750. \frac{2}{3} - \frac{1}{6}; \frac{5}{6} - \frac{2}{3}; \frac{2}{3} - \frac{5}{9}; 1\frac{2}{3} - 1\frac{1}{6}$$

$$751. \frac{3}{4} - \frac{5}{12}; \frac{5}{6} - \frac{7}{24}; 1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{12}; 3\frac{5}{24} - 1\frac{1}{48}$$

$$752. \frac{11}{72} - \frac{1}{9}; \frac{11}{24} - \frac{5}{12}; \frac{17}{36} - \frac{7}{18}; 3\frac{19}{40} - 1\frac{9}{20}$$

$$753. \frac{1}{2} - \frac{1}{5}; \frac{1}{2} - \frac{3}{5}; 1\frac{1}{2} - \frac{3}{5}; 3\frac{1}{2} - 1\frac{4}{5}$$

$$754. \frac{1}{3} - \frac{1}{4}; \frac{2}{3} - \frac{1}{4}; 1\frac{1}{4} - \frac{2}{5}; 3\frac{2}{3} - 1\frac{3}{4}$$

$$755. \frac{1}{3} - \frac{1}{5}; \frac{2}{3} - \frac{2}{5}; 1\frac{1}{3} - \frac{2}{5}; 5\frac{4}{5} - 2\frac{2}{3}$$

$$756. \frac{7}{9} - \frac{2}{11}; \frac{7}{8} - \frac{2}{15}; \frac{5}{14} - \frac{1}{9}; 8\frac{5}{17} - 4\frac{6}{13}$$

$$757. \frac{5}{6} - \frac{3}{4}; \frac{3}{4} - \frac{7}{10}; 1\frac{3}{4} - \frac{5}{6}; 2\frac{1}{4} - 1\frac{9}{10}$$

$$758. \frac{5}{6} - \frac{5}{9}; \frac{7}{8} - \frac{7}{12}; 1\frac{3}{48} - \frac{5}{36}; 2\frac{3}{40}; 1\frac{7}{30}$$

$$759. \frac{13}{15} - \frac{5}{36}; \frac{7}{24} - \frac{7}{30}; \frac{8}{45} - \frac{7}{60}; \frac{11}{36} - \frac{5}{54}$$

$$760. 15\frac{4}{27} - 8\frac{4}{63}; 13\frac{1}{4} - 2\frac{2}{15}; 8\frac{5}{42} - 3\frac{3}{56}; 10\frac{1}{11} - 9\frac{1}{121}$$

$$761. 1\frac{1}{2} - \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right); \left(\frac{3}{4} + \frac{1}{2}\right) - \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{6}\right)$$

$$\frac{1}{12} + \left(\frac{5}{6} - \frac{3}{4}\right); \frac{5}{6} - \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right)$$

$$762. \frac{3}{4} - \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{6}\right); \left(1\frac{1}{3} - \frac{5}{6}\right) + \left(\frac{5}{9} - \frac{1}{2}\right)$$

$$763. \frac{1}{5} + \frac{2}{3} + \frac{4}{15} + 1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{2}; \frac{3}{4} + \frac{1}{6} - \frac{5}{12} - \frac{1}{2}$$

$$764. 12\frac{3}{4} - 6\frac{5}{6} + 4\frac{1}{2} - 1\frac{2}{3}; 8\frac{2}{3} - 5\frac{5}{6} + 2\frac{7}{8}$$

$$\left(13\frac{17}{36} + 2\frac{11}{18}\right) - \left(5\frac{11}{12} - 6\frac{3}{4}\right)$$

$$765. \left(8\frac{2}{9} - 5\frac{5}{18}\right) + \left(15\frac{11}{12} - 6\frac{3}{4}\right); 25\frac{7}{36} - 8\frac{3}{16} - 2\frac{5}{24}$$

$$766. \left(18\frac{3}{4} + 16\frac{3}{5}\right) - \left(25\frac{5}{8} - 17\frac{7}{10}\right) + \left(36\frac{3}{4} - 2\frac{11}{20}\right)$$

$$767. \text{Աշակերտը որվա } \frac{3}{8} \text{ մասը քնելու վրա յե գործադրում,}$$

$\frac{1}{12}$ մասը՝ ուտելու և $\frac{5}{24}$ մասը՝ խաղի ու հանգստանալու: Մնացած ժամանակը նա սովորում և: Որվա վճի մասն և սովորում նա:

$$768. \text{Ովկիանոսները բռնում են յերկրագնդի } \frac{3}{4} \text{ մասը, իսկ}$$

ԽՍՀՄ՝ նրա $\frac{1}{24}$ մասը: Յերկրագնդի վճի մասն են բռնում մյուս բոլոր պետությունները:

$$769. \text{Բակն ու շինությունը բռնում են } \frac{3}{5} \text{ հաւթակը բռնում}$$

և $\frac{1}{2}$ հա տեղ: Հետարի վճի մասն և գտնվում շենքի տակ:

$$770. \text{Խաղաղ ովկիանոսը բռնում է ջրի ընդհանուր մակերես}$$

վույթի $\frac{1}{2}$ -ը, Ատլանտյան ովկիանոսը՝ $\frac{1}{4}$ մասը, Հնդկականը՝

$\frac{1}{5}$ մասը: Ջրի ընդհանուր մակերեսի վճի մասն են կազմում մնացած բոլոր ովկիանոսներն ու ծովերը:

$$771. \text{Մի ընտանիք իր ամսական աշխատավարձի } \frac{1}{2} \text{ -ը}$$

ծախսում է սննդի վրա, $\frac{1}{5}$ մասը բնակարանի և վառելիքի վրա,

շորի և վոտնամանների վրա՝ $\frac{1}{5}$ մասը, կուլտուրական պահանջ-

ների վրա՝ $\frac{1}{20}$ մասը: Աշխատավարձի վճի մասն է մնում այլ

կարիքների համար:

772. Տրամվայի վագոնավարը դուրս յեկալ աշխատանքի առավոտյան 5 $\frac{1}{6}$ ժամին, իսկ աշատանքը վերջացրեց ցերեկ-

վա 12 $\frac{3}{4}$ ժամին: Ի՞նչքան ժամանակ աշխատեց նա:

773. Շոգենավը ջրի հոսանքի ուղղությամբ անցնում է ժամը 13 $\frac{1}{2}$ կմ, իսկ հոսանքի հակառակ՝ 10 $\frac{4}{5}$ կմ: Շոգենավը ջրի հոսանքի ուղղությամբ քանի՞ կիլոմետրով ավելի յե անցնում:

$$774. \text{Քարը ոդի մեջ կշռում է } 33\frac{3}{10} \text{ կգ, իսկ ջրի մեջ}$$

19 $\frac{5}{8}$ կգ: Այս քարը ջրի մեջ ընկղմվելիս իր քաշից վճիքան է

կորցնում:

775. Յերկաթի մի կտորն ոդի մեջ կշռում էր 20 կգ, իսկ ջրի մեջ ընկղմվելիս թեթեանում է 2 $\frac{11}{20}$ կգ-ով: Ի՞նչքան է կշը

ռում նա ջրի մեջ:

$$776. \text{Ատամնանիվը կատարեց } \frac{1}{2} \text{ և ապա դարձյալ } \frac{1}{3} \text{ պտույտ:}$$

Ի՞նչքան մաս մնաց մինչև լրիվ պտույտը:

$$777. \text{Ատամնանիվը կատարեց } \frac{3}{4} \text{ պտույտ և դարձյալ } \frac{3}{4}$$

պատույտ: Պտույտի վճիռ մասը նորից պիտի կատարի նա, վոր 2 պատույտը լրանա:

778. Վագոնի բեռը կշռում է $16\frac{2}{5}$ Տ, իսկ ինքը վագոնը

$8\frac{9}{10}$ Տ պակաս է կշռում: Ինչքան է կշռում վագոնն իր բեռով:

779. Սայլի վրա կա $1\frac{1}{2}$ ց հաճար և $1\frac{4}{5}$ ց կարտոֆիլ:

Ինքը սայլը $1\frac{3}{10}$ ց-ով պակաս է կշռում, քան նրա վրայի բեռը: Ինչքան են կշռում սայլը և նրա վրայի բեռը:

780. Տղան գիրքը կարդաց յերեք օրում: Առաջին օրը նա կարդաց ամբողջ գրքի $\frac{1}{3}$ մասը, յերկրորդ օրը՝ $\frac{1}{15}$ մասով ավելի: Գրքի վճիռ մասը կարդաց նա յերրորդ օրը:

781. Քարտաշենքն ամբողջ աշխատանքը կատարեցին 4 օրում: Առաջին օրը նրանք կատարեցին ամբողջ աշխատանքի $\frac{1}{4}$ մասը, յերկրորդ օրը $\frac{1}{12}$ մասով պակաս, քան առաջին օրը, իսկ

յերրորդ օրը $\frac{1}{24}$ մասով ավելի, քան յերկրորդ օրը: Աշխատանքի վճիռ մասը կատարեցին նրանք չորրորդ օրը:

782. Մի մեքենամասի պատրաստման համար նորմա յեր համարվում $2\frac{1}{4}$ ժամի աշխատանքը խառատի դադգյահի վրա և

$1\frac{1}{5}$ ժամ - հղկիչի վրա: Աշխատելով ստախանովյան մեթոդներով՝ բանվորն ամբողջ աշխատանքի վրա գործադրեց ընդամենը $2\frac{5}{12}$ ժամ: Ինչքան ժամանակ տնտեսեց ստախանովական բանվորն այդ աշխատանքում:

783. Յերկու գումարելիների գումարը հավասար է $\frac{19}{60}$, նրանցից մեկը $\frac{5}{36}$ է: Գտնել մյուս գումարելին:

784. Նվագելին հավասար է $\frac{7}{12}$, տարբերութունը հավասար է $\frac{19}{48}$: Գտնել հանելին:

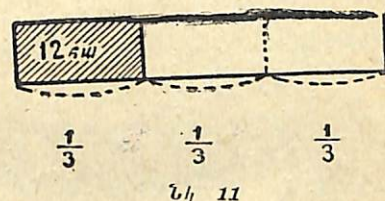
785. Յերկու գումարելիների գումարը հավասար է $3\frac{5}{24}$ ի Մի գումարելին մեծացրին $\frac{3}{8}$ -ով, մյուսը՝ $\frac{7}{10}$ -ով: Գումարը ինչ կդառնա:

ԳՏՆԵԼ ԹԻՎԸ, ՅԵՐԲ ՏՎԱԾ Ե ՆՐԱ ՄԱՍԸ

786. Դաշտի մակերեսի $\frac{1}{3}$ մասը կազմում է 12 հա: Ինչի է հավասար դաշտի ամբողջ մակերեսը (նկ. 11):

787. Շաքարի $\frac{1}{2}$ կգ արժե 2 ռ 5 կոպ: Ինչ արժե շաքարի 1 կիլոգրամը:

788. Սառինի $\frac{1}{4}$ մ արժե 1 ռ 60 կոպ: Ինչ արժե սառինի 1 մետրը:

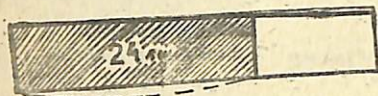
789. Բազմահարկ տան բարձրության $\frac{1}{8}$ մասը կազմում է 3 մ: Ինչի լե հավասար այդ տան բարձրութունը:

790. Առաջին դասարանում սովորում է 40 հոգի, վորոնք կազմում են վողջ դպրոցի սովորողների $\frac{1}{7}$ մասը: Քանի՞ սովորող կա դպրոցում:

791. Մինչև 15 տարեկան յերեխաների թիվը քաղաքում 85 400 հոգի յե: Նրանք կազմում են ամբողջ քաղաքի բնակչության $\frac{1}{4}$ մասը: Վորքան բնակիչ կա քաղաքում:

792. Դաշտի մակերեսի $\frac{2}{3}$ մասը կազմում է 24 հա: Ինչի է հավասար ամբողջ դաշտը (նկ. 12):

793. Սովորողները $\frac{3}{4}$ ժամում անցան 3 կմ 600 մ: Քանի՞ կիլոմետր կանցնեն նրանք 1 ժամում, յեթե գնալու լինեն նույն արագությամբ:

$\frac{2}{3}$

նկ. 12

ուսուցիչը:

796. Տուրիստն անցավ 15 կմ և այդ կազմում է նրա ճանապարհի միայն $\frac{3}{10}$ մասը: Հաշվել ամբողջ ճանապարհի յերկարությունը:

797. Ի՞նչքան է կշռում 1 մ մետաղալարը, յեթե $\frac{4}{5}$ մ կշռում է 320 գ:

798. Բրնձի $\frac{2}{5}$ կգ վճարեցին 1 ու. 16 կոպ.: Ի՞նչքան կարժենա նույն բրնձի 24 կգ:

799. Տրամվայը $\frac{5}{6}$ ժամում անցավ 15 կմ 700 մ: Ի՞նչ արագությամբ էր գնում արամվայը 1 ժամում:

800. Քաղաքացին, գնելով մի վերարկու, սկզբում վճարեց նրա արժեքի $\frac{1}{6}$ մասը, իսկ հետո վճարեց մնացած 365 ուրլին: Ի՞նչ արժեքի վերարկուն:

801. Աղջիկը գրքին վճարեց իր փողի $\frac{3}{5}$ մասը, վերից հետո նրա մոտ մնաց 3 ու. 60 կոպ.: Ի՞նչքան փող ուներ աղջիկը:

802. Յերբ աշակերտը կարդաց ամբողջ գրքի $\frac{5}{8}$ մասը գրքից մնաց 24 էջ: Քանի՞ էջ ունի գիրքը:

803. ԽՍՀՄ ցամաքային սահմանը կազմում է ամբողջ սահմանի $\frac{1}{3}$ մասը: Վերջինիս է ԽՍՀՄ ամբողջ սահմանի յերկարությունը, յեթե ծովային սահմանը ձգվում է 43 200 կմ:

804. Յերկու աղջիկ գրքի համար վճարեցին 80 կոպ., յուրաքանչյուրը հավասար չափով: Առաջինը ծախսեց դրա համար իր փողի $\frac{2}{3}$ մասը, մյուսը՝ $\frac{4}{5}$ մասը: Ի՞նչքան փող ուներ յուրաքանչյուրը մինչև գրքը գնելը:

805. Յերբ դահուկավորներն անցան ամբողջ ճանապարհի $\frac{3}{8}$ մասը, մինչև ճանապարհի կեսը նրանց մնաց անցնելու $1\frac{1}{2}$ կմ: Ի՞նչքան է դահուկավորների ամբողջ ճանապարհի յերկարությունը:

806. Աշակերտները մինչև եքսկուրսիայի վայրը գնացին ճանապարհի $\frac{1}{2}$ -ը: Յերբ նրանք կանցնեն յեվս 2 կիլոմետր, անցած կլինեն ամբողջ ճանապարհի $\frac{3}{4}$ մասը: Ի՞նչի՞ յե հավասար ամբողջ ճանապարհը:

807. Քանի՞ մարդ է աշխատում գործարանում, յեթե աղամարդիկ կազմում են ամբողջ բանվորության $\frac{1}{2}$, կանայք՝ $\frac{3}{8}$ մասը: Իսկ մնացած 354 հոգին դուռնասներ են:

808. Յեթե կոլանտեսությունը վաճառի իր խոտի $\frac{1}{12}$ մասը, ապա մնացած խոտով կարող է կերակրել 48 կով 176 որ, առավոլ որական 6 կգ խոտ յուրաքանչյուր կովին: Ընդամենն ի՞նչքան խոտ կա կոլանտեսությունում:

809. Քանի՞ x անհայտ թիվը.

$$\frac{1}{2}x = 36$$

$$\frac{1}{12}x = 15$$

$$\frac{1}{5}x = 12$$

$$\frac{1}{3}x = 18$$

$$\frac{1}{4}x = 60$$

$$\frac{1}{9}x = 10$$

$$\frac{1}{8}x = 6$$

$$\frac{1}{6}x = 25$$

$$\frac{1}{10}x = 20$$

810. $\frac{3}{4}x = 30$ $\frac{5}{8}x = 60$ $\frac{2}{3}x = 60$ $\frac{8}{15}x = 32$

$\frac{3}{5}x = 30$ $\frac{5}{12}x = 35$ $\frac{4}{5}x = 32$ $\frac{3}{4}x = 24$

$\frac{3}{4}x = 15$ $\frac{5}{6}x = 40$ $\frac{6}{7}x = 18$ $\frac{3}{2}x = 12$

$\frac{3}{7}x = 15$ $\frac{5}{24}x = 15$ $\frac{7}{12}x = 28$ $\frac{7}{20}x = 42$

ՏԱՄՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

ՏԱՄՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

811. Մետրի վճիռ մասն է կազմում 1 դմ, 3 դմ, 1 սմ, 5 սմ, 10 սմ, 1 մմ, 8 մմ, 15 մմ:

812. Ռուբլու վճիռ մասն է կազմում 10 կոպեկանոցը, 30 կոպեկանոցը, 1 կոպեկը, 6 կոպ., 10 կոպ., 35 կոպ.:

813. Կիլոգրամի վճիռ մասն է կազմում 1 գ, 12 գ, 200 գ: Տոնն-ի վճիռ մասն է կազմում 1 կգ, 6 կգ, 60 կգ, 85 կգ, 300 կգ:

814. Քանի՞ հարյուրերորդական մետր ունի 3 տասերորդ մետրը, 7 տասերորդ մետրը: Քանի՞ հազարերորդական մետր ունի 7 հարյուրերորդ մետրը, 7 տասերորդ մետրը:

815. Քանի՞ հարյուրերորդական մ ունի 3 դմ 5 սմ: Քանի՞ հազարերորդական մետր ունի 5 դմ, 5 սմ:

816. Վերածել հարյուրերորդական մասերի՝ մեկ տասերորդական 5 հարյուրերորդականը; 3 տասերորդական 4 հարյուրերորդականը 4 տասերորդական 7 հարյուրերորդականը:

817. Վերածել հազարերորդական մասերի՝ 2 հարյուրերորդական 5 հազարերորդականը; 3 տասերորդական 1 հարյուրերորդականը; 2 տասերորդական 3 հարյուրերորդական 4 հազարերորդականը:

818. Կարգով և արտադրել առանց վանդակների յուրաքանչյուր տասնորդական կոտորակ, վրա գրված են վանդակներում:

Հարյուրավ	Տասնյակներ	Միավորներ	Տասերորդական	Հարյուրերորդական	Հազարերորդական
	1	2	7		
	6		7	5	7
4	3		8		
6		3	3	2	5
		7	3	4	6
				5	

819. Կարգավ տասնորդական կոտորակները՝

3,5	0,5	1,25	0,25	3,42	0,75	0,84
1,72	0,03	0,05	2,04	3,05	0,34	0,025
3,048	0,043	0,011	3,105	2,408	0,102	0,408

820. Գրել կոտորակներ՝ 7 տասերորդական 75 հարյուրերորդական, 8 հարյուրերորդական 145 հազարերորդական, 2 ամբողջ և 5 տասերորդական, 3 ամբողջ և 48 հարյուրերորդական, 1 ամբողջ և 5 հազարերորդական, 5 ամբողջ և 5 հազարերորդական:

821. Դարձնել մետրեր հետեյալ բարդ անվանական թվերը, գրելով նրանց տասնորդական կոտորակի տեսքով՝ 3 մ 5 դմ, 3 մ 8 սմ, 2 մ 4 դմ 6 սմ, 7 մ 2 դմ 5 սմ, 5 դմ 3 սմ, 8 սմ 4 մմ, 5 դմ 8 սմ 2 մմ, 6 մ 4 սմ 3 մմ:

822. Դարձնել ուրբլիներ՝ 3 ա 75 կոպ., 3 ա 5 կոպ., 65 կոպ., 1 կոպ.:

823. Դարձնել կիլոգրամներ՝ 1 գ, 25 գ, 325 գ, 2 կգ 5 գ, 25 կգ 72 գ:

824. Գրել իրրև անվանական ամբողջ թվեր՝ 0,7 ուռբ., 0,05 ուռբ., 7,2 մ, 2,34 մ, 0,002 մ, 2,7 ուռբ., 0,25 ուռբ., 0,05 մ, 0,48 մ, 0,032 մ:

825. Վերածել մետրի հարյուրերորդական մասերի՝ 0,1 մ, 0,3 մ, 0,7 մ:

Վերածել մետրի հազարերորդական մասերի՝ 0,03 մ, 0,3 մ, 0,25 մ, 0,67 մ, 0,47 մ:

826. Դարձնել մետրի տասերորդական մասեր՝ 0,10 մ, 0,20 մ, 0,50 մ, 0,100 մ, 0,200 մ, 0,700 մ:

827. Դարձնել մետրի հարյուրերորդական մասեր՝ 0,030 մ, 0,050 մ, 0,180 մ, 0,240 մ, 0,870 մ, 0,520 մ:

828. Կրճատել հետևյալ կոտորակները՝ 0,10, 0,30, 0,100, 0,300, 5,30, 0,230, 4,500:

829. Յուլյց տալ թե վճիւր կոտորակներն են հավասար՝

3,5 4,305 1,200 7,5 8,03

3,05 4,035 1,2 7,500 8,030

3,50 4,350 1,020 7,50 8,3

3,050 4,35 1,002 7,05 8,300

830. Խնչով են տարբերվում հետևյալ կոտորակները՝ 0,3 և 0,30; 1,2 և 1,200; 8,05 և 8,050:

831. Կփռվեն արդյոք թվերը, յեթե աջից դեն ձգենք զեւրոները՝ 0,30; 30; 1,700; 4,500; 4500; 3150; 31,50:

832. Վճիւր թիւն է մեծ՝ 3 թԲ 2,97; 0,5 թԲ 0,490:

833. Տղան 1 բոլոյն վաղեց 0,287 կմ, իսկ աղջիկը՝ 0,3 կմ: Ո՞վ արագ վաղեց:

834. Դրել տասնորդական կոտորակի ձևով՝ 3 ու 50 կոպ.; 3 կգ 400 գ; 2 կմ 350 մ; 400 գ; 40 կոպ.:

835. Դրել վորպես բարդ անվանական թվեր՝ 11,2 կգ, 3,02 կգ, 2,015 կգ, 3,4 ս, 7,05 ս, 5,7 ս:

836. Վերածել (բանավոր) հարյուրերորդական մասերի՝ 2,5; 32,4; 35,8; 62,3; 76,9:

837. Վերածել (բանավոր) հարյուրերորդական մասերի՝ 3,4; 7,5; 3,25; 7,32; 12,3; 12,35:

838. Դրել իբրեւ ամբողջ կոտորակի հետ՝ 24 տասնորդական, 243 տասնորդական, 340 հարյուրերորդական, 650 հարյուրերորդական, 415 հարյուրերորդական:

839. Դրել ամբողջական թվերի ձևով՝ 0,1 միլիոներորդական, 0,8 միլ., 1,2 միլ., 42,3 միլ., 37,5 միլ., 180,4 միլ., 33,4 միլիարդերորդական, 37,25 միլ.:

840. Դրել այս թվերը հազարերորդական մասերով՝ 100, 800, 1000, 1200, 4500, Դրել միլիոններորդական մասերով՝ 780 000, 900 000, 78 400 000, 70 500 000, 28 400 000:

ՏԱՍՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ԳՈՒԾԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ

841. $0,6+0,2$ $0,04+0,03$ $0,32+0,16$
 $0,7+0,3$ $0,08+0,02$ $0,17+0,46$
 $0,8+0,6$ $0,06+0,09$ $4,81+0,607$
 $0,9+0,7$ $0,08+0,07$ $5,19+2,324$

842. $0,8-0,2$ $0,07-1,04$ $0,27-0,13$
 $0,7-0,5$ $0,1-0,05$ $0,59-0,27$
 $1-0,4$ $0,18-0,09$ $0,92-0,4$
 $1-0,8$ $0,14-0,06$ $0,275-0,1$

843. $0,7+0,5-0,4$ $1,4-0,5+0,1$ $1,6+2,8-3,9$
 $0,8+0,6-0,5$ $2,8-0,3+0,5$ $2,7+3,5-4,8$
 $1,4-0,8+0,4$ $4,3-1,2-0,4$ $3,2-2,3+1,7$
 $2,5-0,7-0,9$ $8-2,5+0,7$ $4,1-3,4+2,6$

844. $0,4+0,02-0,25+1,3$ $1,8+1,2-0,3-0,7$
 $0,8-0,25+0,45-0,18$ $3,7+1,5-2,8-0,7$
 $1,4-0,15-0,75+2,04$ $0,15+0,85-0,3+0,5$
 $25,+0,15+0,35-1,56$ $0,17+0,83-0,8+0,4$

845. $0,75+0,5-0,15-0,4$ $3,2-0,75+0,15-0,09$
 $1,4+1,85-1,15-0,7$ $4,-0,65+0,05-0,78$
 $2,75+1,5-1,7-0,3$ $2,1-0,45+0,75-0,07$
 $2,1-0,7-0,5+3,7$ $3,2-1,25+0,15-0,64$

846. $(3,75-1,9)+(0,78-0,63)$ $(5-0,45)+(3-0,044)$
 $(5,62-3,425)+(1,7+0,105)$ $(17-2,365)+(3-0,435)$
 $(4,8+0,375)-(0,725-0,15)$ $(7-3,148)+(2-0,552)$
 $(2-1,421)+(0,6-0,379)$ $(6-1,227)+(5-2,473)$

847. Մոտկալում ողի հունվարյան միջին ջերմությունը 11,1° ցածր է զերոյից, իսկ հուլիսյան միջինը՝ 18,9° բարձր է զերոյից: Գտնի՛ք ամսականում հունվարյան ջերմությունը բարձր է հունվարյանից:

848. Արագավազության մրցության ժամանակ, առաջին տղան վաղեց 22,5 վալիսյանում վորոշ տարածություն: Նույն տարածությունը յերկրորդ տղան վաղեց—21,8 վալիսյան, յերկրորդը—

20,7 վայրկ.: Ի՞նչ քանակով արագ վազեց այդ տարածությունը յեր-
բորդ տղան, քան յուրաքանչյուրը նրանցից:

849. Դպրոցականն ունեւր 2,75 ուռւ., զրանից 0,75 ուռւ.
նա տվեց վրձինի և գույնների, 1,75 ուռւ. զրքի: Մնացած փո-
ղը վճարեց սահանքի մուտքի վճար: Ի՞նչ քան ևն վճարում սա-
հանքի մուտքի վճար:

850. Միձիանի գութանը կշռում է 0,29 ց, նրա վարի խո-
րությունը 1,3 զմ է: Յերկձիանի գութանը կշռում է 0,58 ց, սրա
վարի խորությունը 2,5 զմ է: Ի՞նչ քանով յերկձի գութանն ա-
վելի յ է կշռում և ինչ քանով խոր է վարում:

851. Ճաշարանում առաջին որը ծախսեցին 5,25 կգ բրինձ,
յերկրորդ որը — 1,75 կգ ալիւրի, քան առաջին որը, իսկ յերրորդ
որը 6,5 կգ-ով պակաս, քան առաջին և յերկրորդ որը միասին:
Ի՞նչ քան բրինձ ծախսեց ճաշարանը 3 որում:

852. Երկու քանակները, կուտնտեսությունից ճանապարհ-
վելով քաղաք, առաջին ժամին անցան 3,8 կմ, յերկրորդ ժամին
0,15 կմ պակաս, զրանից հետո նրանց մնաց անցնելու 4,5 կմ:
Քանի՞ կիլոմետր է կուտնտեսությունից մինչև քաղաք:

853. Գրքերի և տետրակների համար վճարված է 4,25 ուռւ.:
Գրքերն արժեն 2,35 ուռւը: Ի՞նչ քանով գրքերը թանգ են տետ-
րակներից:

ՏՈՎՈՍԱՅԻՆ ՀԱՇՎՈՒՄՆԵՐ

854. Հաշվել 720 թվի $\frac{2}{3}$ մասը, 1300 թվի $\frac{7}{20}$ մասը, 1300
թվի $\frac{19}{20}$ մասը, 7 200 թվի 0,01 մասը, 7 200 թվի 0,15 մասը:

855. Պանել հետեյալ թվերի $1\frac{1}{2}\%$ -ը, 300; 800; 2400; 7500;
10 000; 32 400; 75 000: Հաշվել նույն թվերի $3\frac{1}{2}\%$, 40% , 75% :

856. 2 800 թվի $17\frac{1}{2}\%$ -ը գումարել նույն թվի 8% -ին: 4500 թվի
 $15\frac{1}{2}\%$ -ը գումարել 2500 թվի $13\frac{1}{2}\%$ -ին:

857. Մի ընտանիք միջին հաշվով ստանում է ամսական
1 000 ուռւը: Այդ գումարի 50% -ը ծախսում է սննդի վրա, 12% -ը
բնակարանի, 20% -ը հագուստի, 10% -ը կուլտուրական պահանջ-
ների վրա: Մնացած գումարը ծախսվում է այլ պետքերի վրա:
Քանի՞ ուռւի յ է ծախսում ընտանիքը սննդի, բնակարանի, հա-

գուստի, կուլտ. կարիքների և այլնի վրա առանձին-առանձին:
858. Բանկըը դրամարկղում ունի 800 ուռւ: Այդ գումարից
նա տարեկան ստանում է $3\frac{1}{2}\%$ թեկամուտ: Քանի՞ ուռւի յ է կադ-
մում այդ:

859. Մի հեկտար անտառում բուսնում է 600 ծառ: Այդ
ծառերի 75% սոճի յ է, 15% յ է յեղեգնի, 10% կեչի: Յուրաքան-
չյուր տեսակից քանի՞ ծառ է բուսնում այդ հեկտարի վրա:

860. Հաշվել՝

1500-ի $1\frac{1}{2}\%$	8500-ի $7\frac{1}{2}\%$	10 000-ի $1\frac{1}{2}\%$
2500-ի $1\frac{1}{2}\%$	10 300-ի $7\frac{1}{2}\%$	10 000-ի $17\frac{1}{2}\%$
37 000-ի $1\frac{1}{2}\%$	16 000-ի $7\frac{1}{2}\%$	10 000-ի $25\frac{1}{2}\%$

861. Յերկաթի հանքը պարունակում է 60% յերկաթ: Ի՞նչ
քան յերկաթ կա 1 ե 200 կգ յերկաթահանքում:

862. Դպրոցում սովորում է 400 աշակերտ, նրանցից 85%
պիտեններ են: Ի՞նչ քան պիտեն կա դպրոցում:

863. Տանը ապրում են 3500 հոգի: 15% 9 տարեկան յե-
րեխաներ են, 12% 9 մինչև 16 տարեկաններ, իսկ 3% 16—18
տարեկան դեռահասներ են: Մնացածները հասակավորներ են: Քա-
նի՞ հոգի յ են ապրում այդ տանը յերեխաներ, դեռահասներ և
հասակավորներ առանձին-առանձին:

864. Հաշվել՝

80-ի 5%	30-ի 90%	64-ի 75%
60-ի 25%	36-ի 50%	18-ի 50%
350-ի 10%	20-ի 60%	65-ի 80%

865. Դպրոցում կա 820 սովորող: Այդ թվի 60% կաղմում
են աղջիկները: Դպրոցում քանի՞ աղա կա:

866. Կովը տարեկան տալիս է 1400 լ կաթ: Կերը լավաց-
նելուց հետո կաթն ավելացավ 50% : Դրանից հետո տարեկան
քանի՞ լիտր կաթ սկսեց տալ կովը:

867. Գործարանը ըստ պլանի պետք է արտադրեր ամսա-
կան 3 450 000 ուռւը: Արտադրանք: Պլանը գերադառանք 10
 $\%$ -ով: Ի՞նչ գումարի արտադրանք տվեց գործարանը:

868. Նավթի (սև նավթը) քաշի 4 $\frac{1}{2}\%$ -ը կաղմում է բենզինը,
 30% -ը՝ կերոսինը (սպիտակ նավթ), 20% -ը՝ լուսավորող յուղը:

30%՝ մեքենայի յուղը, 13%՝ ձյութը: Մեկ տոնն նավթից, նշած նյութերից ամեն մեկից առանձին քանի՞ կիլոգրամ եւ ստացվում:

869. Ամեն մի մեքենա աշխատանքի ընթացքում մաշվում եւ յուրաքանչյուր տարի կորչում եւ նրա արժեքի 10%: 45 000 ռուբլի արժեք ունեցող դադգյահը 3 տարի աշխատելուց հետո ի՞նչ կարժենա:

870. Գործիքներն աշխատելիս կորցնում են իրենց արժեքի 20% մի տարում: 2 ռ. 50' կոպ. արժեցող ունեւին ի՞նչ կարժենա 2 տարուց հետո:

871. Կոլտնտեսութունն ունի 200 դուլն խոշոր յեղջյուրավոր անասուն: Ցեղական անասունները կազմում են ընդհանուր խոշոր յեղջյուրավոր անասունների 38%՝: Կոլտնտեսութունում քանի՞ դուլն ցեղական անասուն կա:

872. Աղացում մի որում աղացին 6700 կգ հացահատիկ: Այս ամբողջի 80% կազմում եւ ալյուր, իսկ 18%՝ թեփ: Ինչքան ալյուր եւ ինչքան թեփ ստացվեց:

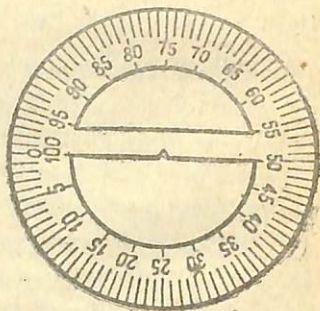
873. Կոշիկ գործարանում մի բանվորն որական արտադրում եւ 260 զույգի ներբան: Ստախանովական բանվորն արտադրում եւ 20%՝-ով ավելի: 5 հոգուց բաղկացած մի խումբ ստախանովական բանվորներ քանի՞ զույգ ներբան կարտադրեն:

874. Ըստ պլանի 100 ձ վուշի թելի արժեքը 25 կոպեկ եր: Մի կծիկը նպարտնախում եւ իր մեջ 18 000 ձ թել: Աջողվեց ինքնարժեքն իջեցնել 7%: Վերջինս ե իջեցումից հետո կծիկի արժեքը:

875. 1913 թվին Ռուսաստանում կար 3 000 000 բանվոր: Սրանց 30% մասնակցում եր գործադուլներին: Քանի՞ բանվոր եւ գործադուլ արել 1913 թվին:

876. 1905 թվին Ռուսաստանում կար 2 500 000 բանվոր: Այս բանվորների 100% գործադուլ եր արել: Քանի՞ բանվոր եր գործադուլ արել:

877. Ամբողջ ցամաքը 30%՝

Նկ. 13

բռնում եւ Ասիան, 29%՝ մեքենան, 20%՝ Աֆրիկան, 7%՝ Ցեվրոպան, 4%՝ Ավստրալիան 10%՝ Անտարկտիդան: Գծագրել շրջանաձև դիագրամ՝ ադապորժելով տեղաբաշխումը շրջանը (Նկ. 13):

878. Տրակտորային գույքի արտադրությունը ԽՍՀՄ-ում

1929 թվին կազմել	ե	գյուղատնտեսական մեքենաների	5%
1930 »	»	»	20%
1931 »	»	»	60%
1932 »	»	»	75%

Ցուրաքանչյուր տարվա համար կազմել շրջանաձև դիագրամ:

ԽԱՌԸ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

879. Ճակնդեղի բերքը կոլտնտեսութունում առաջ կազմում եր 62 գ մի հեկտարից: Այժմ այդ նույն կոլտնտեսության առաջին ողակը հավաքեց հեկտարից 476 գ, յերկրորդ ողակը — 527 գ, յերրորդ ողակը — 450 գ, չորրորդը — 540 գ ե հինգերորդը 487 գ: Քանի՞ անգամ ե բարձրացել ճակնդեղի միջին բերքը կոլտնտեսութունում:

880. Բանվորուհին հին նորմաներով 4 մեքենայի վրա արտադրում եր որական 241 000 գիլդի: Աշխատանքը նոր ձևով կադմակերպելու հետևանքով, յուրաքանչյուր մեքենա տալիս ե 11 750 հատով ավելի, քան առաջ: Քանի՞ մեքենայի վրա յե աշխատում բանվորուհին, յեթե որական տալիս ե 432 000 գիլդի:

881. Ստախանովական գրաշարը 4 ժամ 45 րոպեյում ցրեց 16 245 տառ: Առաջվա նորմայով 7 ժամում պետք ե ցրել 14 000 տառ: Ինչքանով մեկ ժամում նա գերազատարեց այդ նորման:

882. Ստախանովական բանվորը մեքենամասի 180 հատի նորմայի գիմաց 7 ժամում պատրաստեց 1008 հատ: Հին նորմաների ժամանակ որական ինչքան ժամանակ եր կորչում անարդյունավետ:

883. Բանվորն առաջ մեքենայով արտադրում եր 700 զույգ կոշիկ: Աշխատելով ստախանովաբար, նա 40 վայրկյանում արտադրում ե 3 զույգ կոշիկ: Ինչքանով ե ավելացել նրա որական արտադրողականությունը:

884. Նախկինում գյուղացիները մի հեկտարից ստանում ե-

յին 65 զ ճակնդեղի: Այժմ կոլտնտեսականները ճակնդեղի բեր-
քատվությունը բարձրացրին 8 տնգամ: Այս բերքատվությամբ
ինչքան շաքար տվին 50 հա ճակնդեղից, յեթե շաքարի քաշը
կազմում է ճակնդեղի քաշի 21⁰/₁₀-ը:

885. Գնված է 109 ուռք. 20 կոպ. 6 մ սատին, մետրը 5 ո.
20 կոպ. և մի քանի մետր քաթան: Քանի մետր քաթան է գրն-
ված, յեթե 2 մետր քաթանն արժե այնքան, վորքան 3 մ սա-
տինը:

886. Գնեցին սկզբում 154 կգ յուղ, հետո նույն գնով դարձ-
յալ 173 կգ: Յերկրորդ անգամ գնած ամբողջ յուղը 351 ո. 50
կոպ. ավելի արժեք առաջին անգամ գնածից: Ի՞նչքան վճարեցին
ամբողջ յուղին:

887. Յերկու միատեսակ հողամասում ցանեցին բամբակ:
Մեկի յուրաքանչյուր հեկտարից վերցրին 15 ց 20 կգ բերք, իսկ
մյուսից՝ 18 ց 80 կգ: Յերկրորդ ամբողջ հողամասը տվեց 450 ց
բամբակ ավելի, քան առաջինը: Ի՞նչքան բամբակ հավաքեցին
յերկու հողամասից:

888. 10 մ բրդե և 16 մ բամբակե կտորի համար վճարե-
ցին 684 ուռքի, ըստ վորում բրդե կտորի 5 մ արժե այնքան,
վորքան բամբակե կտորի 16 մ: Ինչքանով է թանգ 1 մ բրդե
կտորը 1 մ բամբակե կտորից:

889. 32 մ մարկիդետի և 52 մ չիի համար վճարեցին 739
ո. 20 կոպ.: 2 մ մարկիդետն արժե այնքան, վորքան 5 մ չիի: Ի՞նչքան
վճարեցին մարկիդետին և չիին առանձին-առանձին:

890. Կոլտնտեսության 2 լավ կովերը տվին 1680 լ կաթ 30
որում: Կթելու ամբողջ ժամանակաշրջանում մեկի կաթնատվու-
թյունը յեղել է որական 6 լ ավելի մյուսից: Ի՞նչքան կաթ տվեց
յուրաքանչյուր կով այդ 30 օրում:

891. Առաջին կոմբայնավարը 42 օրում 2 անգամ քիչ աշ-
խատանք կատարեց, քան յերկրորդ կոմբայնավարը 35 օրում:
Ինչքանով ավելի աշխատանք էր կատարում յերկրորդ կոմբայ-
նավարը, քան առաջինը, յեթե առաջինն որական միջին հաշվով
կատարում էր 10 հա 75 հառ. մ աշխատանք:

892. 8 մեքենագրուհի, աշխատելով 6-ական ժամ, արտա-
տպեցին 288 եջ: Որական քանի՞ ժամ պետք է աշխատեն 5 մե-
քենագրուհի, վորպեսզի արտատպեն 210 եջ:

893. 30 մարդու համար, վորոնք 25 օրով եքսպեդիցիա ե-
յին, ունեւ, պատրաստած էր պահածոների պաշար, մի մարդուն
որական 400-ական գ հաշվով: Եքսպեդիցիայի սկզբից 12 օր հե-
տո պարզվեց, վոր դա կերկարաձգվի ևս 3 օր: Ի՞նչքան պա-
հածո պետք է բաց թողնվի մի մարդուն որական, վորպեսզի
պաշարը բավականանա մինչև եքսպեդիցիայի վերջը:

894. Մովորական արագությամբ Մոսկվայից Նովո-Սիբիրսկ
ապրանքատար գնացքը գնում է 141 ժամում: Նույն տարածու-
թյունը կարելի չէ անցնել 69 ժամում, յեթե ժամվա արագու-
թյունն ավելացվի 24 կմ: Քանի՞ կիլոմետր է Մոսկվայից մինչև
Նովո-Սիբիրսկ:

895. Մոսկվայից մինչև Ռոստով Դոնի վրա Ռյազանի և Վո-
րոնեսի վրայով 1230 կմ է: Մոսկվայից մինչև Ռյազան տարա-
ծությունը 2 անգամ պակաս է, քան Ռյազանից մինչև Վորո-
նեսի. և 3 անգամ պակաս, քան Վորոնեսից մինչև Ռոստով: Քա-
նի՞ կիլոմետր է Ռյազանից մինչև Վորոնեսի և Վորոնեսից մինչև
Ռոստով:

896. Սանուլթը վաճառեց 650 մ բրդե, մետաքսե կտոր և
չիթ. Մետաքսե կտորից վաճառեցին 30 մ ավելի, քան բրդե կտո-
րից, իսկ չիթ—50 մ ավելի, քան մետաքսե կտոր: Քանի՞ մետր
բրդե, մետաքսե կտոր և չիթ վաճառեցին առանձին-առանձին:

897. Դահուկավորների մրցման ժամանակ սահմանած 3000
մ տարածությունը դահուկավորներն անցան 6 րոպեյում, 1500
մ—2 րոպե 30 վայրկյանում և 10 000 մ—18 րոպե 20 վայրկյա-
նում: Համեմատել յերեք տարածության 100-ական մետրի ա-
րագության ժամանակը:

898. Թաթարական հանրապետությունում մի տարում
տրակտորը վարեց 659 հա, Ղրիմի հանրապետությունում—497
հա, Ոդեսսայի մարզում—486 հա և Մոսկվայի մարզում—444
հա: Նույն ժամանակ ստախանովական տրակտորիստը վարեց
2607 հա 50 տ. Քանի՞ անգամ ստախանովական տրակտորիստն
ավելի վարեց, քան միջին հաշվով ֆաբրիկայի տրակտորիստները:

899. Բրդի հանձման պլանների գերակատարման համար
խորհրտնտեսությունն ստացավ 338 000 ո.: Մրանից պարգևատրու-
թյան վրա ծախսվեց 65 000 ո., գրադարանի համար ծախսվեց
25 000 ո., կահավարանների համար՝ 42 000 ո. և 114 800 ո. ա-

կումբի կառուցման համար: Մնացած փողով գնեցին հավասար քանակությամբ ուղեգրեր 450 և 500 ուղեխանոց: Խորհանդեսն առթյունը քանի՞ հոգի ուղարկեց ամառանոց:

900. Լենինգրադից մինչև Իրկուտսկ Մոսկվայի և Չելյաբինսկի վրայով 5859 կմ է: Լենինգրադից Մոսկվա հեռավորությունը 3 անգամ քիչ է, քան Մոսկվայից Չելյաբինսկ և 5 անգամ պակաս է, քան Չելյաբինսկից մինչև Իրկուտսկ: Քանի՞ կիլոմետր է Մոսկվայից-Չելյաբինսկ և Չելյաբինսկից մինչև Իրկուտսկ:

901. Անցյալ դարի կեսերին Ռուսաստանի գործարաններից մեկում կար 700 բանվոր: Նրանց տարեկան աշխատավարձն ու գործարանատիրոջ զուտ ոգուտը միասին կազմում էին 252 000 ռուբլի, ըստ վորում գործարանատերը ստանում էր 2 անգամ ավելի, քան նրա բոլոր բանվորները: Ինչքան էր մի բանվորի որվա միջին վաստակը, յեթե ընդունենք, վոր տարին ուներ 300 աշխատանքի օր:

902. Յերկու արկղում հատը 2 ու. 50 կոպեկանոց կիտրոններ են դարձած՝ ընդամենը 750 ուղբուղ աբոդություն: Յեթե առաջին արկղից յերկրորդը տեղափոխենք 37 հատ կիտրոն, այն ժամանակ 2 արկղում նրանց քանակը կհավասարվի: Քանի՞ կիտրոն կա յուրաքանչյուր արկղում:

903. Մի հողամասի ամեն մի հեկտարից հավաքեցին 15-աւիան ց բամբակ, մյուսից՝ 20-աւիան ց: Յերկրորդ հողամասը 28 հա ավելի յե առաջինից: Ինչքան է յերկրորդ հողամասի մակերեսը, յեթե նրանից ստացված է 960 ց բամբակ ավելի, քան առաջինից:

904. 2 արկղում կար 2790 ձու: Յերբ նրանցից մեկում ավելացրին ևս 150 հատ, այն ժամանակ նրա մեջ յեղավ 2 անգամ ավելի, քան մյուսում: Քանի՞ ձու կար յուրաքանչյուր արկղում սկզբից:

905. Մի տարում 11 կովից կթեցին 37 993 լ կաթ: Այդ կովերից լավը 4388 լ ավելի ավեց, քան միջին հաշվով մյուսներից ամեն մեկը: Ինչքան կաթ ավեց լավ կովը 1 տարում:

906. Մեկ հողամասից հավաքեցին 8,25 ս խոտ, մյուսից 2,5 ս ավելի, քան առաջինից, իսկ յերրորդից 7,75 ս պակաս,

քան առաջին 2 հողամասից միասին: Ինչքան խոտ հավաքեցին յերեք մարդագետնից:

907. Հոյրը, մայրը և տղան 114 տարեկան են: Մայրը սըղայից մեծ է 24 տարով և փոքր է ամուսնուց 3 տարով: Քանի՞ տարեկան է յուրաքանչյուրը նրանցից:

908. Պահեստ բերին 1260 կգ խաղող և խնձոր տարեք քաշի արկղներում: Խնձորներով մի արկղը կշռում 18 կգ, իսկ խաղողով արկղը՝ 16 կգ: Խաղողի արկղները 15-ով ավելի էին, զան խնձորներինը: Ինչքան էր մեկ և մյուս արկղների քանակն առանձին-առանձին:

909. Յերեք մղիչ մեքենա, աշխատելով միաժամանակ, փոխից դուրս մղեցին 12 000 լ ջուր: Միայն առաջին մեքենան յուրաքանչյուր արկղը 15 րոպեյում, միայն յերկրորդը՝ 12 րոպեյում, միայն յերրորդը՝ 20 րոպեյում: Քանի՞ րոպե աշխատեցին բոլոր 3 մղիչ մեքենաները միասին:

910. Հացահատիկային առաջին պահեստում կար սկզբում 170 ց ավելի ցորեն, քան յերկրորդում: Առաջին պահեստը նորից բերին մի քանի պարկ հացահատիկ՝ յուրաքանչյուրում 64 կգ, իսկ յերկրորդը՝ նույնքան պարկ՝ յուրաքանչյուրում 80 կգ: Այս անգամ յերկրորդ պահեստում 142 ց ավելի յեղավ, քան առաջինում, ընդամենը քանի՞ ցեներներ հացահատիկ բերին:

911. 58 ու. 40 կոպեկի գնեցին 8 կգ ալյուր և 6 կգ մակաուն: Ալյուրի կիլոգրամը 1 ու. 80 կոպ. էժանեք մակաունի 1 կիլոգրամից: Ինչքան վճարեցին ալյուրի և մակաունի համար առանձին-առանձին:

912. Գնեցին 86 խոր. մ սոճի և 58 խոր. մ կեչի փայտ՝ 1902 ուղբուղ: Ինչ արժեն սոճի և կեչի փայտերն առանձին-առանձին, յեթե կեչի փայտի մեկ մետրը սոճիից 3 ու. ավելի արժեն:

913. Պլանով 1935 թ. պետք է բեռնվեր 22 995 000 վագոն: Նույն թվի գեկտոմետրի 7-ին նախատեսված պլանը գերակատարվեց 66 489 վագոնով: Քանիսով գերակատարվեց որվա պլանը:

914. Ստախանովական ջուլհակուհին, վոր աշխատում էր 144 դադգյահի վրա, անցավ աշխատելու 208 վրա, ըստ վորում նա որական 745 մ ավելի գործեց, վորից 41 մ պլանից ավելի յեր: Քանի՞ մետր գործվածք սկսեց արտադրել նա մեկ օրում:

915. Շուկա բերին 25 պարկ ալյուր և 14 պարկ կարտո-

Ֆիլ 5 սալի վրա, յուրաքանչյուրում 450 կգ: Մի պարկ ալյուրն ու մի պարկ կարտոֆիլը միասին կշռում եյին 123 կգ: Խնչքան են կշռում ամբողջ ալյուրն ու ամբողջ կարտոֆիլն առանձին-առանձին:

916. Յեթե խորհանտեսութունը 1 հեկտարից միջին թվով հավաքեր 15 գ ցորեն, պլանը կթերակատարեր 1280 գ, սակայն իրականում հավաքեց 1 հեկտարից 18 գ և պլանը գերակատարեց 460 գ-ով: Պլանով ինչքան ցորեն պետք է հավաքեյին:

917. Յեթե բուֆետի համար գնեյին 5 կգ կանֆետ, կմնար 52 ո. 50 կոպ: Բայց գնեցին 8 կգ կանֆետ նույն տեսակից և մնաց միայն 12 ռուբլի: Խնչքան փող ունեյին:

918. Կոտնտեսութունը ունեւ 200 հա վարելահող: Այդ հողի $\frac{5}{8}$ մասը նա ցանեց հաճար և յուրաքանչյուր հեկտարից ստացավ 16 գ հաճար: Աղալուց ստացվեց $80\frac{1}{2}$ ալյուր: Քանի՞ պարկ է հարկավոր այս ալյուրը տեղավորելու համար, յեթե 1 պարկում տեղավորվում է 64 կգ:

919. Յերկու սավառնակ թռչելով միաժամանակ, թռան հավասար տարածութուն—մեկը ժամը 200 կմ արագությամբ, մյուսը—175 կմ: Յերկրորդ սավառնակը տեղ հասավ առաջինից 4 ժամով ուշ: Քանի՞ ժամ թռավ յուրաքանչյուր սավառնակ:

920. Յերկու բանվոր վաստակեցին հավասար գումար, բայց մեկը մյուսից ավելի աշխատեց 6 օրով: Քանի՞ օր աշխատեց յուրաքանչյուրը, յեթե մեկը օրական վաստակում էր 12 ռուբլի, իսկ մյուսը՝ 20 ռուբլի:

921. Յերկու շոգենավ հեռանալով նավահանգստից՝ ճանապարհվեցին նույն տեղը միևնույն գծով: Առաջինն անցնում էր ժամը 26 կմ, իսկ յերկրորդը՝ 18 կմ: Խնչ տարածութուն գնացին այդ շոգենավերը, յեթե յերկրորդը 4 ժամով ուշ հասավ առաջինից:

922. Զրամբարի տարողութունը 1008 դուլ ջուր է: Մի խողովակով նա կլցվի 56 րոպեյում, մյուս խողովակով՝ 42 րոպեյում: Քանի՞ րոպեյում կլցվի ավազանը, յեթե յերկու խողովակներն աշխատեն միասին:

923. Զրհորից ջուրը դուրս մղելու համար, գրին յերկու ջրահան մեքենա: Առաջինը դուրս էր մղում 1 րոպեյում 155 լ,

յերկրորդը—209 լ: Սկզբից դորձում էր միայն առաջին մեքենան, իսկ 8 րոպեյից հետո նաև յերկրորդը: Խնչքան ժամանակ է պահանջվում, վորպեսզի դուրս մղեն ջրհորից 7000 լ ջուր:

924. Ուղղանկյունաձև բանջարանոցում աճում են կարտոֆիլ, կաղամբ և ճակնդեղ: Կարտոֆիլը բուսում է ամբողջ բանջարանոցի մակերեսի $\frac{2}{5}$ մասը, կաղամբը— $\frac{3}{10}$ մասը, իսկ ճակնդեղը՝ մնացած 5760 քառ. մ տարածութունը: Հաշվել բանջարանոցի յերկարութունը, իմանալով, վոր լայնութունը 128 մ է:

925. Դպրոցի կառուցման համար պետք է բերեյին աղյուս: Առաջին օրը բերին ամբողջ աղյուսի $\frac{1}{4}$ մասը, յերկրորդ

օրը՝ ամբողջ աղյուսի $\frac{5}{8}$ մասը, վոր 4680 աղյուսով ավելի յեր առաջին օրվանից: Քանի՞ սալ է պահանջվում ամբողջ աղյուսը տեղավորելու համար, յեթե 36 սալի վրա տեղավորում է 150-տեղան աղյուս, իսկ մնացածները վրա 120-տեղան աղյուս:

926. Շոգենավը դատարկելու համար վարձեցին մի քանի բանվոր: Աշխատելով 8 օր, նրանք կաբողացան դատարկել շոգենավի ամբողջ բեռան միայն $\frac{4}{8}$ մասը: Դրանից հետո վարձեցին նորից 20 բանվոր: Այս դեպքում մնացած 6000 գ բեռը դատարկեցին 3 օրում: Որական քանի՞ ցենտներ էր դատարկում մի բանվորը:

927. Գիրքը պարունակում է 816 900 տպագրական նշան: Դրա շարելը հանձնարարեցին 3 գրաշարի: Սրանք աշխատեցին 28 ժամ, ըստ վորում յուրաքանչյուրը շարում էր մի ժամում 2100 նշան: Դրանից հետո նրանց միացրին դարձյալ 5 գրաշար, վորոնցից յուրաքանչյուրը մի ժամում շարում էր 2400 նշան: Քանի՞ ժամ շարունակվեց աշխատանքը:

928. 92 քառ. մ է 16 քառ. դմ մակերես ունեցող պատը պետք է պատառեյին թղթով: Ընդամենը գործածվեց 165 թերթ թուղթ 2 տեսակի: Առաջին տեսակի 1 թերթի յերկարութունը 96 սմ էր, լայնութունը՝ 65 սմ, իսկ յերկրորդ տեսակինը՝ 84 սմ

և 60 ամ: Քանի թերթ թողթ դնաց յուրաքանչյուր տեսակից պատասառի համար:

929. 2 սենյակի հատակը պետք է ծածկեն լինոլեյումով, վորոնց բարձրութիւնը 4 մ 5 դմ է, իսկ ընդհանուր ծավալը հավասար է 126 խոր. մ, ըստ վորում առաջին սենյակի հատակի մակերեսը 3 խոր. մ ավելի յե յերկրորդից: Ի՞նչքան պետք է վճարել, յուրաքանչյուր սենյակի լինոլեյումի համար, յեթե դրա 1 քառ. մ արժե 12 ուրբ:

930. Գործարանը մի քանի մարդատար և բեռնատար ավտոմեքի համար վճարեց 36 100 ուրբ: Մարդատար ավտոմեքի 6 200 ուրբ., իսկ բեռնատարը՝ 3500 ուրբ.: Ինչքան նրա-տեցին գործարանին մարդատար ավտոմեքեր և ինչքան բեռնա-տարները, յեթե ընդամենը գնված է 8 մեքենա:

931. Յեթե 2 խորհանտեսութեան ճակնդեղի դաշտերը միաց-նենք, կստացվի ուղղանկյուն՝ 15 կմ յերկարութեամբ և 1 կմ 220 մ լայնութեամբ: Այս հողամասից 2 խորհանտեսութեաննե-րը միասին հավաքեցին 590 000 ց ճակնդեղ: Մի խորհանտեսու-թեան ճակնդեղի միջին բերքը 1 քա կազմում էր 280 ց, մյուսինը՝ 360 ց: Ի՞նչ տարածութիւն էր բռնում յուրաքանչյուր խորհ-տեսութեան ճակնդեղի դաշտը:

932. Ուղղանկյուն հողամասը, վորի յերկարութիւնը 140 մ է, իսկ լայնութիւնը՝ 84 մ, փոխանակիցին տարածութեամբ հավասար հողամասի հետ, վորի յերկարութիւնը 120 մ էր: Վոր-քան է այս հողամասի լայնութիւնը:

933. Ուղղանկյուն այգին ցանկապատած է, վորի յերկա-րութիւնը հավասար է 72 մ: Հաշվել այգու մակերեսը՝ իմանա-լով, վոր նրա յերկարութիւնը յերկու անգամ ավելի յե լայնու-թիւնից:

934. Շինարարութեանում կար 180 ց կիր և մի քանի ց բետոն: Յերբ նորից բերին 360 ց կիր, իսկ բետոնից բանեցրին 100 ց, այն ժամանակ կիրը 2 անգամ ավելի յեղավ բետոնից: Ի՞նչքան բետոն կար շինարարութեանում:

935. Վերին դարակի վրա 4 անգամ ավելի գերք կար, քան ցածրի դարակի, բայց յերբ ցածի դարակի վրա դրին նորից 20 դիրք, այն ժամանակ վերի դարակի վրա յեղավ միայն 2

անդամ ավելի գիրք, քան տաղիւնի վրա: Քանի գիրք կար յու-րաքանչյուր դարակի վրա:

936. Բազլի, Գրոզնու և Մայկոպի ռաջոններում մի տարվա ընթացքում հանված է 27 487 000 s նավթ: Ի՞նչքան նավթ է հան-ված յուրաքանչյուր ռաջոնում, յեթե Բազլի ռաջոնում հանված է 20 անգամ ավելի, քան Մայկոպի, իսկ Գրոզնու ռաջոնում — 2 253 000 s ավելի, քան Մայկոպի ռաջոնում:

937. Վերարկուն արժե 475 ուրբլի, իսկ կոստյումը — 49 ո. եփան: Խանութի բոլոր վերարկուներն ու կոստյումները միասին արժեն 56 141 ուրբլի: Կոստյումների թիվը 7-ով ավելի յե վե-րարկուների թվից: Քանի վերարկու և քանի կոստյում կար խա-նութում:

938. Կառուցման համար բերին բաց թողած գերանների $\frac{5}{8}$ մասը, վոր կազմում էր 125 հատ: Քանի սալ պետք է ու-ղարկել մնացած գերանները բերելու համար, յեթե մի սալի վրա բարձում են 5 հատ:

939. Առաջին անգամ գնեցին 2 կիտրոն և 4 նարինջ 8 ուրբլով: Յերկրորդ անգամ նոյն արժեքով գնված է 2 անգամ ավելի կիտրոն և 3 անգամ ավելի նարինջ և վճարված է 14 ուրբլի ավելի: Ի՞նչքան վճարեցին մի կիտրոնի և մի նարինջի համար:

940. 3 խնձորի և 4 տանձի համար վճարեցին 2 ո. 90 կո-պեկ, իսկ 8 խնձորի և 6 տանձի համար՝ 5 ո. 40 կ.: Ի՞նչ արժե խնձորը և ի՞նչ — տանձը:

941. Մարդատար և ապրանքատար 2 գնացք միաժամա-նակ դուրս յեկան զանազան քաղաքներից իրար հանդեպ, վո-րոնց հեռավորութիւնը 504 կմ էր: Ինչքան տարածութիւն ան-ցավ յուրաքանչյուր գնացք մինչև իրար հանդիպելը, յեթե մար-դատար գնացքը ժամը 15 կմ-ով ավելի յեր անցնում ապրան-քատարից:

942. 360 լ բենզին պարունակող տակառը գատարկեցին 3 տակառիկների մեջ այնպես, վոր 2-րդ տակառիկում յեղավ 120 լ ավելի, քան առաջինում, իսկ յերրորդում՝ առաջին յերկուսի կե-սի չափ: Ի՞նչքան բենզին էր լցրած յուրաքանչյուր տակառի մեջ:

942. Փոստատար գնացքն անցնում է մի ժամում 40 կմ, իսկ ճեպընթաց գնացքը—50 կմ: Մոսկվայից փոստատարը 2 ժամով շուտ դուրս յեկավ ճեպընթացից դեպի Սեաստոպոլ և 6 ժամով ճեպընթացից ուշ հասավ Սեաստոպոլ: Ի՞նչ հեռավորություն ունի Սեաստոպոլից Մոսկվա տարածությունը:

944. Սուղանավը ջրի յերեսին ժամում անցնում է 22 մղոն, իսկ ջրի տակ՝ 15 մղոն: Նավակը լողում էր 67 ժամ և այդ ժամանակամիջոցում անցավ 1397 մղոն: Ի՞նչ տարածություն անցավ սուղանավը ջրի վրա և ի՞նչ տարածություն ջրի տակ:

945. Յերկու կողովում կար 154 ձու: Յերբ առաջին կողովից յերկրորդ կողովը տեղափոխեցինք այնքան ձու, վորքան ձու կար այնտեղ, այն ժամանակ առաջին կողովում միայն 10 հատով ավելի յեղավ, քան յերկրորդում: Քանի՞ ձու կար յուրաքանչյուր կողովում սկզբում:

946. Ուղղանկյուն դաշար, վորի մակերեսը 6 հա է, իսկ յերկարությունը 500 մ, բաժանեցին ըստ լայնության 2 մասի, վորից մեկը մյուսից 2 անգամ մեծ է: Պահել յուրաքանչյուր մասի լայնությունը:

947. Դպրոցը պետք է հատակել: Սրա համար պահանջվում է 88 տախտակ հատր 6 մ յերկարությունը և 25 սմ լայնությունը, սակայն բերած տախտակներն ունեյին 5 մ 5 դմ յերկարություն և 3 դմ լայնություն: Քանի՞ նման տախտակ կգնանային հատակի համար:

948. Մի քառակուսի հողամաս, վորի կողմի յերկարությունն է 60 մ է մի ուղղանկյուն, վորի յերկարությունը 90 մ է, իսկ լայնությունը 40 մ ցանկապատած են: Վճի հողամասն է մեծ: Վճի հողամասի ցանկապատն է յերկար:

949. Առաջին անգամ վաճառեցին 108 կգ շաքար և 18 կգ թեյ, ընդամենը 1882 ուր. և 0 կոպ: Յերկրորդ անգամ նույն գներով վաճառեցին 54 կգ շաքար և 6 կգ թեյ, ընդամենը 701 ու. 40 կոպ: Վորքանով եյին վաճառում թեյը և շաքարը:

950. Յերբ վորդին 5 տարեկան էր, նա 6 անգամ փոքր էր հորից: Քանի՞ տարուց հետո, նա միայն 2 անգամ փոքր կլինի հորի:

951. Մի տղա ունի 30 կոպեկ ավելի, քան մյուսը: Յուր

ըրանչյուրը ծախեց յուր փողի կեսը, հիմ փողն էր շատ և քանիսով ավելի մնաց:

952. Յերկու ընկեր հավասար գումարի փող ունեյին, բայց մեկինը գումար տաս կոպեկանոցներ հյին, մյուսինը՝ 5 կոպեկանոցներ և 4 հատով ավելի, քան առաջինինը: Ի՞նչքան փող ունեի յուրաքանչյուրը:

953. Յերկու քաղցրահաց ու մեկ կանֆետն արժեն 28 կոպ., իսկ 2 կանֆետն ու մեկ քաղցրահացը—26 կոպ.: Ի՞նչ արժեն առանձին կանֆետը, ի՞նչ քաղցրահացը:

954. Լուցկու 2 տուփի մեջ լուցկիները մնացել էյին հավասար: Յերբ առաջին տուփից յերկրորդը փոխադրեցին 2 լուցկի, այն ժամանակ յերկրորդում 2 անգամ ավելի լուցկի յեղավ, քան առաջինում: Քանի՞ լուցկի կար յուրաքանչյուր տուփի մեջ:

955. Մտածել եմ մի թիվ: Յեթե մտածածս թիվը յեռապատկեմ և նրանից հանեմ 24, մնացորդում կստանամ մտածածս թիվը: Ի՞նչ թիվ եմ մտածել:

956. Գտնել 1-ից մինչև 19 ներառյալ բոլոր կենտ թվերի գումարը: Նախքան գումարելը դասավորե, ով նրանց այնպես, վոր գումարեն ավելի հարմար լինի:

957. Բնակարանի ընդհանուր խոհանոցի պլիտայում մի տնտեսուհի դրեց 8 կտոր փայտ, մյուսը՝ 12 կտոր: Յերկրորդը, վոր փայտ չունեի, պլիտայից ոգտվելու համար վճարեց յերկուսին մեկ ուրբի: Ինչպե՞ս պիտի բաժանեն այդ ուրբին նրանք երար մեջ:

958. Կաթնավաճառուհին 2 գնորդի վաճառեց մի բիտոն կաթ: Նրանցից մեկը գնեց ամբողջ կաթի կեսը և ելի $\frac{1}{2}$ լ, մյուսը—մնացած 7 լ: Ի՞նչքան կաթ կար բիտոնում:

959. Գնեցին մի կտոր չիթ: Այդ ամբողջ կտորի կեսից ուղեցին կարել հագուստ, բայց չբավականացավ, ուստի մյուս կեսից կտրեցին ելի $\frac{1}{2}$ մ: Ի՞նչքան չիթ գնաց հագուստին, յեթե ամբողջ կտորից մնաց 3 մ:

960. Կոլանտեսականներն առաջին օրը հարեցին ամբողջ

մարդագետին $\frac{1}{2}$ -ը և դարձյալ $\frac{1}{2}$ հոտ, յերկրորդ որը մնացա ի կեսը և նորից $\frac{1}{2}$ հոտ, իսկ յերրորդ որը մնացած 2 հոտ: Ընդամենը քանի հեկտար մարդագետին հարեցին կոլտնտեսականները:

961. Մարգագետնում արածում են սագետ և վոլխարներ: Քաղարն ունեն 40 գլուխ և 96 վոտ: Մարգագետնում քանի վոլխար կա և քանի սագ:

962. Յեթն յերկտաներին բաժանենք հավասար քանակով կանֆետ, բոլոր կանֆետներից կմնա 8 հատ, իսկ յեթն բոլորին քաղցուցիչ տանք ևս մեկական կանֆետ, այն ժամանակ կալա-կասի 30 կանֆետ: Քանի յերկտա լի ստանում կանֆետ:

963. Յեռայրած լիքը ջրի կուրից առաջնայան վերցրին 20 բաժակ ջուր և ավելացրին այնքան հում ջուր, վորքան յեռացրած ջուր եր մնացել ամանի մեջ: Ծաղին նորից վերցրին 20 բաժակ յեռայրած ջուր և ավելացրին այնքան թարմ ջուր, վորքան մեջը յեռացրած ջուր մնաց: Դրանից հետո ամանում մնաց 20 բաժակ յեռայրած ջուր: Ի՞նչքան ջուր կար լիքը կուրի մեջ հղղղում:

964. Միջայելի, Հովանենուի և Նինայի համար թողել ելին խնձորներ, վոր նրանք իրար մեջ բաժանեն հավասարապես: Առաջ տուն յեկավ Հովանենու և հաշվելով խնձորները՝ վերցրեց 3-րդ մասը և գնաց: Հետո յեկավ Նինան և յենթադրելով, վոր առաջինը ինքն և տուն յեկել հաշվեց մնացած խնձորները և վերցնելով իր բաժինը, նույնպես գնաց: Վերջապես յեկավ Միշան և վերցրեց մնացածի 3-րդ մասը: Դրանից հետո մնաց 8 խնձոր: Քանի խնձոր եր թողնված 3 յերկտալի համար:

965. Տղան հարցրեց հորից, թե նա քանի տարեկան եւ Հայրը պատասխանեց. «Յեթն իմ տարիքին աշխարհինք նրա կեսը և ելի 5 տարի, կստացվի 50»: Քանի տարեկան ե հայրը:

966. Թռչում եր սագերի մի յերամ: Նրանց դեմ գուրս յեկավ մի սագ. «Բարեւ, հարյուր սագ», —ասաց նա: «Վոչ», —պատասխանեցին սագերը, —«Մենք հարյուր սագ չենք: Յեթն սեղավկանար մեզ չափ, մեր կեսի չափ, մեր քառորդի չափ և դու, այն ժամանակ մենք կլինենք հարյուր սագ»: Քանի սագ կար այդ յերամում:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՅԵՎ ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ԲԱՆԱՎՈՐ ՀԱՅՎՈՒՄ-ՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

1.	36+24	80+47	320+ 60	456+ 40
	5+48	75+60	240+ 50	20+ 68
	36+17	93+38	480+ 70	240+280
	45+34	63+62	560+ 80	560+390
	61+38	84+76	90+340	407+308
	17+75	56+92	40+870	184+ 16

2. Գումարելիներ լի տեղափոխում.

32+116+68	172+145+ 28+55
16+ 75+184	13+ 64+187+125+36
88+ 65+12+35	225+221+ 79+116+75

3. Գումարելիների կլորացում

98+217	495+198
199+325	398+ 99
373+299	560+198

4. Գումարի գումարում

276+(88+ 24)	526+(74+117)
385+(136+ 15)	684+(212+116)
482+(65+112)	735+(65+128)

5. 76-24	148-24	300- 80	982- 70
68-35	132-15	500-230	653- 60
97-42	154-84	480- 60	605- 45
83-17	126-48	540- 70	908-404
54- 26	114-55	960-620	346- 26
45-28	165-83	850-330	565- 23

6. Նվազելու կլորացում.

301-180	603-340
402- 68	702-203
505-270	804-115

7. Հանելուկը կորացում.

270—197	527—201
330—298	645—302
450—199	718—298

8. Գումարի հանում.

560—(60+38)	466—(216+120)
385—(85+70)	82—(74+182)
283—(200+43)	617—(78+317)

9. Արագ հաշիվ.

16+18—17+83—52	80+56—21+85—68
80—36+42—36+48	156—76+92—35+63
15+6—12+71—64	73+72—48+34—32

10. ¹⁾ Պահամայի ջրանցքը (Ամերիկա) ունի 81 կմ յերկա-
րութուն, իսկ Մոսկվա-Վոլգա ջրանցքը 47 կմ յերկար է պա-
համայի ջրանցքից և 99 կմ կարճ է Բալտիկ Բելոմորյան (Սպի-
տակ ծովյան) ջրանցքից: Հաշվել Բալտիկ-Սպիտակ ծովյան ջը-
րանցքի յերկարութունը:

11. Խանութն ստացավ 1000 հատ կիտրոն և նարինջ, Ա-
ռաջին որը վաճառեցին 187 կիտրոն և 420 նարինջ, իսկ յերկրորդ
որը՝ մնացած բոլորը: Վճիռ որն ավելի շատ միող վաճառեցին և
քանիսով շատ:

12. Կարմիր բանակի քսանամյակին կառավարութունը
պարգևատրեց հրամանատարների և կարմիր բանակայինների.
Լենինի շքանշանով՝ 25 մարդու, «Կարմիր դրոշի» շքանշանով՝
369 մարդու, «Կարմիր աստղի» շքանշանով՝ 298 մարդու և «Պատ-
վոշան» շքանշանով՝ 365 մարդու: Ընդամենը քանի՞ հոգի
պարգևատրվեցին:

¹⁾ Գործողութիւնները գրվում են, իսկ հաշվումները կատարվում են
մտքում:

14. Ավտոմեքենաների մի որվա արտադրող թյունը ԽՍՀՄ-ում
հետևյալն է.

Ավտոմեքենաների անունը	Պլանը՝ հատերով	Արտադրե- լած է
Ապրանքատար ավտոմեքենաներ (ԶԻՍ)	222	222
Մարդատար ավտոմեքենաներ (ԶԻՍ)	12	12
Ապրանքատար ավտոմեքենաներ (ԳԱԶ)	419	450
Մարդատար ավտոմեքենաներ (Մ 1)	81	81

Պլանով ինչքան մեքենա չեր նախատեսվում արտադրել մի
որում:

Ինչքան է արտադրված և ինչքանով է պլանը գերակա-
տարված:

15. Լրագրատաճառի կրպակում վաճառվեց մեկ ժամում՝
„Правда“-ի 245 համար և „Известия“-ի 199 համար, իսկ
հաջորդ ժամին 100 թերթով պակաս: Ընդամենը քանի՞ որինակ
թերթ վաճառվեց կրպակում յերկու ժամում:

16. ԽՍՀՄ-ում ներկայումս ջրմուղ ունեն 399 քաղաք, իսկ
մինչև հեղափոխութունը ջրմուղ ունեցել են միայն 234 քաղաք:
Խորհրդային իշխանության որոք ջրմուղ ունեցող քաղաքները
թիվը քանիսով ավելացավ:

ՄԻԱՆԻՇ ՅԵՎ ՅԵՐԿՆԻՇ ԹՎԵՐՈՎ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

17.	80×6	35×3	65×10	230×3
	60×7	4×6	83×10	150×8
	90×4	75×4	24×30	160×6
	30×9	86×2	12×60	340×2
	70×8	21×8	34×50	450×3
	40×5	54×5	18×40	550×4
18.	105×8	115×5	11×11	24×15
	206×7	112×7	12×12	25×12
	304×5	225×4	13×13	52×11
	402×6	316×3	14×14	35×13
	509×3	424×2	15×15	48×12
	802×2	548×2	20×20	75×14

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ 25 ՅԵՎ 125

19.	36×25	25×52	68×125	125×28
	44×25	25×64	56×125	125×48
	72×25	25×76	32×125	125×60
	160×25	25×24	24×125	125×24
	180×25	25×28	16×125	125×32
	120×25	25×32	40×125	125×36

ՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

20.	$75 \times 2 \times 2$	$35 \times 2 \times 2 \times 2$	$125 \times 2 \times 3$	$25 \times 4 \times 3$
	75×4	35×8	125×6	25×12
	82×4	45×8	450×6	15×12
	65×4	54×8	350×6	75×12
	58×4	62×8	250×6	45×12

21. ա) $68 \times 5 \times 2 = 68 \times (5 \times 2) = 68 \times 10 = 680$
 բ) $46 \times 25 \times 4 = 46 \times (25 \times 4) = 46 \times 100 = 4600$
 գ) $65 \times 7 + 65 \times 3 = 65 \times (7 + 3) = 65 \times 10 = 650$

22.	$87 \times 5 \times 2$	$59 \times 25 \times 4$	$78 \times 4 + 78 \times 6$
	$72 \times 5 \times 2$	$43 \times 25 \times 4$	$84 \times 8 + 84 \times 2$
	$28 \times 5 \times 4$	$26 \times 25 \times 8$	$93 \times 9 + 93 \times 1$
	$37 \times 5 \times 4$	$18 \times 25 \times 8$	$57 \times 6 + 57 \times 4$

ՈՐՏԱԴՐԻՉՆԻՐԻ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄՆԵՐՈՎ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

23.	$4 \times 18 \times 25 = 25 \times 4 \times 18 = 100 \times 18 = 1800$
	$4 \times 37 \times 25 = 125 \times 17 \times 8 = 15 \times 15 \times 4$
	$8 \times 33 \times 25 = 37 \times 125 \times 4 = 35 \times 12 \times 2$
	$25 \times 127 \times 4 = 125 \times 18 \times 4 = 25 \times 16 \times 2$

24.	$15 \times 7 \times 2$	$6 \times 17 \times 5$	$4 \times 9 \times 75$
	$75 \times 3 \times 2$	$70 \times 5 \times 12$	$45 \times 7 \times 2$
	$6 \times 4 \times 125$	$14 \times 90 \times 5$	$25 \times 15 \times 8$

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՄԻԱՆԻՇ, ՅԵՐԿՆԻՇ ՅԵՎ ՅԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ՎՐԱ

25.	$200 : 20$	$350 : 70$	$240 : 12$	$960 : 8$	$108 : 2$
	$600 : 20$	$560 : 80$	$450 : 15$	$720 : 3$	$605 : 5$
	$900 : 30$	$810 : 90$	$360 : 18$	$420 : 3$	$408 : 8$

$300 : 20$	$360 : 60$	$480 : 16$	$580 : 5$	$906 : 3$
$800 : 20$	$420 : 60$	$560 : 14$	$784 : 7$	$704 : 2$

26.	$645 : 3$	$144 : 12$	$750 : 250$	$500 : 125$
	$428 : 4$	$121 : 11$	$690 : 230$	$286 : 143$
	$575 : 5$	$196 : 14$	$600 : 150$	$448 : 224$
	$836 : 4$	$169 : 13$	$840 : 210$	$689 : 213$
	$784 : 7$	$256 : 16$	$960 : 320$	$736 : 368$
	$963 : 9$	$225 : 15$	$1000 : 250$	$896 : 224$

ԲԱԺԱՆՈՒՄ 25-Ի ՅԵՎ 125-Ի ՎՐԱ

27.	$30 : 25$	$1000 : 25$	$5000 : 125$	$10\ 000 : 125$
	$700 : 25$	$1200 : 25$	$8000 : 125$	$18\ 000 : 125$
	$800 : 25$	$1500 : 25$	$5000 : 125$	$25\ 000 : 125$
	$900 : 25$	$2400 : 25$	$6000 : 125$	$32\ 000 : 125$

ՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

28.	$300 : 2 : 2$	$450 : 2 : 3$	$256 : 2 : 2 : 2$	$423 : 3 : 3$
	$300 : 4$	$450 : 3 : 2$	$256 : 8$	$423 : 9$
	$520 : 4$	$450 : 6$	$1000 : 8$	$1\ 530 : 9$
29.	$210 : 6$	$225 : 15$	$108 : 18$	$144 : 12$
	$390 : 6$	$1800 : 15$	$144 : 18$	$168 : 12$
	$750 : 6$	$2\ 100 : 15$	$270 : 18$	$216 : 12$

ՈՐՏԱԴՐՅԱԼԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

30.	$(15 \times 12) : 3 = 15 \times 4$	$(24 \times 15) : 3 = 24 \times 5$	
	$(25 \times 16) : 4$	$(35 \times 14) : 7$	$(45 \times 20) : 2$
	$(36 \times 15) : 5$	$(32 \times 15) : 5$	$(15 \times 16) : 2$
	$(24 \times 12) : 3$	$(14 \times 18) : 3$	$(35 \times 9) : 3$
	$(12 \times 36) : 3$	$(13 \times 26) : 2$	$(15 \times 45) : 3$

31. Մինչ հեղափոխությունը Մոսկվայում կար 800 հա կանաչադարձ տարածություն, իսկ այժմ այդ տարածությունն ավելացել է 6 անգամ: Ի՞նչ մակերես է լուծում այժմ Մոսկվայի կանաչադարձումը:

32. Մինչ հեղափոխությունը Ռոստով Իսկրի վրա լադաքն ունեւր 15 հա կանաչադարձ տարածություն, իսկ այժմ այդ տարածությունը

ծությունը կազմում է 1620 հա: Հեղափոխությունից հետո քանի՞ անգամ է ավելացել տնկված կանաչադարձ տարածությունը Ռոստովում:

33. ՄՏԿ-ի մի տրակտորը յերկրորդ հնգամյակի սկզբներին հերկում էր միջին հաշվով 367 հա, իսկ նույն հնգամյակի վերջին—440 հա: Յուրաքանչյուր 100 տրակտոր քանի՞ հեկտարով ավելի հերկեց 2-րդ հնգամյակի վերջում:

34. Ապրանքատար գնացքի որական անցած ճանապարհը յերկրորդ հնգամյակի սկզբին կազմում էր 164 կմ, իսկ յերրորդ հնգամյակի սկզբին 251 կմ որական: 10 որում քանի՞ կիլոմետրով ավելի յեր անցնում ապրանքատար գնացքը յերրորդ հնգամյակի սկզբին:

35. Աղջիկը պետք է գներ 15 մ յերիդ, մետրը 18 կոպ., բայց սբա համար նրան պակասում էր 30 կոպ.: Ինչքան փող ուներ նա:

36. Կոլտնտեսությունն ամբողջ դաշտից հավաքեց հաճաքի բերք՝ մի հեկտարից 18 ց, իսկ ստախանովյան ողակը կարողացավ 3 հա-ից ստանալ—126 ց բերք: Ստախանովյան ողակի մի հեկտարի բերքը քանիսով է բարձր:

37. Տնտեսուհին խնութից գնեց 25 կգ կարտոֆիլ կիրովգրամը 24 կոպ. և 5 կգ ուրիշ բանջարեղեն՝ կիրովգրամը 75 կոպեկով: Ի՞նչ արժեն այս մթերքները:

38. Հարվածային աշխատանքի համար բրիգադը ստացավ 2500 ո. պարգևատրություն: 12 բանվոր ստացան 125-ական ուրբլի յուրաքանչյուրը, իսկ մնացածները՝ 200-ական ուրբլի: Քանի՞ բանվոր պարգև ստացավ:

39. Ամբողջ ալյուրը ջրաղացից կարելի չէ բերել 4 սալով, յեթե յուրաքանչյուր սալի վրա բարձենք 450 կգ ալյուր: Քանի՞ սալով կբերվի նույն ալյուրը, յեթե մի սալի վրա բարձվի 12 պարկ և յուրաքանչյուր պարկում 50 կգ:

40. Գնեցին 600 գ բրինձ 54 կոպեկով: Ինչ արժեն այդ բրինձի $2\frac{1}{2}$ կգ:

41. Գնեցին 2 կգ 400 գ սապոն կիրովգրամը 60 կոպ.: Դրամարկի մուծեցին 2 ուրբլի: Ի՞նչքան գրամ հետ ստացան:

42. Ի՞նչքան ժամանակում կանցնի տրակտորը 3 կմ-ը, յե-

թե նրա 1 ժամվա արագությունը լինի 4 կմ, լինի 5 կմ, լինի 10 կմ:

43. Ձին 35 րոպեյում անցավ 7 կմ: Ի՞նչ տարածություն կանցնի նա 1 ժամ 10 րոպ., յեթե վաղի նույն արագությամբ:

44. Գնացքը 3 ժամում անցավ 120 կմ: Նույն արագությամբ քանի՞ ժամում կանցնի 200 կմ:

45. 6 աթոռը գնված է 72 ուրբլով: Նույնպիսի քանի՞ աթոռ կգնվի 144 ուրբլով:

46. Առաջին անգամ գնեցին 9 զուգ դահուկ, զուգը 16 ուրբլով: Յերկրորդ անգամ նույն գումարով գնեցին դահուկներ՝ զուգը 12 ուրբլով: Քանի՞ դահուկ գնեցին յերկրորդ անգամ:

47. Յերկու հող փորող բանվոր առու հանելու համար ստացան 105 ուրբլի: Մեկը փորեց 15 մ յերկարությամբ առու, մյուսը՝ 20 մ: Ի՞նչքան վաստակեց յուրաքանչյուր բանվոր:

48. Յերկու թոփում կար 50 մ կտոր: Առաջին թոփը վաճառեցին 90 ուրբլով, յերկրորդը՝ 60 ուրբլով: Քանի՞ մետր կտոր կար յուրաքանչյուր թոփի մեջ:

49. Յերկու հեծանվորդ միեկույն արագությամբ գնալով՝ վորոշ ճանապարհ անցան. մեկը 42 կմ, մյուսը՝ 70 կմ: Յերկրորդ հեծանվորդը ճանապարհին 2 ժամով ավելի յերկար մնաց: Քանի՞ ժամ յեղավ ճանապարհին առաջին հեծանվորդը:

50. 2 քաղաքից միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան յերկու գնացք: Սրանցից մեկը մի ժամում անցնում էր 45 կմ, մյուսը—35 կմ: 5 ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին: Հաշվել յերկու քաղաքի հեռավորությունը:

51. Յերկու վալից, վորոնք իրարից հեռու եյին 114 կմ-ով, միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան յերկու ավտոբուս: Մեկն անցնում էր 20 կմ մեկ ժամում, մյուսը՝ 18 կմ: Քանի՞ ժամից հետո կհանդիպեն ավտոբուսները:

52. Գործարանում 14 մանր և 4 մեծ վառարաններ մի որում հալեցին 4500 ս պողպատ: Մեկ մեծ վառարանը հալում է այնքան պողպատ, ինչքան 4 փոքրը: Ի՞նչքան պողպատ է հալում մեծ վառարանը մի որում:

53. Վաճառված է 75 մ չիթ և 10 մ բրդի կտոր, ընդամենը 675 ուրբլով: Մի մետր բրդե կտորը 15 անգամ թանկ է մեկ

մեար չթից: Ի՞նչ արժե յուրաքանչյուր կտորի մեկ մեարը:

54. Մինչև հաճարի լրիվ բերքահավաքը հաճարի մի արից միջին բերքը հաշվելու համար հնձեցին 4 տարբեր դաշտերից հաճարի հացահատիկը: Առաջին դաշտի մեկ արից ստացան 18 կգ, յերրորդից՝ 17 կգ, յերրորդից՝ 19 կգ, չորրորդից՝ 20 կգ: Գտնել 1 հեկտարի միջին բերքն այդ դաշտում:

55. Բերքատվությունը վերոշելու համար նշեցին դաշտի 4 վայրում մեկահաւ արև հավաքեցին բերքը: Առաջին արից ստացվեց 17 կգ հաճար, յերրորդ արից՝ 21 կգ, յերրորդից՝ 18 կգ, չորրորդից՝ 20 կգ: Ի՞նչ բերք կարելի չի սպասել 50 հա դաշտից:

56. Բանվորը միջին հաշվով վաստակում երամսական 360 ռուբլի: Այդ վաստակի $\frac{2}{3}$ մասը նա ծախսում եր սննդամթերքների վրա: Գտնել ինչեղումից հետո բանվորը սկսեց ծախսել սննդամթերքների վրա իր վաստակի միայն $\frac{2}{5}$ մասը: Քանիս՞ պակասեց բանվորի մթերքների վրա ծախսած գումարը:

57. Յերկու պարկում 100 կգ ալյուր կար: Յերբ մի պարկից 10 կգ ալյուր մյուսի մեջ լցրին, յերկու պարկում յեղած ալյուրի քանակը հավասարվեց: Քանի՞ կիլոգրամ ալյուր կար սկզբից յուրաքանչյուր պարկում:

58. Յերկու կողովում 220 խնձոր կար: Յերբ մի կողովից մյուսը փոխադրեցին 20 խնձոր, յերկու կողովներում յեղած խնձորների քանակը հավասարվեց: Յուրաքանչյուր կողովում սկզբից քանի՞ խնձոր կար:

59. Յերկու վագոնում 170 ճանապարհորդ կար: Յերբ մեկ վագոնից մյուսը փոխադրվեց 5 հոգի, յերկու վագոնում յեղած ճանապարհորդների քանակը հավասարվեց: Քանի՞ մարդ կար սկզբից յուրաքանչյուր վագոնում:

60. Յերկու դպրոցում 2160 աշակերտ կա: Յերբ մեկ դպրոցից մյուսը փոխադրեցին 60 աշակերտ, այն ժամանակ յերկու դպրոցներում յեղած աշակերտների քանակը հավասարվեց: Քանի՞ աշակերտ կար սկզբում յուրաքանչյուր դպրոցում:

61. Մեկ սայլի վրա բարձած եր 620 կգ կարտոֆիլ, իսկ մյուսի վրա՝ 480 կգ: Ի՞նչքան կարտոֆիլ տեղադրեցին մի սայլից փոխադրել մյուսի վրա, վոր յերկու սայլում կարտոֆիլի քանակները հավասարվեն:

62. Մեկ շտեմարանում կար 1620 պարկ հաճար, իսկ մյուսում՝ 140 պարկ: Մի շտեմարանից մյուսը քանի՞ պարկ տեղադրեցին, վոր յերկու շտեմարաններից յուրաքանչյուրում հավասար քանակությամբ պարկեր լինեն:

63. Ուղղանկյան բոլոր կողմերի գումարը 130 մ է: Նրա յերկարությունը լայնությունից մեծ է 15 մ: Հաշվել ուղղանկյան կողմերի յերկարությունը առանձին-առանձին:

64. Յերեք թվերի գումարը 145 է: Առաջին թիվը 15-ով փոքր է յերկրորդից, իսկ յերկրորդը 15-ով փոքր է յերրորդից: Գտնել այդ թվերը:

65. 72-ը բաժանել 3 տնայիսի մասերի, վոր յերկրորդ մասը 2 անգամ, իսկ յերրորդը 3 անգամ ավելի լինի առաջինից: Ստուգել պատասխանը:

66. 54-ը բաժանել 2 տնայիսի մասերի, վոր մեկը մյուսից փոքր լինի 5 անգամ:

67. Անագից և արձիճից ձուլվածք պատրաստեցին, յորում վորում անագը յերկու անգամ ավելի վերցրին քան արձիճը: Ինչքան անագ և ինչքան արձիճ է հարկավոր, վորպեսզի պատրաստվի 84 գ ձուլվածք:

68. Պետք է 48 կգ հաց թխել: Քանի՞ կիլոգրամ ալյուր և հարկավոր, յեթև աճի քաշը յերեք անգամ քիչ է ալյուրի քաշից:

69. Խանութը մեկ օրում վաճառեց 450 կգ խնձոր և տանձ, ըստ վորում տանձ յերկու անգամ պակաս վաճառեց, քան խնձոր: Խանութը խնձորների գիմաց ինչքան փող ստացավ, յեթև կելոգրամը վաճառեց 2 ռուբլով:

70. Բանվորը մի օրում խառնեց 100 մեծ ու փոքր անիվ, ըստ վորում մեծ անիվ 3 անգամ ավելի քիչ քան փոքրերը: Փոքր անիվների համար նրան վճարեցին հատին 10 կոպ, իսկ մեծերից ամեն մեկի համար՝ 3 անգամ ավելի: Ինչքան վաստակեց բանվորը մեկ օրում:

71. Բանվորը մի օրում պատրաստեց 120 պտուտակ, մյուս օրը՝ 135: Յերկրորդ օրը նա 1 ու 80 կոպ. ավելի վաստակեց, քան առաջին օրը: Հաշվել նրա վաստակը յուրաքանչյուր օրվա համար:

72. Յերկու բանվորի վճարեցին 250 ռուբ., նրանցից մեկին աշխատեց 10 օր, մյուսը՝ 5: Առաջինի որավարձը 2 անգամ ավելի էր, քան մյուսի:

վելի չէ յերկրորդի որավարձից: Որական քանի՞ ուղբի յեր ըս-
տանում յուրաքանչյուր բանվոր:

73. Պահարանի 3 դարակի վրա դարսված է 600 գիրք, ընդ-
վորում առաջին դարակի վրա 2 անգամ ավելի գիրք կա, քան
2-րդի, իսկ 3-րդի վրա 100 գրքով ավելի, քան առաջինի: Քանի՞
գիրք կա յուրաքանչյուր դարակի վրա:

74. 250 դուլ ջուր պարունակող ավազանն ունի 2 խողո-
վակ: Մեկով մի րոպեյում լցվում է 15 դուլ, իսկ մյուսով նույն
մի րոպեյում դուրս է թափվում 10 դուլ: Քանի՞ րոպեյում կլըց-
վի ավազանը, յեթե միաժամանակ թաց անենք 2 խողովակն ել:

75. 360 դուլ ջուր պարունակող ավազանը լցվում է 2 խո-
ղովակով: Մեկով նա կլցվի 36 րոպեյում, մյուսով՝ 45 րոպե-
յում: Քանի՞ րոպեյում կլցվի այդ ավազանը, յեթե միաժամա-
մանակ թաց անենք յերկու խողովակն ել:

76. Գանձապահը սյանաի սկզբին վաճառեց 100 տոմս ըն-
դամենը 220 ուղբու: Տոմսերի մի մասը վաճառել էր 2-ական
ուղբով, իսկ մյուսը՝ 2 ու 50 կոպեկով: Ի՞նչքան է վաճառ-
ված մեկ է մյուս տոմսերից առանձին-առանձին:

77. 124 կմ տարածության վրա շարեցին ջրմուղային 18
խողովակ զանազան յերկարությամբ՝ 6 մ է 8 մ: Յուրաքանչյուր
չափի քանի՞ խողովակ շարեցին:

78. Կոլանտեսությունը 100 հա-ից 360 ց բամբակի բերք ըս-
տացավ: Մի քանի հեկտարից նա վերցրեց 30-ական ց բերք,
իսկ մյուսներից՝ 40-ական ց: Քանի՞ հեկտարից բարձր բերք ըս-
տացան:

79. 8 սայլով բերին 46 ց հաճար, մի քանիսով 5-ական ց,
մյուսներով՝ 7-ական ց: Քանի՞ սայլ էր մեկից է մյուսից ա-
ռանձին:

80. Բանվորը փոխառության մի տոմսով շահեց 450 ուղբ-
ի: Այդ գումարի $\frac{3}{5}$ մասով նա գնեց մի ֆոտո ապարատ: Ի՞նչ
արժե ապարատը:

81. Գործարանում 3 ժամում փոխառության բաժնեգրվե-
ցին 800 բանվոր: Առաջին ժամում բաժնեգրվեց բոլոր բանվոր-
ների $\frac{3}{8}$ մասը, յերկրորդ ժամում՝ $\frac{2}{5}$ մասը, յերրորդ ժամում՝

մնացած բոլորը: Յերրորդ ժամում քանի՞ բանվոր ցուցակագրե-
վեց

82. Եքսկուրսանտները 45 րոպեյում անցան 3 կմ 600 մ.
Ի՞նչքան ճանապարհ կանցնեն նրանք 1 $\frac{1}{2}$ ժամում:

83. Հողի 1 կգ-ը պարունակում է $\frac{1}{3}$ կգ ավազ, $\frac{1}{6}$ կգ բու-
սահող է մնացածը կավ է: Ի՞նչքան կավ կա 1 կգ հողում:

84. Անիվը մի ուղղությամբ կատարեց $\frac{3}{4}$ շրջան է հետա-
դարձ ուղղությամբ $\frac{1}{8}$ շրջան: Շրջանի վրջան մասով նա շարժ-
վեց առաջ:

85. Գնացքը, անցնելով ժամը 50 կմ, 4 ժամում անցավ 2
քաղաքի միջև ընկած տարածության $\frac{2}{3}$ -ը: Հաշվել քաղաքների
հեռավորությունն իրարից:

86. Դասարանի հատակի մակերեսը 42 հառ. մ է: Դասա-
րանի յերկարությունը 7 մ է, բարձրությունը՝ 4 մ: Հաշվել այդ
դասարանի պատերի մակերեսը:

87. 10 մ յերկարություն, 8 մ լայնություն է 4 մ բարձ-
րություն ունեցող դասարանում տեղավորված էր 40 աշակերտ:
Քանի՞ խորանարդ մետր ող է բաժին ընկնում յուրաքանչյուր
աշակերտին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

47. 16 725 գպրոց
48. 4011 կս
49. 9337 կմ
50. 28 395 ց
51. 1 419 261 մարդ
52. 2 025 470 000 մարդ
53. 91 115 153 ընտրող
54. 529 թատրոն
81. 2380 կմ
82. 10 835 քարաշեն տուն
83. 1882 խոր. մ պակաս
84. 533 900 մեքենա
102. 1665 գլխով
103. 8300 սուր.
104. 4862 հա
105. 59 700 ռ
106. 2187 գլուխ
107. 66 260 սուր.
109. 9073 դպրոց
110. 3 082 000 լիբրիայով
134. 1 060 000 շահում
173 920 000 սուբյուռ
136. 164 մկ.
195. 9 ժամ
196. 25 մ
197. 192 մ
199. 2 անդամ
200. 45 սրով
201. 2 անդամ
202. 968 000 ռ
203. 68 400 000 սուբյուռ
241. 272 սուր
242. 5 անդամքառար
243. 2 շարքացան
244. 15 սր
245. 15 ռ
246. 52 կմ
247. 298 688 սուբյուռ
248. 1485 մ
249. 734 կմ
250. 10 044 կգ
251. 78 900 ռ
252. 18 ռ
253. 3 հա
254. 1267 հառ. մ
255. 10 980 հառ. մ
256. 8220 սուր.
257. 21 ժամ և 9 ժամ
258. 118 դուրդ
259. 9 ժամ և 6 ժամ
260. 23 զգեստ
261. 1310 մ
262. 50 սուր.; 30 սուր.
263. 100 23 սուր.
264. 2500 վոյտար, 4175 դառ
265. 14 760 թրթռուավոր և 100 080 անխվավոր
266. 128 կմ
267. Ղազարիականում՝ 3612 կմ Ուկրաինա
նահանգում՝ 2018 կմ
268. 2408 ծ
269. 2544 կմ; 636 կմ
270. 2500 մարդատար ավտո.
271. Առաջին քաղաքում 1430 ց
272. 490 գիրք և 680 գիրք
273. 2910 սուր.

275. 17 անդամ
276. 640 կմ
277. 1302 կմ
278. 8 ժամից հետո
279. 600 կմ և 720 կմ
281. 50 կմ
282. 35 կմ
283. 3500 լ
284. 48 կմ
285. 450 հա
286. ձին 360 սուր.
287. 850 պարկ ցորեն
288. Պինջակը—95 սուր.
289. Աթուր—12 սուր., սեղանը—30 սուր.
290. 270 աշխոր
291. 16 ց 80 կգ
292. 21 աշխոր
293. Առաջինը 4 դամով ավելի
294. 59 հա
295. 270 կգ
296. 124 կգ
297. 1725 լ
298. 180 աշխատակից
299. 200 սուր.
300. 37 200 մ
301. 42-ական սուր.
302. 8403 սուր., 90 կող.
303. 10 500 սուր.
304. 48 դպրոց
305. 6 սուբյուռ
306. 5 սուբյուռ
307. 675 խոր. մ
308. 875 սուր., 52 կող.
309. 4752 կմ
310. 388 800 փամփուռ
311. 7880 սուր.
312. 10 սր
313. 20 սրում
314. 1 431 650 կգ
315. 171 կգ
316. 132 խնձորենի
317. 40 մ և 32 մ
318. 1882 սուր.
322. 1696 շոգեքար
323. 57 սուբյուռ
324. 14 մասիկ
325. 5 կող. պարտ.; 500 սուր.
326. 26 դուրդ
327. 120 ց
328. 3060 կգ
329. 85 200 մեխ
330. 32 000 մ
331. 129 սուր., 60 կող.
332. 126 հր
333. 8 սրում
334. 17 ժամ
354. 42 կմ 500 մ
355. 85 մ 76 սմ
356. 68 կմ
357. 5 ռ
369. 82 մ 80 սմ
370. 469 կմ-ով
371. 12 կգ 802 գ
372. 1 ռ 600 կգ
373. 99 ց 85 կգ
374. 2 ռ 200 կգ
375. 21 420 սուր., 75 կող.
386. 131 մ 60 սմ
387. 14140 կմ
388. 162 ռ 950 կգ
389. 275 կգ 625 գ
390. 138 սուր., 55 կող.
391. 228 սուր., 90 կող.
399. 61 մ 50 սմ
400. Ջրի 1 հատ ավելի
401. 1 կգ 650 գ
402. 50 սրվա ալյուր
403. 160 սուր., 48 կող.
404. 54 պատուակ.
405. 37 մ 19 սմ
406. 198 գ
407. 18 անդամ
408. 324 մ
409. 39 ռ 200 կգ
410. 2 կգ 200 գ
411. 186 սր

412. 250 գ
 413. 600 գ
 414. 275 ց ձիերով
 415. Կիլիկիայում շաքարը 4 առբ. 10 կոպ.
 416. 120 ֆառ. մ և 105 ֆառ. մ
 417. 48 առբ. և 96 առբ.
 418. 20 սալան
 419. 68 ձիու
 420. 28 կմ
 421. 27 մ և 39 մ
 422. 446 ճաշ և 794 ճաշ
 423. 1006 կգ, 2000 կգ
 424. 160, 185 և 225 աշխար
 425. 225 s
 426. 73 առբ. 50 կոպ.
 427. 1 մ 25 սմ
 428. 28 կգ
 429. 48 սալ
 430. 6 առբ. 60 կոպ.
 431. 4 անգամ
 432. 151 s 875 կգ
 433. 38 ց 90 կգ
 434. 16 s 692 կգ հաճարի ալյուր
 435. 3 առբ. 60 կոպ.
 436. 7 ժամ 50 բուպե
 437. 45 բուպեյից
 438. 1 ժամ 10 բուպ.
 439. 38 կմ 750 մ
 440. 51 կմ և 25 կմ 500 մ
 441. Փոքրը 2 մ 67 սմ
 442. 28 s 900 կգ, 13 s 700 կգ
 443. 1568 առբ.
 444. 52 քաղցրահաց
 445. 755 առբ. 16 կոպ.
 446. 50 կգ 820 գ և 66 կգ 820 գ
 447. 61 հա
 448. 817 առբ.
 449. 1 ց 950 գ և 9 կգ 750 գ
 450. 910 առբ. 80 կոպ.
 451. 1 առբ. 35 կոպ. և 90 կոպ.
 452. 19 ց 50 կգ
 453. 262 առբ. 50 կոպ.
 454. 60 կոպ. և 55 կոպ.

455. 70 կգ և 62 կգ
 456. 27 առբ. 20 կոպ.
 457. 430 l
 473. 8 որ 7 ժամ 30 բուպ.
 479. 12 հա
 480. 10 որինակ
 482. Խորհրդային լուզորդը 2 բուպ. 2
 վայրկ. աբադ
 484. 5 ժամ 20 բուպե շուռ
 485. 4 առբ. 70 կոպ.
 486. 25 կմ ժամում
 492. 9 ժամ 17 բուպե
 493. 6 որ 23 ժամ
 494. 116 որ
 495. 274 որ
 496. 37 տարի 8 ամ 3 որ
 497. 91 տարի 10 ամ 11 որ
 498. 431 տարի 11 ամ 18 որ
 499. 1 տարի 7 որ
 501. 9405 կմ
 502. 138 կմ ժամում
 503. Յերեկը 3 ժամ 35 բուպ.
 504. 7 ժամ 30 բուպ.
 505. 1918 թ. մարտի 3
 506. 1841 թ. հուլիսի 27
 507. 1522 թ. սեպտեմբերի 7
 508. 1703 թ. հունվարի 2
 509. 1755 թ. սեպտեմբերի 29
 512. 1809 թ. ապրիլի 2
 513. 1821 թ. գեկտեմբերի 4
 514. 1930 թ. հուլիսի 24
 515. 1672 թ. մայիսի 30
 516. 176; 123 առբ. 20 կոպ.
 517. 24 առբ.; 22 առբ. 50 կոպ.
 518. 2304 առբ.; 1656 առբ.
 519. 560 խնձորենի
 520. 1350 ց; 900 ց
 521. 1795 հա; 1410 հա
 522. Տրանսպորտում 443 000 կգ
 523. 1125 ց ցորեն
 524. Յերեկորդ աբդուլ 66 կգ
 527. Գլորուսը—2 առբ. 70 կոպ.
 528. 764 կմ
 529. 53 s 250 կգ ճակնդեղ

350. Յերեկորդ բեռը 1 ց 5 կգ
 531. Յերեկորդ բանվորը 15 առբ. 50
 կոպ.
 532. Առաջին գիրքը 3 առբ. 45 կոպ.;
 յերեկորդ գիրքը 1 առբ. 15 կոպ.
 533. ՌեֆՍՀ 3920 ՄՏԿ
 534. 7392 սպորտ հրապարակ
 535. 60 կգ
 536. Առաջին դաշտից 820 ց
 537. 170 առբ. և 510 առբ.
 538. 72 գիրք և 24 գիրք
 539. Բրկոտան աբդե 40 կոպ.
 540. 7 և 5 սլաակեր
 542. 6 ժամից
 543. 10 ժամից A-ից 560 կմ վրա.
 544. Ատորախանից 7 ժամով շուռ.
 546. ժամում 15 կմ
 548. 16 ժամում
 549. Յերեկ. ժամի 9-ին
 550. Առ. ժամի 3-ին
 552. 150 կմ
 553. 1938 թ. ապրիլի 1 կես գրեկը
 554. 18 առբ. 75 կոպ. և 4 առբ. 45 կոպ.
 555. 80 ց և 280 ց
 555. 85 մատիտ
 557. 65 մ; 144 մ
 558. 60 առբ. և 18 առբ.
 559. 125 զույգ և 170 զույգ
 560. 12 ամ 5 մմ
 561. 18 գերարկու և 20 գերարկու
 562. 15 հասարակ և 5 սլաակերած
 563. 180 և 160 սլաակ
 564. 78 խոզուկ
 565. 140 ց և 180 ց
 566. 17 փափուկ և 27 կոշտ
 567. 20 հաստ գիրք և 15 բարակ
 568. 200 մ և 100 մ
 569. 260 վոչխար և 460 վոչխար
 576. 288 առբ.
 577. 38 առբ. 40 կոպ.
 573. 16 թոփ
 579. 162 առբ. 40 կոպ.
 580. 3 կմ

581. 6 դմ
 598. 386 կգ
 599. 160 դուռ
 600. 1 կգ 335 գ
 601. 216 խոր. մ
 602. 24 s
 603. 468 գ
 604. 4 կգ 680 գ
 605. 4 մ
 606. 3 մ
 607. 2 մ 5 դմ
 608. 4 մ
 609. 6 մ և 8 մ
 610. 8 դմ և 4 դմ
 614. Յերեկորդ կողմը 47-ի
 615. 3 սմ; 5 սմ; 5 սմ
 628. 70 անգամ
 629. 552 սլաակյա
 630. 17 220 անգամ
 738. $88\frac{1}{5}$ ց
 739. $14\frac{1}{20}$ մ
 741. $7\frac{11}{20}$ դմ
 742. $14\frac{4}{5}$ դմ
 744. $13\frac{9}{20}$ կգ
 745. $\frac{5}{24}$
 746. $\frac{29}{72}$
 780. $\frac{4}{15}$
 781. $\frac{3}{8}$
 782. 1 ժամ 2 բուպե
 798. 69 առբ. 60 կոպ.
 800. 318 առբ.
 801. 9 առբ.
 802. 64 62
 803. 64 800 կմ

8 4. 60 կողմ; 50 կողմ
 805. 12 կմ
 806. 8 կմ
 807. 2 832 մարդ
 808. 55 s 296 կգ
 871. 76 գլուխ
 872. 5360 կմ ալյուր
 873. 1530 զույգ
 874. 41 ուրբ 85 կողմ.
 879. 8 անգամ
 880. 6 մեքենայի վրա
 881. ժամը 1420 տառ
 882. 5 ամ 45 բույն
 883. 1190 զույգով
 834. 5460 g
 885. 10 մ
 886. 6049 ուրբ. 50 կողմ.
 887. 510 s
 888. 1) 10 մ + 5 մ = 15 մ
 2) 684 n. : 15 = 45 n. 60 կողմ.
 3) 45 n. 60 կողմ. $\times 5 = 228$ ուրբ.
 4) 228 n. : 16 = 14 n. 25 կողմ.
 5) 545 n. 60 կ. - 14 n. 25 կողմ. = 31 n. 35 կողմ.
 889. 448 ուրբ. և 291 ուրբ. 20 կողմ.
 890. 750 1 900 1
 91. 15 հա 5 ա-ով
 892. 7-ական ժամ
 893. 230-ական q
 894. 3243 կմ
 895. 410 կմ և 615 կմ
 896. 180 մ, 210 և 260 մ
 897. 12 վայրկ, 10 վայրկ. և 11 վայրկ.
 898. 5 անգամ ավելի
 899. 192 բանվոր
 900. 1953 կմ և 3255 կմ
 901. 40 կողմ.
 902. 187 կիտ. և 113 կիտ.
 903. 108 հա
 904. 980 հատ և 1810 հատ
 905. 7443 1
 907. 48 տարի 45 տարի և 21 տարի
 908. 30 արկղ. 45 արկղ

909. 5 բույն
 910. 2808 g
 911. 27 n. 20 կողմ. և 31 n. 20 կողմ.
 912. 1032n. և 870 n.
 913. 1) 22 995 000 վ. : 365 = 63 000 վ.
 2) 22 995 000 վ. + 66 489 վ. = 23 061 489 վայրկ.
 3) 31 որ - 7 որ = 24 որ
 4) 365 որ - 24 որ = 341 որ
 5) 23 061 489 վ. : 341 = 67 629 վայրկ.
 6) 67 629 վ. - 63 000 վ. = 4629 վ.
 914. 2329 մ
 915. 1200 կգ և 1050 կգ
 916. 9980 g
 917. 120 n.
 918. 2500 պարկ
 919. 1) 175 կմ $\times 4 = 700$ կմ
 2) 200 կմ - 175 կմ = 25 կմ
 3) 700 կմ : 25 կմ = 28
 4) 28 մ. + 4 մ. = 32 մամ
 920. 15 որ; 9 որ
 921. 234 կմ
 922. 24 բույ.
 923. 23 բույ.
 924. 150 մ
 925. 95 սայլ
 926. 1) $1 - \frac{4}{9} = \frac{5}{9}$
 2) 6000 g : 5 = 1200 g
 3) 1200 g $\times 9 = 10 800$ g
 4) 6000 g : 3 = 2000 g
 5) 10 800 g - 6000 g = 4 800 g
 6) 4800 g : 8 = 600 g
 7) 2000 g - 600 g = 1400 g
 8) 1400 g : 20 = 70 g
 927. 63 ժամ
 928. 1) 96 հառ. սմ $\times 65 = 6240$ հառ. սմ
 2) 84 հառ. սմ $\times 60 = 5040$ հառ. սմ
 3) 5040 հառ. սմ $\times 165 = 8316$ հառ. սմ
 4) 9216 հառ. սմ - 8316 հառ. սմ = 900 հառ. սմ
 5) 6240 հառ. սմ - 5040 հառ. սմ = 1200 հառ. սմ = 12 հառ. սմ

6) 900 հառ. սմ : 12 հառ. սմ = 75
 7) 165 1 - 75 1 = 90 1
 929. 150 n. և 186 n.
 930. Ապրանքատ. 17 500 n.
 931. 970 հա և 860 հա
 932. 98 մ
 933. 288 հառ. մ
 934. 370 g
 935. 20 գերբ և 80 գերբ
 936. Մայկոպուս 1 147 000 s
 937. 59 վերարկու և 66 կոստյում
 938. 15 սայլ
 939. 1 n., 1 n. 50 կողմ.
 940. Խնձորը՝ 30 կողմ.
 941. Ապրանքատարը՝ 192 կմ
 942. Առաջին տակառում՝ 60 1
 943. 1600 կմ
 944. Զրի տակ 160 մզոն
 945. 118 ձու, 36 ձու
 946. 40 մ և 80 մ
 947. 80 տախտակ
 948. Յերկրորդ ցանկալ. 20 մ յերկար և
 949. 4 n. 10 կ. և 80 n.
 950. 20 տարի հետո
 951. Առաջինը 15 կողմ. ավելի
 952. 40-ական կողմ.
 953. 8 կողմ. և 10 կողմ.
 954. 6 լուցկի
 955. 12
 956. 100

957. Ամբողջ փայտի $\frac{1}{3}$ արժեք 1 ուրբ.,
 ամբողջ փայտը՝ 3 ուրբ., 8 կառ-
 րը՝ 1 ուրբ. 20 կողմ., 12 կառըր՝
 1 n. 80 կողմ. Առաջին կենը պիտի
 ոտանա 20 կողմ, յերկրորդը՝ 80 կողմ.
 958. 15 1
 959. 4 մ
 960. 11 հա
 961. 8 վոշխար, 32 սաղ
 962. 38 յերեխա
 963. 35 բաժակ
 964. Միշտ վերցրեց խնձորների $\frac{1}{3}$,
 յերկրորդ և զրոյն հա բաժին թողեց
 $\frac{2}{3}$, կամ 8 խնձոր; 8 խնձորը կազմում
 է Նինայի թողած խնձորների $\frac{2}{3}$.
 Այստեղից բխում է, զոր Նինան թո-
 դեց 12 խնձոր: Բայց Նինան վերց-
 րեց խնձորների $\frac{1}{3}$, իսկ թողեց $\frac{2}{3}$.
 Նշանակում է 12 կազմում է վան-
 յայի թողած խնձորների $\frac{2}{3}$ մասը, և
 այլն:
 Պատասխանը՝ 27 խնձոր:
 965. 30 տարի
 966. Մեկ հոտ, ելի մեկ հոտ և ելի կե-
 հոտ կլինի $2\frac{1}{2}$ հոտ, ելի քառորդ հոտ,
 կլինի $2\frac{3}{4}$ հոտ կամ $1\frac{1}{4}$ հոտ, և ա-
 այլ $1\frac{1}{4}$ հոտին պիտի ավելացնել մեկ
 սաղ, զորպեսզի ստացվի 100 սաղ,
 հետևաբար 99 սաղը կազմում են $1\frac{1}{4}$
 հոտ Այստեղից էլ $\frac{1}{4}$ հոտը - 9 սաղ է,
 իսկ ամբողջ հոտը՝ $\frac{1}{4} = 36$ սաղի

ԲԱՆԱՎՈՐ ՀԱՇՎ

10. 227 կմ
 11. Առաջին 214 հատով
 12. 240 n. և 360 n.
 15. 788 լրագիր
 37. 9 n. 75 կ.
 33. 17 բանվոր
 39. 3 սայլ
 40. 2 n. 25 կ.

41. 56 կողմ.
 42. 45 բույն; 36 բույն; 18 բույն
 47. 45 n.; 60 n.
 48. 30 մ և 20 մ
 49. 3 ժամ
 50. 400 կմ
 51. 3 ժամից
 52. 600 s

53. 3 ա., 45 ա.
 56. 96 սուրճով
 60. 1140 ա. 1020 աշակերտ
 61. 70 կգ
 62. 80 պարկ
 63. 25 մ; 40 մ
 64. 80; 65; 50
 70. 15 սուր.
 71. 14 ա. 40 կ.; 16 ա. 20 կ.
 72. 20 ա. 10 սուր.

73. Յերկրորդ դարակի վրա 100 գիրք
 74. 50 բողեյկ
 75. 20 բողեյկում
 76. 60 և 40 առմա
 77. 10 և 8 խողովակ
 78. 6 հա
 79. 5 սայլ և 3 սայլ
 85. 300 կմ
 86. 104 հառ. մ

Յ Ա Ն Կ

Նախաբան	5
Կամավոր մեծության ամբողջ թվերի թվաթիվություն	7
Բազմանիշ թվերի գումարումը	11
Բազմանիշ թվերի հանումը	15
Բազմանիշ թվերի բազմապատկումը	20
Բազմանիշ թվերի բաժանումը	26
Գործողությունների կարգը Փակագծեր	32
Բոլոր գործողություններով որինակներ և խնդիրներ	34
Բարդ անվանական թվեր	47
Խնդիրներ բոլոր գործողություններով բարդ անվանական թվերի տվյալներով	56
Խնդիրներ բոլոր գործողություններով ժամանակի և չափերի տվյալներով	64
Ժամանակը հաշվելու խնդիրներ	66
Ավելի բարդ խնդիրներ բոլոր գործողություններով	70
Յերկրաչափական նյութ	77
Հասարակ կոտորակներ	88
Գտնել թիվը, յերբ տված է նրա մասը	103
Տասնորդական կոտորակներ	106
Տոկոսային հաշվումներ	110
Խառը խնդիրներ	113
Խնդիրներ և որինակներ բանավոր հաշվումների համար	125
Պատասխաններ	133

Դատ. խմբագիր՝ Գ. Ք ա ղ ա խ յ ա ն
Տեխ. խմբագիր՝ Ի. Վ ա ը դ ա ն յ ա ն
Սրբագրիչ՝ Մ. Մ ա ը տ ի կ յ ա ն

Դրավիտի լիազոր՝ Ա. 4028 Հրատ. № 4682

Պատվեր 537 Տիրաժ 42000

Թուղթ 62x94 Տպագր. 9 մաս

Մեկ մաս՝ 36 480 նշան

Հանձնված է արտադրության 2 հաւիտի 1938 թ.

Ստորագրված է ապագրութեան համար 20 հաւիտի 1938 թ.

Պետհրատի I տպարան, Յերևան, Լենինի 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0243969

495
9162 1 10 4.
40202 50 4.

Н. С. ПОПОВА и А. С. ПЧЕЛКО
Сборник арифметических задач
и упражнений

ч. II

Гиз Арм. ССР, Ереван, 1938 г.